

RSM Serbia d.o.o. Beograd

ENERGOPROJEKT ENTEL A.D. BEOGRAD

Konsolidovani finansijski izveštaji za 2022. godinu u skladu sa
računovodstvenim propisima Republike Srbije

i

Izveštaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

Izveštaj nezavisnog revizora.....	1-2
Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2022. godine	
Konsolidovani bilans uspeha u periodu od 01.01.2022. godine do 31.12.2022. godine	
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu u periodu od 01.01.2022. godine do 31.12.2022. godine	
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 01.01.2022. godine do 31.12.2022. godine	
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 01.01.2022. godine do 31.12.2022. godine	
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za 2022. godinu	
Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2022. godinu	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Odboru direktora i Skupštini društva Energoprojekt Entel a.d. Beograd

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja Energoprojekt Entel a.d. Beograd i njegovih zavisnih društava (u daljem tekstu: Grupa), koji obuhvataju Konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2022. godine i odgovarajući Konsolidovani bilans uspeha, Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izveštaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima finansijske pozicije Grupe na dan 31. decembar 2022. godine i njene finansijske uspešnosti i tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa standardima revizije primenjivim u Republici Srbiji i Zakonom o reviziji Republike Srbije. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odeljku izveštaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Grupu u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za Međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja u Republici Srbiji, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ostale informacije

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2022. godine. Naše mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uveravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom konsolidovanih finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i konsolidovanih finansijskih izveštaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

Na osnovu rada koji smo obavili tokom revizije konsolidovanih finansijskih izveštaja, po našem mišljenju Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju za 2022. godinu, koji uključuje nefinansijske informacije u skladu sa zahtevima člana 38. Zakona o računovodstvu, je sastavljen u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu (Službeni glasnik RS broj 73/2019 i 44/2021), i informacije koje su obelodanjene u Konsolidovanom godišnjem izveštaju o poslovanju za 2022. godinu su po svim materijalno značajnim pitanjima usklađene sa konsolidovanim finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahteva da tu činjenicu saopštimo u izveštaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Grupu ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da konsolidovani finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primenjivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa standardima revizije primenjivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanih finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola entiteta.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezanu obelodanjivanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja konsolidovanih finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u konsolidovanim finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Beograd, 28. april 2023. godine

Stanimirka Svičević

Licencirani ovlašćeni revizor

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07470975	Шифра делатности 7112	ПИБ 100389086
Назив: ENERGOPROJEKT ENTEL AD KONSOLIDOVANI BILANS		
Седиште : BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12 NOVI BEOGRAD		

БИЛАНС СТАЊА

на дан 31.12. 20 22 године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напо- мена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.21	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7
	А К Т И В А					
00	А. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0001				
	Б. СТАЛНА ИМОВИНА (0003+0009+0017+0018+0028)	0002		2.969.825	2.567.728	
01	I. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (0004+0005+0006+0007+0008)	0003	24	5.505	8.858	
010	1. Улагања у развој	0004				
011, 012 и 014	2. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала нематеријална својина	0005	24	5.505	8.858	
013	3. Гудвил	0006				
015 и 016	4. Нематеријална имовина унета у лизинг и нематеријална имовина у припреми	0007				
017	5. Аванси за нематеријалну имовину	0008				
02	II. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (0010+0011+0012+0013+0014+0015+0016)	0009	25	1.128.203	906.452	
020, 021 и 022	1. Земљиште и грађевински објекти	0010	25	754.821	758.050	
023	2. Постројења и опрема	0011	25	101.783	113.775	
024	3. Инвестиционе некретнине	0012				
025 и 027	4. Некретнине, постојења и опрема узета на лизинг и некретнине, постројења и опрема у припреми	0013	25	271.310	34.338	
026 и 028	5. Остале некретнине, постројења и опрема и улагања на туђим некретнинама, постојењима и опреми	0014	25	289	289	
029 (део)	6. Аванси за некретнине, постројења и опрему у у земљи	0015				
029 (део)	7. Аванси за некретнине, постројења и опрему у иностранству	0016				
03	III. БИОЛОШКА СРЕДСТВА	0017				
04 и 05	IV. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0019+0020+0021+0022+0023+0024+0025+0026+0027)	0018	26	1.832.441	1.652.418	
040 (део), 041 (део) и 042 (део)	1. Учешћа у капиталу правних лица (осим у капиталу који се вреднује методом учешћа)	0019				
040 (део), 041 (део), 042 (део)	2. Учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа	0020	26	102.388	107.313	
043, 050 (део), 051 (део)	3. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочним потраживањима од тих лица у земљи	0021				
044, 050 (део), 051 (део)	4. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочним потраживањима од тих лица у иностранству	0022				
045 (део) и 053 (део)	5. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у земљи	0023				
045 (део) и 053 (део)	6. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у иностранству	0024				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напо- мена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.21	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7
046	7. Дугорочна финансијска улагања (хартје од вредности које се вреднују по амортизованој вредности)	0025				
047	8. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0026				
048,052,054 055 и 056	9. Остали дугорочни финансијски пласмани и остала дугорочна потраживања	0027	26	1.730.053	1.545.105	
28 (део), осим 288	V. ДУГОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0028		3.676		
288	В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0029				
	Г. ОБРТНА ИМОВИНА (0031+0037+0038+0044+0048+0057+0058)	0030		3.215.247	3.412.125	
Класа 1, осим групе рачуна 14	I ЗАЛИХЕ (0032+0033+0034+0035+0036)	0031	27	11.552	53.672	
10	1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	0032				
11 и 12	2. Недовршена производња и готови производи	0033				
13	3. Роба	0034				
150, 152 и 154	4. Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи	0035	27	6.287	8.981	
151, 153 и 155	5. Плаћени аванси за залихе и услуге у иностранству	0036	27	5.265	44.691	
14	II СТАЛНА ИМОВИНА КОЈА СЕ ДРЖИ ЗА ПРОДАЈУ И ПРЕСТАНАК ПОСЛОВАЊА	0037				
20	III ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ (0039+0040+0041+0042+0043)	0038	28	1.094.415	1.415.339	
204	1. Потраживања од купаца у земљи	0039	28	296.343	248.302	
205	2. Потраживања од купаца у иностранству	0040	28	797.643	1.166.084	
200 и 202	3. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у земљи	0041	28	429	953	
201 и 203	4. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у иностранству	0042				
206	5. Остала потраживања по основу продаје	0043				
21, 22 и 27	IV ОСТАЛА КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0045+0046+0047)	0044	29	152.632	116.233	
21, 22 осим 223 и 224, и 27	1. Остала потраживања	0045	29	152.632	116.233	
223	2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	0046				
224	3. Потраживања по основу претплаћених осталих пореза и доприноса	0047				
23	V КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0049+0050+0051+0052+0053+0054+0055+0056)	0048	30	835.620	934.294	
230	1. Краткорочни кредити и пласмани - матична и зависна правна лица	0049				
231	2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана лица	0050				
232, 234 (део)	3. Краткоточни кредити, зајмови и пласмани у земљи	0051				
233, 234 (део)	4. Краткоточни кредити, зајмови и пласмани у иностранству	0052				
235	5. Хартје од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	0053				
236 (део)	6. Хартје од вредности које се вреднују по фер вредности у Биланс успеха	0054				
237	7. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0055				
236 (део), 238 и 239	8. Остали краткорочни финансијски пласмани	0056	30	835.620	934.294	
24	VI. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ	0057	31	504.020	536.480	
28 (део), осим 288	VII. КРАТКОРОЧНА И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0058	32	617.008	356.107	
	Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА (0001+0002+0029+0030)	0059		6.185.072	5.979.853	
88	Љ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0060	46	1.909.895	2.042.183	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напо- мена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.21	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7
	ПАСИВА					
	А. КАПИТАЛ (0402+0403+0404+0405+0406-0407+0408+0411-0412)>=0	0401	33	4.133.829	4.034.170	
30, осим 306	I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ	0402	33.1	173.223	173.223	
31	II. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0403				
306	III. ЕМИСИОНА ПРЕМИЈА	0404				
32	IV. РЕЗЕРВЕ	0405	33.2	24.008	23.937	
330 и потражни салдо рачуна 331, 332, 333, 334, 335, 336 и 337	V. ПОЗИТИВНЕ РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ И НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ РЕЗУЛТАТА	0406	33.3	375.496	363.327	
дуговни салдо рачуна 331, 332, 333, 334, 335, 336 и 337	VI. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0407				
34	VII. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК (0409+0410)	0408	33.4	3.561.102	3.473.683	
340	1. Нераспоређени добитак ранијих година	0409	33.4	3.265.260	3.141.436	
341	2. Нераспоређени добитак текуће године	0410	33.4	295.842	332.247	
	VIII. УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	0411				
35	IX. ГУБИТАК (0413+0414)	0412				
350	1. Губитак ранијих година	0413				
351	2. Губитак текуће године	0414				
	Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0416+0420+0428)	0415		854.880	686.273	
40	I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (0417+0418+0419)	0416	34	625.126	627.383	
404	1. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	0417	34	311.621	236.083	
400	2. Резервисања трошкове у гарантном року	0418	34	313.505	391.300	
40 осим 400 и 404	3. Остала дугорочна резервисања	0419				
41	II. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0421+0422+0423+0424+0425+0426+0427)	0420		160.087		
410	1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал	0421				
411 (део) и 412 (део)	2. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицама у земљи	0422				
411 (део) и 412 (део)	3. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицама у иностранству	0423				
414 и 416 (део)	4. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у земљи	0424				
415 и 416 (део)	5. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у иностранству	0425		160.087		
413	6. Обавезе по емитованим хартијама од вредности	0426				
419	7. Остале дугорочне обавезе	0427				
49 (део), осим 498 и 495 (део)	III. ДУГОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0428	35	69.667	58.890	
498	В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	0429	36	59.760	71.664	
495 (део)	Г. ДУГОРОЧНИ ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ И ПРИМЉЕНЕ ДОНАЦИЈЕ	0430				
	Д. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0432+0433+0441+0442+0449+0453+0454)	0431		1.136.603	1.187.746	
467	I. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	0432				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напо- мена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.21	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7
42, осим 427	II. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (0434+0435+0436+0437+0438+0439+0440)	0433	37	82.042	179	
420 (део) и 421 (део)	1. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0434				
420 (део) и 421 (део)	2. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностраништу	0435				
422 (део), 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	3. Обавезе по основу кредита и зајмова од лица која нису домаће банке	0436			179	
422 (део), 424 (део), 425 (део) и 429 (део)	4. Обавезе по основу кредита од домаћих банака	0437				
423, 424 (део), 425 (део), 429 (део)	5. Кредити, зајмови и обавезе из иностранства	0438	37	82.042		
426	6. Обавезе по краткорочним хартијама од вредности	0439				
428	7. Обавезе по основу финансијских деривата	0440				
430	III. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	0441	38	41.166	51.903	
43 осим 430	IV. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (0443+0444+0445+0446+0447+0448)	0442	39	657.342	708.044	
431 и 433	1. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у земљи	0443	39	9.837	7.694	
432 и 434	2. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у иностранству	0444				
435	3. Обавезе према добављачима у земљи	0445	39	10.693	8.023	
436	4. Обавезе према добављачима у иностранству	0446	39	636.179	692.102	
439 (део)	5. Обавезе по меницама	0447				
439 (део)	6. Остале обавезе из пословања	0448	39	633	225	
44,45,46, осим 467, 47 и 48	V. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0450+0451+0452)	0449		272.656	346.588	
44,45 и 46 осим 467	1. Остале краткорочне обавезе	0450	40	220.181	317.922	
47, 48 осим 481	2. Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода	0451	41	32.859	24.678	
481	3. Обавезе по основу пореза на добитак	0452	42	19.616	3.988	
427	VI. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ПРОДАЈИ И СРЕДСТАВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ ЈЕ ОБУСТАВЉЕНО	0453				
49 (део) осим 498	VII. КРАТКОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0454	43	83.397	81.032	
	Љ. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА (0415+0429+0430+0431-0059) >= 0 = (0407+0412-0402-0403-0404-0405-0406-0408-0411)>=0	0455				
	Е. УКУПНА ПАСИВА (0401+0415+0429+0430+0431-0455)	0456		6.185.072	5.979.853	
89	Ж. ВАНБИЛАСНА ПАСИВА	0457	46	1.909.895	2.042.183	

HSFormular © 2002-2021 Handy soft

у _____ Београду

дана 08.03.2023 године

Законски заступник

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07470975	Шифра делатности 7112	ПИБ 100389086
Назив:	ENERGOPROJEKT ENTEL AD KONSOLIDOVANI BILANS	
Седиште :	BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12 NOVI BEOGRAD	

БИЛАНС УСПЕХА

у периоду од 01.01. до 31.12. 2022 . године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напо- мена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1002+1005+1008+1009+1010+1011+1012)	1001		4.004.118	4.169.072
60	I. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ (1003+1004)	1002			
600, 602 и 604	1. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1003			
601, 603 и 605	2. Приходи од продаје робе на иностраном тржишту	1004			
61	II. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА (1006+1007)	1005	11	4.004.118	4.169.042
610, 612 и 614	1. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1006	11	697.610	822.781
611, 613 и 615	2. Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	1007	11	3.306.508	3.346.261
62	III. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	1008			
630	IV. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1009			
631	V. СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА	1010			
64 и 65	VI. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1011	12		30
68, осим 683, 685 и 686	VII. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1012			
	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1014+1015+1016+1020+1021+1022+1023+1024)	1013		3.815.406	3.963.357
50	I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1014			
51	II. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	1015	13	125.509	110.667
52	III. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ (1017+1018+1019)	1016	14	2.357.637	2.402.914
520	1. Трошкови зарада и накнада зарада	1017	14	2.212.869	2.276.558
521	2. Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	1018	14	65.598	68.368
52 осим 520 и 521	3. Остали лични расходи и накнаде	1019	14	79.170	57.988
540	IV. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1020	15	129.394	59.701
58, осим 583, 585 и 586	V. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1021			
53	VI. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1022	16	639.285	856.881
54 осим 540	VII. ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА	1023	17	56.275	39.612
55	VIII. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1024	18	507.306	493.582
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (1001-1013) >= 0	1025		188.712	205.715
	Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (1013-1001) >= 0	1026			
	Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1028+1029+1030+1031)	1027	19.1	67.039	71.912
660 и 661	I. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ИОЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1028		18	
662	II. ПРИХОДИ ОД КАМАТА	1029	19.1	12.616	13.604

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напо- мена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
663 и 664	III. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1030	19.1	6.293	2.016
665 и 669	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	1031	19.1	48.112	56.292
	Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1033+1034+1035+1036)	1032	19.2	24.811	2.720
560 и 561	I. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1033	19.2	1	1
562	II. РАСХОДИ КАМАТА	1034	19.2	14.996	1.140
563 и 564	III. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1035	19.2	9.814	1.579
565 и 569	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	1036			
	Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1027-1032)	1037		42.228	69.192
	Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1032-1027)	1038			
683, 685 и 686	З. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1039			
583, 585 и 586	И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1040			
67	Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1041	20.1	129.303	128.774
57	К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	1042	20.2	41.031	47.418
	Л. УКУПНИ ПРИХОДИ (1001+1027+1039+1041)	1043	21	4.200.460	4.369.758
	Љ. УКУПНИ РАСХОДИ (1013+1032+1040+1042)	1044	21	3.881.248	4.013.495
	М. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПРЕЗИВАЊА (1043-1044) >= 0	1045	21	319.212	356.263
	Н. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПРЕЗИВАЊА (1044-1043) >= 0	1046			
69 - 59	Њ. ПОЗИТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ДОБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1047		56	
59 - 69	О. НЕГАТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ГУБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1048			
	П. ДОБИТАК ПРЕ ОПРЕЗИВАЊА (1045-1046+1047-1048) >= 0	1049	22	319.268	356.263
	Р. ГУБИТАК ПРЕ ОПРЕЗИВАЊА (1046-1045+1048-1047) >= 0	1050			
	С. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК				
721	I. ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1051	22	23.314	23.491
722 дуг. салдо	II. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	1052	22	112	525
722 пот. салдо	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1053			
723	Т. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА	1054			
	Ђ. НЕТО ДОБИТАК (1049-1050-1051-1052+1053-1054) >= 0	1055	22	295.842	332.247
	У. НЕТО ГУБИТАК (1050-1049+1051+1052-1053+1054) >= 0	1056			
	I. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1057			
	II. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1058		295.842	332.247
	III. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	1059			
	IV. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1060			
	V. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ				
	1. Основна зарада по акцији	1061	23	700	786
	2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	1062			

HSFormular © 2002-2021 Handy soft

у _____ Београду
 дана 08.03.2023 године

Законски заступник

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07470975	Шифра делатности 7112	ПИБ 100389086
Назив: ENERGOPROJEKT ENTEL AD KONSOLIDOVANI BILANS		
Седиште : BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12 NOVI BEOGRAD		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

у периоду од 01.01. до 31.12. 2022 . године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напо- мена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА				
	I. НЕТО ДОБИТАК (АОП 1055)	2001		295.842	332.247
	II. НЕТО ГУБИТАК (АОП 1056)	2002			
	Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК				
	а) Ставке које неће бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима				
330	1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме				
	а) повећање ревалоризационих резерви	2003			1.328
	б) смањење ревалоризационих резерви	2004			
331	2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања				
	а) добици	2005			
	б) губици	2006			
333	3. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава				
	а) добици	2007			
	б) губици	2008			
	б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима				
332	1. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала				
	а) добици	2009			
	б) губици	2010			
334	3. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања				
	а) добици	2011		11.208	28.397
	б) губици	2012			
335	3. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање				
	а) добици	2013			
	б) губици	2014			
336	4. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хеџинга) новчаног тока				
	а) добици	2015			
	б) губици	2016			
337	5. Добици или губици по основу хартија од вредности која се вреднују по фер вредности кроз остали укупан резултат				
	а) добици	2017			
	б) губици	2018			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напо- мена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	I. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2003+2005+2007+2009+2011+2013+2015+2017) - (2004+2006+2008+2010+2012+2014+2016+2018) >= 0	2019		11.208	29.725
	II. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2004+2006+2008+2010+2012+2014+2016+2018) - (2003+2005+2007+2009+2011+2013+2015+2017) >= 0	2020			
	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2021			
	IV. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2022			
	V. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2019-2020-2021+2022) >= 0	2023		11.208	29.725
	VI. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2020-2019+2021-2022) >= 0	2024			
	B. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА				
	I. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2001-2002+2023-2024) >= 0	2025		307.050	361.972
	II. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2002-2001+2024-2023) >= 0	2026			
	Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК (2028+2029) = АОП 2025 АОП 2025 >= 0 или АОП 2026 > 0	2027		307.050	361.972
	1. Приписан матичном правном лицу	2028		307.050	361.972
	2. Приписан учешћима без права контроле	2029			

у _____ Београду _____

дана 08.03.2023 године

Законски заступник

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број 07470975	Шифра делатности 7112	ПИБ 100389086
Назив:	ENERGOPROJEKT ENTEL AD KONSOLIDOVANI BILANS	
Седиште :	BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12 NOVI BEOGRAD	

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

у периоду од 01.01. до 31.12. 2022 . године

- у хиљадама динара -

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 4)	3001	4.235.505	4.620.918
1. Продаја и примљени аванси у земљи	3002	757.439	1.037.798
2. Продаја и примљени аванси у иностранству	3003	3.436.578	3.537.584
3. Примљене камате из пословних активности	3004	486	540
4. Остали приливи из редовног пословања	3005	41.002	44.996
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 8)	3006	4.088.863	4.305.452
1. Исплате добављачима и дати аванси у земљи	3007	296.276	266.802
2. Исплате добављачима и дати аванси у иностранству	3008	1.009.677	1.355.646
3. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	3009	2.538.456	2.438.101
4. Плаћене камате у земљи	3010	20	14
5. Плаћене камате у иностранству	3011		1.126
6. Порез на добитак	3012	27.913	31.337
7. Одливи по основу осталих јавних прихода	3013	210.876	206.565
8. Остали одливи из пословних активности	3014	5.645	5.861
III. Нето прилив готовине из пословних активности (I - II)	3015	146.642	315.466
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (II - I)	3016		
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	3017	448.739	435.226
1. Продаја акција и удела	3018		
2. Продаја нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3019	1.526	1.865
3. Остали финансијски пласмани	3020	419.415	413.881
4. Примљене камате из активности инвестирања	3021	13.700	13.604
5. Примљене дивиденде	3022	14.098	5.876
II. Остали одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	3023	288.341	251.438
1. Куповина акција и удела	3024		
2. Куповина нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3025	13.288	12.896
3. Остали финансијски пласмани	3026	275.053	238.542
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (I - II)	3027	160.398	183.788
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (II - I)	3028		

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Прилив готовине из активности финансирања (1 до 7)	3029		
1. Увећање основног капитала	3030		
2. Дугорочни кредити у земљи	3031		
3. Дугорочни кредити у иностранству	3032		
4. Краткорочни кредити у земљи	3033		
5. Краткорочни кредити у иностранству	3034		
6. Остале дугорочне обавезе	3035		
7. Остале краткорочне обавезе	3036		
II. Одливи готовине из активности финансирања (1 до 8)	3037	378.004	295.868
1. Откуп сопствених акција и удела	3038		
2. Дугорочни кредити у земљи	3039		
3. Дугорочни кредити у иностранству	3040		
4. Краткорочни кредити у земљи	3041		
5. Краткорочни кредити у иностранству	3042		
6. Остале обавезе	3043	82.042	
7. Финансијски лизинг	3044		544
8. Исплаћене дивиденде	3045	295.962	295.324
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (I - II)	3046		
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (II - I)	3047	378.004	295.868
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001+3017+3029)	3048	4.684.244	5.056.144
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006+3023+3037)	3049	4.755.208	4.852.758
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3048-3049) >= 0	3050		203.386
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3049-3048) >= 0	3051	70.964	
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3052	536.480	342.970
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3053	42.135	
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3054	3.631	9.876
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (3050-3051+3052+3053-3054)	3055	504.020	536.480

у _____ Београду _____

дана 08.03.2023 године _____

Законски заступник

Полуњаваа правно лице - предузетник	
Матични број 07470975	ПИБ 100389086
Шифра делатности 7112	
Назив: ENERGOPROJEKT ENTEL AD KONSOLIDOVANI BILANS	
Седиште : BULEVAR MIHAJLA PUPINA 12 NOVI BEOGRAD	

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

у периоду од 01.01. до 31.12. 2022 . године

Позиција		ОПИС	АОП	Основни капитал (група 30 без 306 и 309)	АОП	Остали основни капитал (рп 309)	АОП	Уписани а неуплаћени капитал (група 31)	АОП	Емисиона премија и резерве (рп 306 и група 32)	АОП	Рев. рез. и нер. доб. и губ. (група 33)	АОП	Нераспо- ређени добитак (група 34)	АОП	Губитак (група 35)	АОП	Учешће без права контроле	АОП	Укупно (одговара позицији АОП 0401) (кол. 2+3+4+5+6 +7-8+9) >=0	АОП	Губитак изнад висине капитала (одговара позицији АОП 0455) (кол. 2+3+4 +5+6+7-8+9) < 0
1		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11										
1.	Стање на дан 01.01. 2021 године	4001	173.223	4010		4019		4028	23.844	4037	332.345	4046	3.251.997	4055	4064	4073	3.781.409	4082				
2.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4002		4011		4020		4029	4038			4047		4056	4065	4074		4083				
3.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. 2021 године	4003	173.223	4012		4021		4030	23.844	4039	332.345	4048	3.251.997	4057	4066	4075	3.781.409	4084				
4.	Нето промене у 2021 години	4004		4013		4022		4031	93	4040	30.982	4049	221.686	4058	4067	4076		4085				
5.	Стање на дан 31.12. 2021 године	4005	173.223	4014		4023		4032	23.937	4041	363.327	4050	3.473.683	4059	4068	4077	4.034.170	4086				
6.	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4006		4015		4024		4033	4042			4051		4060	4069	4078		4087				
7.	Кориговано почетно стање на дан 01.01. 2022 године	4007	173.223	4016		4025		4034	23.937	4043	363.327	4052	3.473.683	4061	4070	4079	4.034.170	4088				
8.	Нето промене у 2022 години	4008		4017		4026		4035	71	4044	12.169	4053	87.419	4062	4071	4080		4089				
9.	Стање на дан 31.12. 2022 године	4009	173.223	4018		4027		4036	24.008	4045	375.496	4054	3.561.102	4063	4072	4081	4.133.829	4090				

у Beogradu

дана 08.03.2023 године

Законски заступник

**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI
IZVEŠTAJ
ZA 2022. GODINU**

Beograd, 2023. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA.....	6
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	6
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA.....	7
5. KONSOLIDACIJA	9
6. RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	10
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	11
7.1 Procenjivanje	12
7.2 Efekti kurseva stranih valuta.....	12
7.3 Prihodi	13
7.4 Finansijski prihodi	15
7.5 Ostali prihodi	15
7.6 Rashodi	16
7.7 Porez na dobitak	16
7.8 Nematerijalna imovina.....	18
7.9 Nekretnine, postrojenja i oprema.....	19
7.10 Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	20
7.11 Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	22
7.12 Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	23
7.13 Finansijski instrumenti.....	24
7.14 Učešće u zavisnim i ostalim povezanim društvima	31
7.15 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	31
7.16 Naknade zaposlenima	33
8. OSNOVNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I KLJUČNI IZVORI NEIZVESTNOSTI PROCENA.....	34
9. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIM UMATIČNOM DRUŠTVU	36
9.1 Kreditni rizik.....	38
9.2 Tržišni rizik.....	42
9.3 Valutni rizik	42
9.4 Kamatni rizik	43
9.5 Rizik od promene cena	46
9.6 Rizik likvidnosti.....	46

9.7	Upravljanje rizikom kapitala	47
10.	GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA.....	49
11.	POSLOVNI PRIHODI	50
12.	OSTALI POSLOVNI PRIHODI	51
13.	TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE	51
14.	TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNIH RASHODA	52
15.	TROŠKOVI AMORTIZACIJE	53
16.	TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA.....	54
17.	TROŠKOVI REZERVISANJA	56
18.	NEMATERIJALNI TROŠKOVI.....	56
19.	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI.....	58
19.1	Finansijski prihodi	58
19.2	Finansijski rashodi	59
20.	OSTALI PRIHODI I RASHODI	60
20.1	Ostali prihodi	60
20.2	Ostali rashodi	60
21.	DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	61
22.	POREZ NA DOBITAK I NETO DOBITAK.....	61
23.	ZARADA PO AKCIJI	62
24.	NEMATERIJALNA IMOVINA	63
25.	NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA	64
25.1	Nekretnine, postrojenja i oprema bez investicionih nekretnina	64
26.	DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	66
27.	ZALIHE	68
28.	POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE	69
29.	OSTALA POTRAŽIVANJA.....	71
30.	KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	71
31.	GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA.....	72
32.	KRATKOROČNA I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA.....	73
33.	KAPITAL.....	75
33.1	Osnovni kapital	76
33.2	Rezerve	76
33.3	Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih rezultata.....	77

33.4	Neraspoređeni dobitak	77
34.	DUGOROČNA REZERVISANJA	78
34.1	Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	78
34.2	Dugoročna rezervisanja za troškove u garantnom roku	81
35.	DUGOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	81
36.	ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE	81
37.	KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE	82
38.	PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	82
39.	OBAVEZE IZ POSLOVANJA	83
40.	OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE	83
41.	OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA	84
42.	OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DOBITAK	85
43.	KRATKOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	85
44.	USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA	85
45.	HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST GRUPE DOHA BANK	86
46.	VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA	87
47.	TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	87
48.	SUDSKI SPOROVI	90
49.	DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	91
50.	STALNOST POSLOVANJA	91

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07470975
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100389086

Zavisni entiteti Matičnog Društva u inostranstvu su sledeći:

- ENERGOPROJEKT QATAR
- ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN LLC
- ENERGO CONSULT UAE LLC
- ENERGOPROJEKT BAHRAIN

Gore navedene kompanije čine grupaciju:

- **Energoprojekt Entel**

Procenat vlasništva Matičnog Društva u navedenim zavisnim i pridruženim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih i drugih povezanih pravnih lica i pridruženih pravnih lica</i>	
<i>Naziv zavisnog pravnog lica</i>	<i>% vlasništva</i>
ENERGOPROJEKT QATAR	100
ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C	100
ENERGO CONSULT UAE LLC	100
ENERGOPROJEKT BAHRAIN	100
PRIDRUŽENI ENTITET	
ENERGOPLAST DOO	20

Matično društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu razvrstano u srednje pravno lice.

Akcije Matičnog društva su skinute sa Berze na osnovu rešenja o isključenju akcija sa Open Market,

tržišni segment Open Market akcije broj 01/1-5833/19, jer su sve akcije Izdavaoca otkupljene u postupku prinudnog otkupa akcija, kao i da je odluka u vezi povlačenja akcija Izdavaoca sa tržišta i prestanka svojstva javnog društva doneta glasovima akcionara koji su 100% učešća u kapitalu Izdavaoca stekli zajedničkim delovanjem u pomenutom postupku. Pravilima Berze je predviđeno da Berza isključuje hartije od vrednosti sa Open Market na zahtev Izdavaoca kome prestaje svojstvo javnog društva u skladu sa odredbom člana 70. i člana 122. stav 2. tačka 2. ZTK,

Konsolidovani finansijski izveštaji za 2022. godinu se sastoje od finansijskih izveštaja Društva i zavisnih pravnih lica i odobreni su od strane ODBORA DIREKTORA ENERGOPROJEKT ENTEL-a dana 29.03.2023. godine na 66. sednici OD. Odobreni konsolidovani finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

Uporedne podatke i početna stanja čine podaci sadržani u konsolidovanim finansijskim izveštajima za 2021. godinu koji su bili predmet revizije od strane eksternog revizora.

U Društvu je prosečan broj zaposlenih radnika, na osnovu stanja krajem svakog meseca, iznosio:

- 2022. godine 514 i
- 2021. godine: 389 radnika

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Matičnim društvom upravlja Odbor direktora u sastavu:

Mladen Simović	Izvršni direktor
Milan Mamula	Predsenik Odbora direktora neizvršni direktor
Dobroslav Bojović	Neizvršni direktor

Organizacionu strukturu Entela čine:

GORDANA LIŠOV	Direktor za finansije
JAROSLAV UROŠEVIĆ	Direktor za projekte i marketing
JELICA JERKOVIĆ	Direktor za plan, analizu i opšte poslove

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Prema evidenciji Centralnog registra hartija od vrednosti, registrovano stanje vlasništva akcija Energoprojekt Entel ad na dan 31.12.2022. godine je sledeće:

Energoprojekt Holding a.d. je vlasnik 100%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Finansijski izveštaji Društva sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni glasnik RS", broj 73/2019 i 44/2021 - dr. zakon - u daljem tekstu: Zakon).

U skladu sa Zakonom, za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u finansijskim izveštajima, velika pravna lica, pravna lica koja imaju obavezu sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja (matična pravna lica), javna društva, odnosno društva koja se pripremaju da postanu javna, nezavisno od veličine, primenjuju Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI). MSFI, u smislu Zakona, su:

- Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja,
- Međunarodni računovodstveni standardi - MRS i
- Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja - MSFI i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda, naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Finansijski izveštaji Društva prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja i sadržini i formi obrazaca Statističkog izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 89/2020). Ovim pravilnikom je, pored ostalog, propisana forma i sadržini pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o ostalom rezultatu, Izveštaja o tokvima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu i Napomena uz finansijske izveštaje. Prema navedenom Pravilniku, u obrasce se iznosi upisuju u hiljadama dinara.

Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru propisana je Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 89/2020).

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 - dr. zakon, 142/2014, 91/2015 - autentično tumačenje, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020 i 118/2021),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Sl. glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004 - ispravka, 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013, 68/2014 - dr. zakon, 142/2014, 83/2015, 108/2016, 113/2017, 30/2018, 72/2019, 153/2020 i 138/2022),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 20/2014 41/2015, 101/2016, 8/2019, 94/2019 i 159/2020 i 97/2021),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« 30/2015, 101/2016, 44/2018 – dr. Zakon, 8/2019, 94/2019, 159/2020 i 97/2021),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004, 99/2010, 104/2018 i 8/2019),

- Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se po principu „van dohvata ruke“ primenjuju kod utvrđivanja cene transakcija među povezanim licima (»Službeni glasnik RS« broj 61/2013, 8/2014, 94/2019 i 95/2021) i drugi.

Od pravnih akata koji predstavljaju internu regulativu Društva, pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva korišćen je Pravilnik o računovodstvu u Društvu, koji je donet 30.11.2020. godine od strane Izvršnog odbora Društva, Pravilnik o izmenama i dopunama Pravilnika o računovodstvu u Društvu, koji je donet 29.11.2021. godine od strane Izvršnog odbora Društva i Pravilnik o računovodstvenim politikama u Društvu, koji je donet 23.12.2020. godine od strane Nadzornog odbora Društva. Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Energoprojekt Holding a.d. za rad u zemlji.

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u Napomeni 6.

Zakonom o tržištu kapitala ("Sl. glasnik RS", br. 31/2011, 112/2015, 108/2016, 9/2020 i 153/2020) propisano je koje podatke treba da sadrže godišnji, polugodišnji i kvartalni izveštaji javnih društava čijim se hartijama od vrednosti trguje na regulisanom tržištu.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MSFI i Tumačenja.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbiji za izveštajni period, shodno Zakonu o računovodstvu (»Službeni glasnik RS« broj 73/2019 i 44/2021- dr. zakon) prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja i sadržini i formi obrazaca Statističkog izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike, koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 - „Prezentacija finansijskih izveštaja“ i
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja. Ove stavke po definiciji MSFI ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od Standarda nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja, što nema značajniji uticaj na finansijsku poziciju Društva, kao i na rezultate njegovog poslovanja.

Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu

Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja sledeći standardi, njihove dopune i tumačenja bili su objavljeni, ali nisu još uvek stupili na snagu:

- Izmene i dopune MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“- „Dugotrajne obaveze sa ugovorima” - datum primene 1. januar 2024. godine,
- Izmene i dopune MSFI 16 „Lizing“- „Obaveza zakupa u prodaji i povratni zakup” - datum primene 1. januar 2024. godine
- Izmene i dopune MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“- „Klasifikacija obaveza kao dugoročnih i kratkoročnih” - datum primene 1. januar 2023. godine,
- Izmene i dopune MRS 12 „Porezi na dobitak“ - Odloženi porez u vezi sa sredstvima i obavezama koji proistuću iz jedne transakcije - datum primene 1. januar 2023. godine,
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju” i izmene i dopune MSFI 17 - datum primene 1. januar 2023. godine,
- Izmene i dopune MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“- „Obelodanjivanje računovodstvenih politika- ” - datum primene 1. januar 2023. godine,
- Izmene i dopune MRS 8 „Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške“ - Definicija računovodstvenih procena - datum primene 1. januar 2023. godine

5. KONSOLIDACIJA

Konsolidovani finansijski izveštaji su finansijski izveštaji grupe koji su prezentovani kao izveštaji jedinstvenog ekonomskog entiteta.

Konsolidovani finansijski izveštaji sastavljaju se korišćenjem jednoobraznih računovodstvenih politika za slične transakcije i događaje u sličnim okolnostima. U slučaju da član grupe, koji čini Matično društvo sa svim svojim zavisnim društvima, za slične transakcije i događaje u sličnim okolnostima koristi računovodstvene politike drugačije od onih koje su usvojene u konsolidovanim finansijskim izveštajima, vrše se odgovarajuća korigovanja njegovih finansijskih izveštaja (shodno odredbama Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva) prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Zavisna društva

Pod *zavisnim Matično društvom* smatra se društvo koje je pod kontrolom Društva (matičnog društva).

Matično društvo kontroliše društvo u koje je investiralo, ako i samo ako ima sve što sledi:

- moć nad društvom u koji je investirao (ima sadašnju sposobnost da usmerava relevantne aktivnosti, tj. aktivnosti koje značajno utiču na prinose društva u koji je investirano);
- izloženost, ili prava na varijabilne prinose po osnovu svog učešća u društvu u koji je investirao i

- sposobnost da koristi svoju moć nad društvom u koji je investirao kako bi uticao na iznos prinosa za investitora.

Primenjeni metod konsolidacije za ova društva u skladu sa MSFI 10 – Konsolidovani finansijski izveštaji je metod potpune konsolidacije. Svi interni odnosi i transakcije unutar grupe za konsolidovanje su eliminisani u postupku konsolidacije. Učešća bez prava kontrole su iskazana posebno.

Pridružena društva

Pridruženo Matično društvo je ono Matično društvo nad kojim Grupa ima značajan uticaj, ali ne i kontrolu, odnosno kod kog poseduje vlasnička i glasačka prava između 20% i 50%.

Primenjeni metod konsolidovanja za pridružena društva u skladu sa MRS 28 – Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate je equity metod (metod udela). Primenom ovog metoda učešća u kapitalu se koriguju za ostvareni dobitak ili gubitak tekuće godine tako da reflektuju učešće matičnog društva u neto imovini pridruženih društava. U slučaju da kumulirani gubitak prelazi nivo kapitala, učešće u kapitalu se svodi na nulu, a samo izuzetno, ukoliko postoje neopozive ugovorne obaveze za pokriće gubitka, razlika većeg gubitka u odnosu na kapital se priznaje kao rashod u matičnom društvu.

Pregled zavisnih i pridruženih društava koja sa matičnim Matično društvom Energoprojekt Entel a.d. čine Grupu za konsolidovanje, prikazan je u Napomeni 1.

6. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Matičnog društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti;
- Načelo doslednosti;
- Načelo opreznosti;
- Načelo suštine iznad forme;
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda; i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Matičnog društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („Going Concern“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih

pozicija Matičnog društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat

promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Matičnog društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Matičnog društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Matičnog društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Matičnog društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika. Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Matičnog društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i obavezama Matičnog društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti.

Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo pojedinačnog procenjivanja podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Matičnog društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje Matičnog društva koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o

računovodstvu i računovodstvenim politikama Matičnog društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21 - Efekti promena deviznih kurseva, funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Matičnog društva dinar.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10 - Događaji posle bilansa stanja, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Matičnog društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata ili, ako je neizvodljivo proceniti njihove finansijske efekte, obelodanjuje da se ta procena ne može izvršiti.

7.1 Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Matičnog društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina. U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Matičnog društva je, ako se fer vrednost

značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o fer (pravičnoj) vrednosti aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Matičnog društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2 Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije, koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Matičnog društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Matičnog društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2022.</i>	<i>31.12.2021</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	117,3224	117,5821
1 USD	110,1515	103,9262
1 QAR	30,2614	28,5511
1 OMR	286,0892	269,9235
1 AED	29,9881	28,2915
1 BHD	292,9561	276,3994

7.3 Prihodi

Prihod je rezultat koji nastaje tokom uobičajenih aktivnosti Matičnog društva i obuhvata različite tipove prihoda (ali se ne odnosi na one po osnovu ugovora o zakupu tj. lizingu).

Prihodi obuhvataju samo bruto prilive ekonomskih koristi koje je Društvo primilo ili treba da primi za svoj račun. Iznosi naplaćeni u ime trećih strana kao što su porezi pri prodaji i porez na dodatu vrednost ne predstavljaju priliv ekonomskih koristi za Društvo te stoga ne dovode do uvećanja kapitala. Navedeni iznosi se ne uključuju u prihode.

Obaveza izvešanja ili obaveza činjenja je obećanje (ili skup obećanja) da će dobra ili usluge biti preneti na kupca.

Kada je obaveza izvršenja ispunjena (ili dok se ispunjava), Društvo priznaje prihod u iznosu cene transakcije koja je raspoređena na tu obavezu izvršenja.

Imovina po osnovu ugovora se priznaje ako se odgovarajući prihod od ispunjenja ugovorne obaveze izvršenja evidentira pre nego što je kupac platio naknadu ili pre nego što postoje zahtevi za fakturisanje, a samim tim i zahtevi za priznavanje potraživanja od kupaca. Ugovorna obaveza se priznaje kada je kupac platio naknadu ili je potraživanje od kupca dospelo pre nego što je Društvo ispunilo ugovornu obavezu izvršenja. Na nivou ugovora sa kupcem, ugovorne obaveze se prebijaju sa ugovorenim imovinom.

Osnovno načelo standarda prihoda od kupaca je da Društvo priznaje prihod kako bi prikazalo prenos obećanih dobara ili usluga kupcima u iznosu koji odražava naknadu za koju Društvo očekuje da ima pravo da primi u zamenu za prenetu dobra ili usluge.

Cena transakcije je iznos naknade za koju Društvo očekuje da ima pravo da primi u zamenu za prenos obećanih dobara ili usluga kupcu. Naknada obećana u ugovoru koji je zaključen sa kupcem može sadržati fiksne iznose, varijabilne iznose, ili ijedne i druge.

Uobičajeno odmeravanje prihoda od prodaje zasniva se na upotrebi svih dostupnih pouzdanih informacija i uzima u obzir moguće promene cene u vreme njenog konačnog ugovaranja, iskustvo iz prethodnih perioda (u smislu koliko je značajno odstupanje stvarnih priliva od uobičajenih priznatih prihoda u prethodnim periodima).

Glavne prodajne transakcije Matičnog društva su projektovanje, konsalting i inženjering termoelektričnih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata – gde se prihod od prodaje priznaje tokom vremena.

Prihodi od projektovanja, konsaltinga i inženjeringa

Društvo izvodi usluge projektovanja, konsaltinga i inženjeringa (zajedno u daljem tekstu: “usluge projektovanja i konsalting usluge”) na osnovu ugovora sa kupcima. Takvi ugovori zaključeni su pre nego što započnu usluge projektovanja i konsalting usluge i prema uslovima ugovora Društvo je

ugovorom ograničeno na preusmeravanje imovine na drugog kupca i ima izvršno pravo na plaćanje za obavljeni rad. Prihodi od usluga projektovanja i konsalting usluga se stoga priznaju tokom vremenom korišćenjem izlazne metode zasnovane na izveštajima o izvršenim uslugama do određenog datuma, a koje su potvrđene od strane kupca i/ili nadzornog, odnosno kontrolnog organa imenovanog od strane ugovornih strana. Društvo smatra da je ovaj izlazni metod predstavlja odgovarajuću mera napretka ka potpunom ispunjavanju obaveza izvršenja prema MSFI 15.

Društvo je ovlašćeno da fakturiše kupcima usluge projektovanja i konsalting usluge na osnovu postignutog niza prekretnica povezanih sa učinkom (privremene situacije). Kada se dostigne određena prekretnica, kupcu se šalje relevantni izveštaj o obavljenim radovima koju je potpisao kupac ili drugo nadzorno telo imenovano od ugovornih strana. Društvo će prethodno priznati imovinu iz ugovora (kao aktivna vremenska razgraničenja) za bilo koji obavljeni posao. Bilo koji iznos prethodno priznat kao sredstvo, u okviru aktivnih vremenskih razgraničenja, kao imovina iz ugovora se reklasifikuje na potraživanja od kupaca u trenutku kada se steknu uslovi za fakturisanje kupcu.

Ako prilivi prelaze prihode priznate do izveštajnog datuma prema izlaznoj metodi, za utvrđeni višak priliva od priznatih prihoda Društvo priznaje obaveze iz ugovora, evidentirane u okviru pasivnih vremenskih razgraničenja. Društvo smatra da nema značajne komponentu finansiranja u okviru ugovora sa kupcima obzirom da je period između priznavanja prihoda i naplate po prekretnicama povezanih sa učinkom kraći od godinu dana. Pored navedenog, Rukovodstvo smatra da ugovori sa kupcima za usluge projektovanja i konsalting usluge nemaju značajnu komponentu finansiranja obzirom da razlika između obećane naknade i prodajne cene usluge u gotovini nastaje iz drugih razloga koji ne uključuju prebacivanje finansijskih sredstava bilo kupcu ili entitetu, a razlika između ovih iznosa je srazmerna razlozima za tu razliku.

Prihodi od prodaje priznaju se u iznosu umanjenom za iznose akciza, poreza na dodatu vrednost (PDV) i drugih sličnih obaveznih dažbina. Iznos carine se uključuje u bruto prihode od prodaje priznate u konsolidovanim izveštaju o ukupnom rezultatu.

U okviru poslovnih prihoda najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

7.4 Finansijski prihodi

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

Prihodi od dividendi priznaju se kada se ustanovi pravo da se dividenda primi.

7.5 Ostali prihodi

U okviru ostalih prihoda (koji uključuju i prihode od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se vrednuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha), pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se dobici koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Matičnog društva. Dobici predstavljaju povećanja ekonomskih koristi Matičnog društva i kao takvi, po prirodi, nisu različiti od drugih prihoda. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

U okviru dobitka poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike, ispravke grešaka ranijih perioda i prenos prihoda, iskazuju se dobici prema nazivima računa ove grupe i prenos ukupnih prihoda na kraju perioda, a koji se za potrebe finansijskog izveštavanja prikazuju u neto efektu, nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

7.6 Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala Matičnog društva, osim smanjenja koje se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode, ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja ostale imovine koja se vrednuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha) i gubitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike, ispravke grešaka ranijih perioda i prenos rashoda.

U okviru poslovnih rashoda iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Za potrebe finansijskog izveštavanja vrši se korekcija poslovnih rashoda u Bilansu uspeha za iznose prihoda od aktiviranja učinaka i robe i prihoda od promene vrednosti zaliha učinaka (povećanja, odnosno smanjenja vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga).

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda (koji uključuju i rashode po osnovu obezvređenja ostale imovine koja se vrednuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha), pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Matičnog društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

U okviru gubitka poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravke grešaka ranijih perioda, iskazuju se rashodi prema nazivima računa ove grupe i prenos ukupnih rashoda na kraju obračunskog perioda, a koji se za potrebe finansijskog izveštavanja prikazuju u neto efektu, nakon prebijanja sa odgovarajućim prihodima.

7.7 Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza; i
- odloženog poreza

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava; ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike;
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period; i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Odbitna privremena razlika nastaje u slučajevima kada je u bilansima Matičnog društva, po određenim osnovama, već prikazan rashod, koji će se sa poreskog aspekta priznati u narednim periodima. Tipični slučajevi kada nastaju odbitne privremene razlike su sledeći: poreska vrednost sredstava koja podležu amortizaciji je veća od knjigovodstvene vrednosti sredstava; sa poreskog aspekta nisu priznata pojedina rezervisanja (MRS 19, izdate garancije i druga jemstva), obezvređenja imovine (robe, materijala i sl.) i obezvređenja investicionih nekretnina; sa poreskog aspekta nisu priznati rashodi na neplaćene javne prihode koji ne zavise od rezultata poslovanja i gubici koji nastaju kada se hartije od vrednosti vrednuju po fer vrednosti i efekat iskazuje preko bilansa uspeha.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koje su dodeljene tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice.

U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Iznos odloženog poreskog sredstva utvrđuje se primenom propisane (ili saopštene) stope poreza na dobit Matičnog društva na iznos odbitne privremene razlike koja je utvrđena na datum bilansa stanja.

Ako je na kraju prethodne godine privremena razlika bila odbitna, po kom osnovu su priznata odložena poreska sredstva, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude oporeziva, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih sredstava u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih obaveza u iznosu koji je utvrđen na datum bilansa stanja.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka priznaje se samo u slučaju da rukovodstvo Društva može pouzdano da proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu neiskorišćenog poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit, i to, dok ova vrsta poreskog kredita zakonski može da se iskoristi.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknativi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19 – Naknade zaposlenima).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je određeni rashod, priznat sa poreskog aspekta, dok će sa knjigovodstvenog aspekta biti priznat u poslovnim knjigama Matičnog društva tek u narednim periodima.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnove.

Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnove.

Iznos odložene poreske obaveze utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) stope poreza na dobit Matičnog društva na iznos oporezive privremene razlike koja je utvrđena na datum bilansa stanja.

Na svaki datum bilansa stanja se odložene poreske obaveze svode na iznos utvrđen na osnovu privremene razlike na taj dan. Ako je na kraju prethodne godine privremena razlika bila oporeziva, po kom osnovu su priznate odložene poreske obaveze, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude odbitna, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih obaveza u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih sredstava Matičnog društva u iznosu utvrđenom na datum bilansa stanja.

Odložene poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.8 Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: softveri, licence, koncesije, patent, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja ako je ili: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Matičnog društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Matičnog društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalna imovina priznala, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;

- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom; i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti. Ako jedan od zahteva nije ispunjen, izdaci po osnovu nematerijalnih ulaganja se priznaju na teret rashoda u periodu u kojem su izdaci nastali.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljeno procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja; ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta, se ne priznaje kao nematerijalna imovina. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz razvoja (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Matičnog društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalne imovine vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalne imovine, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

7.9 Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se koriste u proizvodnji, za isporuku dobara.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme **vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.**

U cilju naknadnog merenja nekretnina, postrojenja i opreme izvršena je podela u sledeće grupe:

- zemljište;

- objekti;
- postrojenja i oprema; i
- ostalo.

Naknadno merenje grupe „Objekti“ vrši se po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na datum bilansa stanja. Fer vrednost se utvrđuje procenom, koju vrši stručno osposobljeni procenjivač, na osnovu tržišnih dokaza. Kada ne postoji dokaz fer vrednosti na tržištu, zbog specifične prirode objekta i zbog toga što se takve stavke retko prodaju, osim kao deo kontinuiranog poslovanja, može biti potrebno da Društvo proceni fer vrednost koristeći prinosni pristup ili pristup amortizovanih troškova zamene. Promena fer vrednosti objekata se načelno priznaje u ukupnom kapitalu, u okviru pozicije revalorizacije rezerve.

Naknadno merenje svih ostalih grupa u okviru pozicije „Nekretnine, postojenja i oprema“, osim objekata, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

Vrednovanje naknadnih izdataka u nekretnine, postrojenja i opremu vrši se kada se:

- radi o ulaganjima koja produžavaju korisni vek upotrebe sredstava;
- povećava kapacitet;
- unapređuje sredstvo čime se poboljšava kvalitet proizvoda ili
- smanjuju troškovi proizvodnje u odnosu na troškove pre ulaganja.

Troškovi servisiranja, tehničkog održavanja, manje popravke i ostalo, ne povećavaju vrednost sredstva već predstavljaju rashod perioda.

Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se iskazuju i priznaju na posebnom računu, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi vezane za to sredstvo priliti u Društvo. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi se vrši na osnovu procenjenog veka korišćenja tih sredstava, koji može biti jednak ili kraći od perioda trajanja ugovora o zakupu.

7.10 Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alokira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Matičnog društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alokira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koji bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i uz pretpostavku da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja, i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Za rezidualnu vrednost nematerijalne imovine se uvek pretpostavlja da je nula, osim u slučajevima: kada postoji obaveza treće strane da kupi nematerijalnu imovinu na kraju njenog veka trajanja ili kada postoji aktivno tržište nematerijalne imovine, uz pretpostavku da će takvo tržište postojati i na kraju veka trajanja imovine, kada se rezidualna vrednost može utvrditi pozivanjem na to tržište.

Rezidualna vrednost i preostali korisni vek trajanja sredstava se proveravaju na kraju svake finansijske godine od strane kompetentnih procenjivača. Ako su nove procene različite od prethodnih procena, promena se tretira promenom računovodstvene procene i knjigovodstveno se obuhvata na osnovu MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

Rezidualna vrednost se kao rezultat procene može za pojedino sredstvo povećati na iznos koji je jednak knjigovodstvenoj vrednosti tog sredstva ili veći od nje. U tom slučaju, trošak amortizacije će u preostalom korisnom veku trajanja tog sredstva iznositi nula, osim ako se, kao rezultat naknadnih procena, rezidualna vrednost ne smanji na iznos koji je niži od knjigovodstvene vrednosti.

Amortizacija sredstava vrši se primenom metoda pravolinijskog otpisa (proporcionalna metoda), a obračun amortizacije počinje od početka narednog meseca od trenutka kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu tj. korišćenje, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja neograničen ili ograničen. Nematerijalna imovina ne podleže amortizaciji ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo

amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja (na primer, zemljište).

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga ili korisnog veka trajanja.

Obračun amortizacije prestaje kada se sredstvo isknjiži (prestane da se priznaje kao sredstvo) i kada se reklasifikuje kao stalno sredstvo namenjeno prodaji ili u okviru poslovanja koje se obustavlja. Dakle, amortizacija se obračunava i kada sredstvo ne koristi, odnosno i kada se ne koristi aktivno, ako sredstvo nije reklasifikovano kao stalno sredstvo namenjeno prodaji ili u okviru poslovanja koje se obustavlja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, obračun amortizacije sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

Sredstva koja su, prema MSFI 5 - Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja, klasifikovana kao sredstva namenjena prodaji, na datum bilansa stanja se iskazuju kao obrtna sredstva i procenjuju po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti i fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

7.11 Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Matičnog društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest, da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12 Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Matičnog Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalne imovine,

nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest, da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.13 Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva*Klasifikacija*

Društvo klasifikuje finansijska sredstva prema načinu naknadnog merenja, kako sledi:

- 1 finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti,
- 2 finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat, i
- 3 finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,

i to na osnovu:

- a) poslovnog modela Matičnog društva za upravljanje finansijskim sredstvima, i
- b) karakteristika ugovorenih tokova gotovine finansijskog sredstva.

Finansijsko sredstvo se odmerava po amortizovanoj vrednosti (AC) ako su ispunjena oba dole navedena uslova:

- a) finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela čiji se cilj postiže naplatom ugovorenih novčanih tokova, i
- b) ugovorenim uslovima finansijskog sredstva na određeni datum nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni deo glavnice.

Finansijsko sredstvo se odmerava po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVTOCI) ako su ispunjena oba dole navedena uslova:

finansijsko sredstvo se drži u okviru poslovnog modela čiji se cilj postiže i naplatom ugovorenih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine, i

- a) ugovorenim uslovima finansijskog sredstva na određeni datum nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni deo glavnice.

Ukoliko nijedan od gore navedenih kriterijuma za klasifikaciju nije ispunjen, finansijsko sredstvo se klasifikuje kao sredstvo po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL) i odmerava po fer vrednosti pri čemu se efekti promena fer vrednosti priznaju u bilansu uspeha.

Merenje po amortizovanoj vrednosti

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva je iznos po kojem se sredstvo odmerava pri početnom priznavanju umanjeno za izvršene otplate glavnice, a uvećano ili umanjeno za kumulativnu amortizaciju obračunatu primenom metoda efektivne kamatne stope ili za bilo kakvu razliku nastalu između početnog iznosa i iznosa na datum dospeća, korigovanu za eventualnu ispravku vrednosti.

Metod efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda obračuna amortizovane vrednosti dužničkog instrumenta i raspodele prihoda od kamate tokom relevantnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno

diskontuje očekivana buduća novčana primanja (uključujući sve naknade i iznose plaćene ili primljene između dve ugovorne strane koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge ili popuste) tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta ili gde je prikladno, tokom kraćeg perioda na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva.

U slučaju finansijskih sredstava, efektivna kamatna stopa primenjuje se na bruto knjigovodstvenu vrednost (bez umanjenja za očekivane kreditne gubitke). Ako se kreditni rizik određenog finansijskog sredstva uvećao toliko da se to sredstvo smatra kreditno obezvređenim, efektivna kamatna stopa se primenjuje na neto knjigovodstvenu vrednost (tj. bruto knjigovodstvenu vrednost umanjenu za ispravku vrednosti).

Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVTOCI)

Dobitak ili gubitak od finansijskog sredstva koje se odmerava po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat se priznaje u ostalom rezultatu, osim dobitaka ili gubitaka zbog umanjenja vrednosti i pozitivnih i negativnih kursnih razlika, sve do prestanka priznavanja ili reklasifikacije finansijskog sredstva. Prihod od kamate na takvo sredstvo obračunava se metodom efektivne kamatne stope.

Vlasnički instrumenti

Društvo sve vlasničke instrumente (instrumente kapitala) naknadno odmerava po fer vrednosti. Ukoliko je rukovodstvo Matičnog društva odabralo da evidentira dobitke i gubitke po osnovu promena fer vrednosti ulaganja u instrumente kapitala u okviru ostalog rezultata, ti dobitci i gubici ne mogu se naknadno reklasifikovati na bilans uspeha nakon prestanka priznavanja ulaganja već se eventualni iznosi rezervi po ovom osnovu reklasifikuju na neraspoređeni dobitak. Politika Grupe predviđa označavanje instrumenata kapitala kao sredstva koja se vrednuju po FVTOCI kada se drže u strateške svrhe a ne samo radi ostvarivanja prinosa. Dividende primljene po osnovu tih ulaganja Društvo priznaje u bilansu uspeha u okviru ostalih prihoda kada je ustanovljeno pravo Matičnog društva da primi dividendu.

Promene fer vrednosti finansijskih sredstava po FVTOCI priznaju se u okviru ostalih dobitaka odnosno gubitaka u konsolidovanom izveštaju o dobitku ili gubitku i ostalom rezultatu. Gubici po osnovu obezvređenja (i ukidanje gubitaka po osnovu obezvređenja) vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po FVTOCI ne prikazuju se odvojeno od ostalih promena fer vrednosti.

Kredit i potraživanja

Kredit i potraživanja obuhvataju kratkoročna potraživanja, kratkoročni finansijski plasmani i dugoročne finansijske plasmane. Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga povezanim društvima i ostalim pravnim i fizičkim licima u zemlji i inostranstvu kao i potraživanja po drugim osnovama (potraživanja za kamatu, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od državnih organa i organizacija i druga potraživanja), za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja.

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Matičnog društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se različite vrste ulaganja, kao što su: učešća u kapitalu i druge hartije od vrednosti raspoložive za prodaju, dugoročni krediti, dugoročne hartije od vrednosti koje se drže do dospeća, otkupljene sopstvene akcije i ostali dugoročni finansijski plasmani.

Pri početnom priznavanju, svi krediti i potraživanja se odmeravaju po fer vrednosti (koja je obično jednaka ceni transakcije tj. iznosu koji je fakturisan umanjenom za iznose koji se naplaćuju u ime i za račun trećih strana, kao što su porezi pri prodaji). Nakon početnog vrednovanja, krediti i potraživanja se vrednuju po amortizovanoj (diskontovanoj) vrednosti primenom efektivne kamatne stope, umanjenoj za eventualnu ispravku vrednosti. Prihodi i rashodi nastali po osnovu prestanka priznavanja sredstva vrednovanog po amortizovanoj vrednosti, amortizacija ili obezvređenje, uključuju se u prihode odnosno rashode u izveštaju o ukupnom rezultatu Matičnog društva. Društvo primenjuje grupnu procenu obračuna ispravki vrednosti za potrebe odmeravanja kreditnih gubitaka, odnosno ispravki vrednosti kod potraživanja od trećih lica, u koja spadaju potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu, dugoročna potraživanja – retention, kao i aktivna vremenska razgraničenja koja imaju kategoriju finansijske imovine (imovina po osnovu ugovora u skladu sa IFRS 15), odnosno potraživanja po osnovu nefakturisanih prihoda sa ovim licima, a koja nisu predmet obuhvata pojedinačne procene, kao i potraživanja za zakup. Za navedena potraživanja Društvo se opredelilo za primenu pojednostavljenog pristupa po kome se očekivani kreditni gubitak uvek obračunava za ceo vek trajanja finansijskog instrumenta, imajući u vidu kratku ročnost ove vrste finansijske imovine. Društvo obračun životnih očekivanih kreditnih gubitaka po pojednostavljenom pristupu obračunava kao proizvod verovatnoće dešavanja neizmirenja obaveze (PD), visine gubitka u slučaju neizvršenja (LGD), izloženost u slučaju događaja neizmirenja (EAD) i diskontnog faktor (koji je jednak 1 ako se očekuje naplata potraživanja u roku od 12 meseci). Društvo utvrđuje očekivane kreditne gubitke po ovim stavkama korišćenjem tranzicione matrice u posmatranom periodu koja pokazuje mesečno kretanje pojedinačnih potraživanja između intervala docnje tokom posmatranog perioda. Prilikom obračuna verovatnoće dešavanja

neizmirenja obaveze (PD), sprovodi se segmentacija kupaca zasnovana na zajedničkim karakteristikama kreditnog rizika, pripremi mesečnih starosnih struktura za svaki segment u periodu od tri i više godina i primeni tranzicionih matrica u posmatranom periodu koja pokazuje mesečno kretanje pojedinačnih potraživanja između definisanih intervala docnje tokom posmatranog perioda. U zavisnosti od tipa potraživanja kao kriterijum neizmirenja obaveze pretpostavljen je prag od 180 dana za eksterne kupce, odnosno 360 dana za povezana pravna lica.

Za ostale kategorije finansijske imovine (potraživanja od povezanih pravnih lica, države, državnih društava i državnih organa, gde je država pretežno u ulozi investitora, gotovina i gotovinski ekvivalenti, finansijski plasmani, hartije od vrednosti), Društvo primenjuje opšti pristup. Kao indikatori značajnog povećanja kreditnog rizika, odnosno indikatori da je za određenu vrstu finansijske imovine potrebno obračunati očekivani kreditni gubitak za ceo period života/trajanja finansijskog instrumenta uzimaju se u obzir: podaci o padu eksternog kreditnog rejtinga, kašnjenje u otplati obaveza i drugi kvalitativni kriterijumi koji mogu navesti na zaključak da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika. Za potrebe identifikacije indikatora obezvređenja, odnosno

kriterijuma da je potrebno obračun očekivanih kreditnih gubitaka za imovinu koja se svrstava u nivo 3, u skladu sa zahtevima IFRS 9, Društva primenjuju:

- Definisani prag neizmirenja obaveza i datu kategoriju finansijske imovine;
- Druge objektivne dokaze obezvređenja u skladu sa MSFI 9

Društvo primenjuje pojedinačnu procenu obračuna ispravki vrednost u slučajevima gde se ključni pokretači kreditnog rizika mogu pratiti na bazi pojedinačnog instrumenta, gde ih onda entitet tako prati bez potrebe za dodatnom zajedničkom procenom. Prilikom pojedinačne procene očekivanih kreditnih gubitaka obračun se vrši primenom sledeće formule:

$$ECL = \text{Verovatnoća dešavanja neizmirenja obaveze (PD)} \times \text{Visina gubitka u slučaju neizvršenja (LGD)} \times \text{Izloženost u slučaju događaja neizmirenja (EAD)} \times \text{Diskontni faktor}$$

Za potrebe pojedinačne procene, Društvo se oslanja na podatak o neizmirenju obaveza (PD) iz eksternih izvora, odnosno podatak objavljen od strane renomiranih rejting agencija ili rejtinga zemalja u kojima posluje dužnik. LGD podrazumeva stopu gubitka u slučaju neizmirenja obaveza gde Društvo koristi Bazelski LGD ili se obračunava kao odnos iznosa potraživanja na kraju posmatranog perioda u najlošijem starosnom intervalu (uvećanih za otpise u posmatranom periodu) sa ukupnim iznosom registrovanih potraživanja, tj. faktura u najlošijem starosnom intervalu tokom posmatranog perioda.

Izloženost u slučaju događaja neizmirenja obaveza (EAD) u ovom slučaju je iznos potraživanja na datum izveštavanja. Diskontni faktor zavisi od efektivne kamatne stope utvrđene prilikom početnog priznavanja i ročnosti instrumenta. Ako se očekuje naplata potraživanja u roku od 12 meseci diskontni faktor iznosi 1.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Matičnog društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Matičnog društva iskazuju se: hartije od vrednosti, sredstva u dinarskoj i deviznoj blagajni,

novčana sredstva na dinarskim i deviznim računima kod banaka, izdvojena novčana sredstva za otvorene akreditivne u zemlji, devizni akreditivi, kratkoročni visoko likvidni plasmani koji se mogu brzo pretvoriti u poznate iznose gotovine bez većeg rizika da se vrednost smanji, novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena, i dr.

Kriterijumi po kojima se sredstva Matičnog društva razvrstavaju u okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata su precizirani relevantnim odredbama MRS 7 - Izveštaj o tokovima gotovine, po kojima:

- gotovina obuhvata gotovinu i depozite po viđenju, a
- gotovinski ekvivalenti su kratkoročne, visoko likvidne investicije, koje se mogu brzo pretvoriti u poznate iznose gotovine i nisu pod uticajem značajnog rizika promene vrednosti, što podrazumeva investicije koje imaju kratak rok dospeća (tri meseca ili kraće).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju stanja gotovine i kratkoročne depozite kod banaka sa početnim dospećem od tri meseca ili kraćim, ali ne i odobrena prekoračenja po tekućim računima.

Prilikom obračuna ispravke vrednosti Društvo je uzelo u obzir kreditne rejtinge banaka pri određivanju verovatnoće gubitka (PD) i stopa gubitka u slučaju neizvršenja obaveze (LGD) pri čemu je utvrđeno da je knjigovodstvena vrednost ovih sredstava približno je jednaka njihovoj fer vrednosti.

Plasman (kao što je depozit kod poslovne banke) kvalifikuje se kao gotovinski ekvivalent:

- ako se može brzo konvertovati u poznate iznose gotovine;
- ako je podložan beznačajnom riziku promene vrednosti; i
- ako dospeva u kratkom roku, tj. do tri meseca od dana pribavljanja.

Depoziti čije je dospeće duže od tri meseca ali ne duže od godinu dana klasifikuju se kao kratkoročna finansijska sredstva, a depoziti sa dospećem dužim od godinu dana kao dugoročna finansijska sredstva. Kamata na oročena sredstva (depozite) pripisuje se oročenom iznosu.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani u stranoj valuti (valuti koja je različita od funkcionalne) evidentiraju se u funkcionalnoj valuti Grupe primenom kursa važećeg na datum izveštavanja na iznos u stranoj valuti. Rezultat preračuna klasifikuje se kao kursna razlika u konsolidovanom izveštaju o ukupnom rezultatu.

Društvo primenjuje opšti pristup i 12-mesečne očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja ne sadrže značajnu komponentu finansiranja. Prilikom obračuna očekivanih kreditnih gubitaka za gotovinu i gotovinske ekvivalente Društvo primenjuje pojedinačnu procenu obračuna ispravki vrednosti u slučajevima gde se ključni pokretači kreditnog rizika mogu pratiti na bazi pojedinačnog instrumenta, gde ih onda entitet tako prati bez potrebe za dodatnom zajedničkom procenom.

Obezvredjenje finansijskih sredstava

Društvo jednom godišnje analizira da li postoje objektivni dokazi obezvredjenja finansijskih sredstava i da li eventualno obezvredjenje, tj. umanjenje vrednosti, ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine po osnovu datog sredstva, te priznaje očekivane kreditne gubitke. Društvo priznaje eventualne gubitke po osnovu obezvredjenja u konsolidovanom izveštaju o ukupnom rezultatu. Društvo ne priznaje gubitke koje očekuje po osnovu budućih događaja.

Društvo odmerava očekivane kreditne gubitke na način koji odražava:

- a) nepristrasnu i verovatnoćom ponderisanu procenu iznosa koji se utvrđuje ocenom čitavog niza mogućih ishoda;
- b) vremensku vrednost novca; i
- c) razumne i potkrepljive informacije koje su Društvu dostupne na datum izveštavanja bez prekomernih troškova i napora o prošlim događajima, sadašnjim uslovima i prognozama budućih ekonomskih uslova.

Faktori koje Društvo razmatra pri utvrđivanju da li je neko finansijsko sredstvo obezvredjeno su status docnje i utrživost kolaterala, ako postoji. Društvo takođe koristi dole navedene kriterijume u cilju utvrđivanja da li postoji objektivni dokaz da je došlo do gubitka usled obezvredjenja:

- neki deo ili rata otplate je u docnji a kašnjenje u izmirivanju obaveze od strane dužnika se ne može pripisati odlaganju uzrokovanom sistemima naplate;

- pad kreditnog rejtinga ugovorene strane, matičnog društva ugovorene strane i pad eksternog kreditnog rejtinga;
- drugi kvalitativni kriterijumi koji mogu navesti na zaključak da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika (npr. dužnik ima značajne finansijske teškoće, pokretanje stečajnog postupka ili finansijske reorganizacije od strane dužnika, itd.);
- vrednost kolaterala, ukoliko postoji, značajno je umanjena usled pogoršanja tržišnih uslova;
- Druge objektivne dokaze obezvređenja u skladu sa MSFI 9.

Jedina kategorija finansijskih sredstava koja ne podleže testiranju obezvređenja jesu finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, pošto se svako umanjeње njihove fer vrednosti priznaje u bilansu uspeha.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Društvo prestaje da priznaje finansijsko sredstvo kada ugovorena prava nad tim sredstvom isteknu ili kada Društvo izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima koja čine finansijsko sredstvo. Prilikom prestanka priznavanja, razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i iznosa primljenog za to sredstvo priznaje se u bilansu uspeha za dati period.

Klasifikacija kao finansijska obaveza ili kapital

Emitovani instrumenti duga i kapitala se klasifikuju ili kao finansijske obaveze ili kao stavke kapitala u skladu sa suštinom ugovornih aranžmana i definicijom finansijske obaveze, odnosno kapitala.

Instrumenti kapitala

Instrument kapitala je svaki ugovor koji dokazuje preostali interes u sredstvima nekog lica nakon oduzimanja svih njegovih obaveza. Instrumenti kapitala emitovani od strane Grupe priznaju se kao prilivi umanjeni za direktne troškove emisije.

Finansijske obaveze

Početno priznavanje i merenje

Društvo priznaje finansijsku obavezu kada, i samo kada, društvo član Grupe postane jedna od strana u ugovornim odredbama instrumenta.

Finansijske obaveze se početno odmeravaju po fer vrednosti koja predstavlja cenu transakcije (tj. priliv primljen prilikom izdavanja). Svi transakcioni troškovi koji se mogu direktno pripisati izdavanju duga, oduzimaju se od fer vrednosti obaveze da bi se obračunala njena početna knjigovodstvena vrednost.

Društvo uključuje transakcione troškove u obračun početne knjigovodstvene vrednosti obaveze kada ti troškovi čine značajan deo iznosa obaveze. U suprotnom, transakcioni troškovi se uključuju u rashode u konsolidovanom izveštaju o ukupnom rezultatu Grupe u periodu u kojem su nastali.

Klasifikacija finansijskih obaveza

Prema MSFI 9, sve finansijske obaveze klasifikuju se kao obaveze koje se naknadno odmeravaju po amortizovanoj vrednosti, osim:

- a. *finansijskih obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL)* (te obaveze, uključujući *derivate* koji su obaveze, naknadno se odmeravaju po fer vrednosti);
- b. finansijskih obaveza koje nastaju kada prenos finansijskog sredstva ne zadovolji kriterijume za prestanak priznavanja ili kada je reč o kontinuiranom učešću;
- c. *ugovora o finansijskim garancijama*;
- d. potencijalne naknade koju priznaje sticalac u poslovnoj kombinaciji na koju se primenjuje MSFI 3 (takve potencijalne naknade naknadno se odmeravaju po fer vrednosti gde promene fer vrednosti priznaju u bilansu uspeha).

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza

Nakon početnog priznavanja, Društvo sve finansijske obaveze vrednuje po amortizovanoj vrednosti primenom efektivne kamatne stope. Rashodi od kamata po osnovu finansijskih obaveza priznaju se na osnovu efektivne kamatne stope.

Finansijske obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL)

Finansijske obaveze se klasifikuju kao obaveze po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL) kada finansijska obaveza (i) predstavlja potencijalnu naknadu sticaoca u poslovnoj kombinaciji, (ii) kada je namenjena trgovanju ili (iii) kada je naznačena kao finansijska obaveza po FVTPL.

Finansijska obaveza se klasifikuje kao namenjena prodaji u sledećim slučajevima:

- ako je stečena prvenstveno za potrebe otkupa u bliskoj budućnosti; ili
- ako je prilikom početnog priznavanja deo portfolija identifikovanih finansijskih instrumenata kojima Društvo zajednički upravlja i kod kojeg postoji dokaz o nedavnom trendu ostvarivanja dobitaka na kratak rok; ili
- ako predstavlja derivat koji nije ugovor o finansijskoj garanciji a nije ni naznačen kao instrument zaštite (hedžinga).

Finansijska obaveza koja se ne drži radi trgovanja a nije ni potencijalna naknada sticaoca u poslovnoj kombinaciji, može se pri početnom priznavanju naznačiti kao finansijska obaveza po FVTPL ako:

- takvo naznačavanje uklanja ili znatno umanjuje računovodstvenu neusklađenost koja bi inače nastala; ili
- finansijska obaveza predstavlja grupu finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza ili grupu i sredstava i obaveza kojim se upravlja i čiji se finansijski rezultat procenjuje na osnovi fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom investicionom strategijom Matičnog društva ili strategijom upravljanja rizicima, a informisanje o grupisanju se vrši interno, takođe na osnovi fer vrednosti; ili
- finansijska obaveza je deo ugovora koji sadrži jedan ili više ugrađenih derivata, a MSFI 9 dozvoljava da se čitav ugovor naznači za vrednovanje po FVTPL.

Finansijske obaveze po FVTPL se odmeravaju po fer vrednosti, pri čemu se svi dobitci odnosno gubici nastali usled promena fer vrednosti priznaju u izveštaju o dobitku i gubitku u meri u kojoj nisu deo naznačenog odnosa zaštite (hedžing). Neto dobitak ili gubitak priznat u izveštaju o dobitku i gubitku sadrži i kamatu plaćenu na finansijsku obavezu i uključenu u dobitak ili gubitak perioda.

Međutim, kod obaveza naznačenih kao obaveze po FVTPL, iznos promene fer vrednosti finansijske obaveze koji se pripisuje promenama kreditnog rizika te obaveze priznaje se u okviru ostalog rezultata, osim ako bi takvo priznavanje efekata promena u kreditnom riziku obaveze u okviru ostalog rezultata dovelo do ili uvećalo računovodstvenu neusklađenost u izveštaju o dobitku ili gubitku. Preostali deo promene fer vrednosti obaveze priznaje se u izveštaju o dobitku ili gubitku. Promene fer vrednosti koje se pripisuju kreditnom riziku finansijske obaveze koje se priznaju u okviru ostalog rezultata se ne mogu naknadno reklasifikovati na izveštaj o dobitku ili gubitku već se prenose na neraspoređeni dobitak po prestanku priznavanja finansijske obaveze.

Dobici i gubici po osnovu ugovora o finansijskim garancijama izdatim od strane Matičnog društva koji su označeni kao instrumenti po fer vrednosti kroz račun dobitka i gubitka (bilansa uspeha) priznaju se u bilansu uspeha.

Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Društvo ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla. Razlika između knjigovodstvenog iznosa finansijske obaveze koja se rasknjižava i naknade koja je plaćena ili potraživana, priznaje se u bilansu uspeha.

7.14 Učešće u zavisnim i ostalim povezanim društvima

Učešća u pridruženim pravnim licima i zajedničkim poduhvatima, u Društvu se knjigovodstveno obuhvataju po metodu nabavne vrednosti. Međutim, ako se, shodno MRS 36 – Umanjenje vrednosti imovine, ustanovi da je nadoknadiiva vrednost učešća manja od nabavne (knjigovodstvene) vrednosti, Društvo svodi vrednost učešća na nadoknadiivi iznos, a snižavanje učešća (obezvređenje) iskazuje kao rashod u periodu kada je obezvređenje ustanovljeno.

7.15 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, shodno MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa.

Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Matičnog društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Matičnog društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Matičnog društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih, za troškove sudskih sporova i po drugim osnovama.

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Matičnog društva zahtevanih da se izmire sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmire obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje rezervisanja se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna obaveza je:

- moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Matičnog društva; ili
- sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Matičnog društva biti zahtevan za
- izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Matičnog društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Matičnog društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Matičnog društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Matičnog društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Matičnog društva u periodu u kojem je promena nastala.

7.16 Naknade zaposlenima

Sa **aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje**, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Matičnog društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe MRS 19 - Primanja zaposlenih. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Matičnog društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Matičnog društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se (za diskontnu stopu) tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskontna stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju zaposlenima shodno novim odredbama Kolektivnog ugovora.

8. OSNOVNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I KLJUČNI IZVORI NEIZVESTNOSTI PROCENA

Prezentacija finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Matičnog društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrednosti sredstava i obaveza kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda. Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

U nastavku su prikazane ključne pretpostavke vezane za budućnost i ostali izvori procenjivanja neizvesnosti na datum bilansa stanja koje predstavljaju značajan rizik za materijalne korekcije iznosa pozicija bilansa stanja u sledećoj finansijskoj godini.

Ključne procene u primeni računovodstvenih politika

Ono što sledi jesu ključni sudovi, izuzev onih koji uključuju procene, koje rukovodstvo Matičnog društva donosi u procesu primene računovodstvenih politika Društvo, a koji najviše utiču na iznose priznate u finansijskim izveštajima.

Metod merenja napretka ka potpunom ispunjenju obaveze činjenja

Veran prikaz izvršenja ugovora za izvođenje usluga projektovanja i konsalting usluga postiže se tako što se prihodi priznaju na izveštajima o izvršenim uslugama do određenog datuma, a koje su potvrđene od strane kupca i/ili nadzornog, odnosno kontrolnog organa imenovanog od strane ugovornih strana. Tom prilikom rukovodstvo razmatra i završenost fizičkog obima ugovorenih radova, a na osnovu

izveštaja stručnih lica. Direktori Matičnog društva smatraju da ovaj izlazni metod obezbeđuje odgovarajuću meru napretka ka potpunom ispunjavanju obaveza izvršenja prema MSFI 15.

Analiza poslovnog modela

Klasifikacija i merenje finansijskih sredstava zavisi od rezultata tzv. SPPI testa (tj. provere da li ugovoreni tokovi gotovine finansijskog sredstva predstavljaju samo otplate glavnice i plaćanja kamate na neotplaćeni deo glavnice) i testa poslovnog modela. Društvo utvrđuje poslovni model na nivou koji odražava način upravljanja grupama finansijskih sredstava da bi se postigao određeni cilj poslovanja. Ova analiza podrazumeva prosuđivanje na osnovu svih relevantnih dokaza, uključujući one o načinu merenja i ocenjivanja performansi finansijskih sredstava, načinu upravljanja finansijskim sredstvima i načinu nagrađivanja osoba koje tim sredstvima upravljaju. Društvo prati finansijska sredstva koja odmeravaju po amortizovanoj vrednosti ili fer vrednosti kroz ostali rezultat čije priznavanje prestaje pre njihovog dospeća da bi razumela razloge za njihovo otuđenje, kao i da li su ti razlozi konzistentni sa ciljevima poslovanja za čije potrebe je Društvo držalo sredstva. Praćenje tj. monitoring je deo kontinuiranih analiza i procena Matičnog društva u vezi sa tim da li je poslovni model u okviru kojeg se drže preostala, neotuđena sredstva i dalje prikladan, te, ako nije odgovarajući, da li je došlo do promene poslovnog modela a samim tim i do prospektivne promene klasifikacije tih sredstava. U periodu prikazanom u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima nije bilo potrebno da Društvo sprovodi takve promene.

Ključni izvori neizvesnosti procena

U nastavku su prikazane ključne pretpostavke vezane za budućnost i ostali izvori procenjivanja neizvesnosti na datum bilansa stanja koje predstavljaju značajan rizik za materijalne korekcije iznosa pozicija bilansa stanja u narednoj finansijskoj godini.

Ispravka vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana

Kao što je objašnjeno u napomeni 7.13, Društvo primenjuje opšti pristup i očekivane kreditne gubitke tokom životnog veka instrumenata odnosno 12-mesečne očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja ne sadrže značajnu komponentu finansiranja. Kao indikatore značajnog povećanja kreditnog rizika Društvo uzima u obzir:

- Pad eksternog kreditnog rejtinga koji se koristi za potrebe obračuna ispravke vrednosti;
- Kašnjenje u otplati obaveze iznosu od 30 dana (ako se radi o trećim licima), odnosno 90 dana, ako se radi o povezanim pravnim licima;
- Drugi kvalitativni kriterijumi koji mogu navesti na zaključak da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika

Za potrebe identifikacije indikatora obezvređenja, odnosno kriterijuma da je potrebno obračun očekivanih kreditnih gubitaka za imovinu koja se svrstava u nivo 3, u skladu sa zahtevima IFRS 9, Društvo primenjuje:

- Definisani prag neizmirenja obaveza koji važi za datu kategoriju finansijske imovine;
- Druge objektivne dokaze obezvređenja u skladu sa IFRS 9

MSFI 9 ne definiše šta predstavlja značajan porast kreditnog rizika. U proceni da li se kreditni rizik sredstva se značajno povećao, Društvo uzima u obzir kvalitativni i kvantitativni razumne i podržane informacije koje se odnose na budućnost.

Diskontna stopa za obračun rezervisanja za nakande i druge beneficije zaposlenima

Utvrđivanje obaveze Matičnog društva u vezi dugoročnih beneficija zaposlenima zavisi od određenih pretpostavki, koje uključuju izbor diskontne stope. Diskontna stopa se postavlja na osnovu tržišnih prinosa na kraju izveštavanja period na visokokvalitetnim korporativnim obveznicama. Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih hartija od vrednosti čiji je garant Republika Srbija. Shodno navedenom, diskontna stopa je određena uvažavanjem godišnjeg prinosa na dugoročnije državne hartije od vrednosti, emitovanim od strane Uprave za javni dug Ministarstva finansija Republike Srbije, koje su ostvarene u relevantnom periodu uz korekcije obelodanjene u napomeni 31 usled činjenice da je prosečno dospeće reprenih hartija od vrednosti niže od prosečnog dospeća predmetnih primanja.

Smatra se da su ove pretpostavke ključni izvor procene neizvesnost, jer relativno male promene u korišćenim pretpostavkama mogu imati značajan uticaj na iznos beneficija zaposlenim. Dalje informacije diskontnoj stopi i beneficijama zaposlenim date su u napomeni 31.

Fer vrednost

Fer vrednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primenom odgovarajućih metoda procene. Društvo primenjuje profesionalni sud prilikom izbora odgovarajućih metoda i pretpostavki.

Poslovna politika Matičnog društva je da obelodani informacije o pravičnoj vrednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti. U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Matičnog društva vrši procenu rizika i, u slučajevima kada se oceni da vrednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrednosti. Po mišljenju rukovodstva Matičnog društva, iznosi u ovim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je, u datim okolnostima, najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja.

9. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIM UMATIČNOM DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Matičnog društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Matičnog društva.

Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: rizik koncentracije, koji se u slučaju Matičnog društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; operativni rizik, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u društvu i sl.; reputacioni rizik, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Matičnog društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Matičnog društva; pravni rizik, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Matičnog društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih

procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Matičnog društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje finansijskih rizika, pod kojima se, pre svega, misli na:

- **kreditni rizik,**
- **tržišni rizik i**
- **rizik likvidnosti**

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Matičnog društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Matičnog društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, Matičnog društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „hedžinga“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, Matičnog društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Matičnog društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Matičnog društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u društvu treba da obezbedi da rizični profil Matičnog društva uvek bude u skladu sa sklonošću Matičnog društva ka rizicima, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Matičnog društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Matičnog društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Matično Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Matičnog društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, i ako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

9.1 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Matičnog društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Matičnog društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Matičnog društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Matičnog društva zbog njihove nelikvidnosti.

Važeći okvir za procenu i rangiranje kreditnog rizika Grupe podrazumeva sledeće kategorije:

Kategorija	Opis	Priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)
Prihodujuća sredstva	Nedospela ili u docnji kraćoj od 180 dana za eksterne kupce i 360 dana za povezana lica	12-mesečni ECL
Neprihodujuća (<i>Nivo 3, u skladu sa zahtevima MSFI 9 - pojedinačna procena obezvređenja</i>)	Potraživanja u docnji više od 180 dana za eksterne kupce i 360 dana za povezana lica	ECL kroz životni vek instrumenta
Neprihodujuća (<i>Nivo 3 – grupna procena obezvređenja</i>)	Potraživanja u docnji više od 180 dana za eksterne kupce i 360 dana za povezana lica	ECL kroz životni vek instrumenta
Otpis	Postoje dokazi da je dužnik u ozbiljnim finansijskim teškoćama i Grupa nema realne izglede da naplati potraživanja	Iznos se otpisuje

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Društvo nema date instrumente obezbeđenja plaćanja.

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2022	2021
Potraživanja po osnovu prodaje:		
KUPCI U ZEMLJI		
POTRAZIVANJA OD POVEZANIH LICA	429	953
EPS	238.366	168.490
TEPCO	8.868	3.225
Beočista energija	46.978	9.832
CNIM	0	22.355
ostali SRBIJA	2.132	44.400
KUPCI U INOSTRANSTVU		
KUPCI OMAN		
OETC	29.629	46.653
PAEW	55.103	102.031
ostali	6.999	4.588
KUPCI KATAR		
KAHRAMAA KATAR	58.481	194.092
OSTALI KATAR	313.612	184.794
KUPCI EMIRATI		
DUBAI		
DEWA Contracts DUBAI	27.120	69.773
MERAAS DUBAI	147.591	100.463
FEWA		129.151
OSTALI DUBAI	99.583	287.694
ABU DHABI	0	0
TRANSCO ABU DHABI	16.083	22.039
OSTALI ABU DHABI	43.441	24.806
Svega	1.094.415	1.415.339

Matično društvo nema date instrumente obezbeđenja plaćanja.

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2022	2021
Povezana pravna lica:		
a) Tekuća	429	953
<i>Svega</i>	429	953
Kupci u zemlji:		
a) Tekuća	153.159	199.364
b) Do 30 dana	29.213	-
c) 30 - 60 dana	62.193	-
d) 90 - 365 dana	2.840	-
e) 90 - 365 dana	-	-
f) Preko 365 dana	48.938	48.938
<i>Svega</i>	296.343	248.302
Kupci u inostranstvu:		
a) Tekuća	310.989	579.525
b) Do 30 dana	80.835	121.945
c) 30 - 60 dana	50.280	305.059
d) 60 - 90 dana	66.992	16.947
e) 90 - 365 dana	173.109	107.771
f) Preko 365 dana	115.438	34.837
<i>Svega</i>	797.643	1.166.084
UKUPNO	1.094.415	1.415.339

STRUKTURA OSTALIH KRATKOROČNIH POTRAŽIVANJA

Ostala kratkoročna potraživanja	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Potraživanja od zaposlenih	150.729	115.804
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak		
Potraživanja za naknade zarada koje se refunfiraju	673	212
<i>Svega</i>	151.402	116.016
Porez na dodatu vrednost u primljenim fakturama po opštoj stopi (osim plaćenih avansa)	1.230	217
UKUPNO:	152.632	116.233

Naredna tabela prikazuje kreditni kvalitet finansijskih sredstava Matičnog društva, kao i maksimalnu izloženost Matičnog društva kreditnom riziku prema kreditnom rejtingu:

31. decembar 2022.	Nap.	Eksterni kreditni rejting	Interni kreditni rejting	12-mesečni ili celozivotni ECL	Bruto knjigovodstvena vrednost	Ispravka vrednosti	Neto knjigovodstvena vrednost
Dugoročni finansijski plasmani	26	n/p	prihodujući	12-mesečni ECL	102.388	-	102.388
Dugoročna potraživanja	26	od A- do AAA	prihodujući	12-mesečni ECL	1.730.053	-	1.730.053
Potraživanja po osnovu prodaje	28	n/p	prihodujući	celozivotni ECL	1.094.415	-	1.094.415
Druga potraživanja	29	n/p	prihodujući	12-mesečni ECL	152.632	-	152.632
Kratkoročni finansijski plasmani	30	AAA	prihodujući	12-mesečni ECL	835.620	-	835.620
Gotovina	31	od A- do BBB-	od A- do BBB-	12-mesečni ECL	504.020	-	504.020

Za potraživanja od kupaca, dugoročna potraživanja - retenttion i imovinu po osnovu ugovoru, odnosno potraživanja po osnovu nefakturisanih prihoda (aktivna vremenska razgraničenja), Društvo je primenilo pojednostavljeno pristup za obračun obezvređenja za kreditne gubitke, u skladu sa MSFI 9 primenjujući životne očekivane kreditne gubitke. Društvo utvrđuje očekivane kreditne gubitke po ovim stavkama korišćenjem tranzicione matrice u posmatranom periodu koja pokazuje mesečno kretanje pojedinačnih potraživanja između intervala docnje tokom posmatranog perioda. Shodno tome, profil kreditnog rizika ove imovine predstavljen je na osnovu njihovog statusa dospeća u smislu tranzicione matrice.

Na osnovu primenjenog pristupa Društvo nije imalo materijalno značajnih iznosa za obezvređenje navedenih potraživanja i imovinu po osnovu ugovora.

9.2 Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Matičnog Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena

9.3 Valutni rizik

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod konsolidovanog finansijskog instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su konsolidovani finansijski instrumenti u konsolidovanim finansijskim izveštajima odmereni.

Grupa posluje u međunarodnim okvirima i izložena je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno dolarom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Grupe, pa se može zaključiti da je Grupa značajno izložena valutnom riziku.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

Sredstva u USD		Obaveze u USD	
2021.	2022.	2021	2022.
2.641.352	2.602.140	1.371.977	1.720.438

Sredstva u USD obuhvataju sva potraživanja i gotovinske ekvivalente (koja su vezana za konvertibilnu valutu) koje Grupa obuhvata u svom konsolidovanom izveštaju.

Obaveze u USD obuhvataju sva dugovanja (koja su vezana za konvertibilnu valutu) koje Grupa Entel obuhvata u svom konsolidovanom izveštaju.

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti

Grupe na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Grupe, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Grupe, može se konstatovati da je Grupa najosetljivija na promenu USD, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena EUR-a) analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Grupu relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, apresijacija nacionalne valute bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, depresijacija nacionalne valute bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	u 000 dinara	
	2022.	2021.
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	9.712	12.805

Napomena: Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunati su na sledeći način: (Devizna sredstva u USD - Devizne obaveze u USD) x 10% x Srednji kurs USD na datum bilansa stanja.

9.4 Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Matičnog Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Matično društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Matičnog Društva.

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Društvo nema date instrumente obezbeđenja plaćanja.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Dobavljači u zemlji (povezana i ostala pravna lica):		
ENERGOPROJEKT HOLDING	4.715	4.520
ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA	1.998	2.178
ENERGOPROJEKT HIDROINZENJERING	3.124	996
OSTALA POVEZANA PRAVNA LICA	-	-
AUTORSKI BIRO	3.611	2.166
Ostali u zemlji	7.082	5.857
<i>Svega</i>	20.530	15.717
ZEMLJA		
AF CONSULTANT	416	-
KATAR		
AGENT RES.OPTIMUM	251.370	274.714
SPONZOR KATAR	233.004	200.706
RENTE KATAR	108	13.825
CONSULTANT	52.586	71.179
KATAR OSTALI	60.376	21.363
OMAN		
SPONZOR OMAN	18.957	24.974
OMAN RENTE		3.444
OMAN OSTALI	13.448	35.412
EMIRATI		
EMIRATI RENTE		11.669

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

KONSULTANTI EMIRATI		18.611
OSTALI EMIRATI	5.915	14.535
SPONZOR EMIRATI		1.670
<i>Svega</i>	636.179	692.102
Ostale obaveze	633	225
TOTAL:	657.342	708.044

Matično društvo nema date instrumente obezbeđenja plaćanja.

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	2022.	2021.
Povezana pravna lica:		
a) Tekuća	6.335	4.520
b) Do 30 dana	1.239	2.178
c) 30 - 60 dana	1.689	996
d) 60 - 90 dana	514	-
e) 90 - 365 dana	60	
<i>Svega</i>	9.837	7.694
Dobavljači u zemlji:		
a) Tekuća	10.693	8.023
<i>Svega</i>	10.693	8.023
Dobavljači u inostranstvu:		
a) Tekuća	636.812	692.327
<i>Svega</i>	636.812	692.327
UKUPNO	657.342	708.044

9.5 Rizik od promene cena

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu

9.6 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Matično društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Matičnog Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

Pokazatelji likvidnosti	Zadovoljavajući opšti standardi	31.12.2022.	31.12.2021.
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	2,86 : 1	2,87 : 1
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	2,85 : 1	2,83 : 1
Gotovinski ratio likvidnosti		0,45 : 1	0,45 : 1
Neto obrtna sredstva		2.092.756	2.224.379

9.7 Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Matično društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Matičnog Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Matičnog Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Matično društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Neto dobitak/gubitak	295.842	332.247
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	4.034.170	3.781.409
Kapital na kraju godine	4.133.829	4.034.170
Svega - prosečan kapital	4.084.000	3.907.790
Stopa prinosa na sopstveni kapital	7,24%	8,50%

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Matičnog Društva, i to:

udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Matičnog Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i

- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Matičnog Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Obaveze	2.051.243	1.945.683
Ukupna sredstva	6.185.072	5.979.853
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,33 : 1	0,33 : 1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	4.133.829	4.034.170
Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze	914.640	757.937
Svega - dugoročna sredstva	5.048.469	4.792.107
Ukupna sredstva	6.185.072	5.979.853
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,82 : 1	0,80 : 1

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Matičnog Društva pokriven kapitalom Matičnog Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Matičnog Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Matičnog Društva i dodatog gubitka iznad visine kapitala); i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
	<i>Neto zaduženost</i>	
Obaveze	2.051.243	1.945.683
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	504.020	536.480
Svega - Neto zaduženost	1.547.223	1.409.203
Kapital	4.133.829	4.034.170
Racio neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	1 : 2,67	1 : 2,86

10. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Matično društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Matično društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja.

U Društvu se materijalnost određuje shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

BILANS USPEHA

11. POSLOVNI PRIHODI

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga

Struktura prihoda od prodaje proizvoda i usluga	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu:		
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga matičnom i zavisnim pravnim licima na domaćem tržištu	201	182
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim povezanim licima na domaćem tržištu	2.109	3.781
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	695.300	818.818
Svega - prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	697.610	822.781
Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu:		
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	3.306.508	3.346.261
Svega - prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	3.306.508	3.346.261
U K U P N O:	4.004.118	4.169.042

Svi prihodi Društva se odnose na prihode po osnovu ugovora sa kupcima.

Prihodi od usluga projektovanja, konsaltinga i inženjeringa priznatih tokom vremena za godinu koja se završava 31. decembra 2022. godine iznose 4.004.118 hiljade dinara.

Na dan 31. decembra 2022. godine, ukupna transakciona cena neizvršenih (ili delimično neispunjenih) obaveza izvršavanja u izvođenju usluga projektovanja, konsaltinga i inženjeringa iznosi 6.874.798 hiljada dinara i biće realizovana tokom preostalog perioda zaključenih ugovora o uslugama. Rukovodstvo očekuje da će 49% transakcione cene dodeljene neizvršenim (ili delimično neispunjenim) obavezama izvršenja na kraju 2022. godine ili 3.386.297 hiljada dinara biti priznat kao prihod tokom sledećeg izveštajnog perioda. Preostalih 51% ili 3.488.510 hiljada dinara će biti priznato u finansijskoj 2023. godini.

Ukupni prihodi od 10 najvećih kupaca koji pojedinačno učestvuju sa više od 10% prihoda Društva za 2022. godinu iznose 2.907.750 hiljada dinara (2021. godina: 10 kupaca sa prihodima od 2.907.750 hiljada dinara).

Raspored ostvarenog prihoda po kompanijama dat je u sledećoj tabeli:

NAZIV	PRIHODI OD PRODAJE USLUGA
SRBIJA	
Povezana lica	2.310
EPS	395.810

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Ostali	122.319
Beo čista doo	139.093
SHANGHAI ELECTRIC GROUP	38.078
TOTAL SRBIJA	697.610
KATAR	
Kahrama	926.018
Ostali	650.932
OMAN	
OETC	411.837
PAEW	310.853
OWSC	0
Ostali	22.020
EMIRATI	
DEWA	337.464
Ostali	406.172
TRANSCO	241.212
Ostali	
INOSTRANSTVO	3.306.508
TOTAL:	4.004.118

12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

Ostali poslovni prihodi	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Prihodi od članskih doprinosa	0	30
U K U P N O:	0	30

13. TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE

Struktura troškova materijala, goriva i energije	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
TROŠKOVI MATERIJALA I ENERGIJE		
Troškovi kancelarijskog materijala - eksterni	16.184	14.652
Troškovi kancelarijskog materijala - EP - analitički	743	997
Troškovi ostalog režijskog materijala	13.238	15.770

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Troškovi ostalog materijala (režijskog)	30.165	31.419
Troškovi goriva	66.813	53.735
Troškovi električne i toplotne energije	27.633	24.971
Troškovi goriva i energije	94.446	78.706
Troškovi rezervnih delova	-	-
Troškovi jednokratnog otpisa alata i inventara	898	542
UKUPNO:	125.509	110.667

Troškovi rasporedjeni po kompanijama nastanka troška su sledeći:

EMIRATI	26.673
ENTEL	23.941
KATAR	47.089
OMAN	27.806
	125.509

**14. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I
OSTALIH LIČNIH RASHODA**

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	<i>u 000 dinara</i>	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Zarade zaposlenih na radu - bruto	2.212.869	2.276.558
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	65.598	68.368
Ostali lični rashodi i naknade:		
Troškovi naknada po autorskim ugovorima	1.631	1.379
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	297	85
Troškovi naknada direktoru odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	1.124	377
Troškovi angažovanja zaposlenih preko agencija i zadruga	4.625	6.452
Ostali lični rashodi i naknade	71.493	49.695
Svega ostali lični rashodi i naknade:	79.170	57.988
UKUPNO:	2.357.637	2.402.914

Troškovi rasporedjeni po kompanijama nastanka troška su sledeći:

EMIRATI	662.754
ENTEL	470.381
KATAR	799.452
OMAN	425.050
	2.357.637

Ostali lični rashodi u iznosu od 79.170 hiljada RSD odnose se na:

52300	TROSKOVI NAKNADA PO AUTORSKIM UGOVORIMA	1.630
52500	TROSKOVI NAKNADA FIZICKIM LICIMA PO OSNOVU OSTALIH UGOVORA	297
52600	TROSKOVI NAKNADA CLANOVIMA ODORA DIREKTORA I NADZORNOG ODBORA	1.124
52800	UCENICKE I STUDENSKE ZADRUGE	4.625
52900	NAKNADE TROSKOVA ZAPOSLENIMA ZA PREVOZ NA POSAO I SA POSLA	8.575
52910	TOPLI OBROK	31.360
52911	TROŠKOVI SMEŠTAJA ZAPOSLENIH (NADOKNADA)	1.600
52941	NAKNADE TROSK.SL.PUTA - TROSKOVI PREVOZA,AVIO KARTE	34
52942	NAKNADE TROSK.SL.PUTA - TROSKOVI NOCENJA (HOTEL)	7.184
52943	NAKNADE TROS.SL.PUTA - DNEVNICE	15.530
52944	NAKNADE TROSK.SL.PUTA - OSTALI TROSKOVI	70
	Ostali lični rashodi i naknade zaposlenima i druga primanja koja IMAJU karakter	
52960	zarade	5.666
52973	TROSKOVI PREVOZA U INOSTRANSTVU_do_2013	0
52991	SOLIDARNA POMOC ZA RODJENJE DETETA ,PORODILJE	451
52999	OSTALE NAKNADE, POKLON ZA 8. MART, RODJENJE DETETA...	1.024

15. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	3.710	2.491
Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme	125.684	57.210
UKUPNO:	129.394	59.701

Pre procene vrednosti nekretnina je uradjena godišnja amortizacija. Na dan 31.12.2022. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti. U 2022.godini uradjena je prva primena IFRS 16 za nekretnine uzete u lizing sa pravom korišćenja. Tu vrstu nekretnina imamo u ino entitetu u Kataru i u Emiratima. U Omanu imamo svoju poslovnu zgradu kao i u Srbiji tako da u tim entitetima nije bilo uslova za primenu gore navedenog standarda.

Po kompanijama troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja su sledeći:

EMIRATI	98
ENTEL	1.298
KATAR	2.198
OMAN	116
	3.710

Po kompanijama troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme su sledeći:

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

BAHREIN	3
EMIRATI	1.701
ENTEL	16.276
KATAR	8.378
OMAN	21.128
	47.485

Po kompanijama troškovi amortizacije za nekretnine uzete u lizing sa pravom korišćenja su sledeći:

EMIRATI	14.059
KATAR	64.140
	78.199

16. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

Troškovi usluga na izradi učinaka odnose se na podizvodjače koje angažujemo za poslove za koje nemamo svoje kadrove ili za specijalizovane poslove koje rade samo određene firme. Po kompanijama troškovi su sledeći:

Struktura proizvodnih troškova	<i>u 000 dinara</i>	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Troškovi usluga na izradi učinaka	339.929	475.141
Troškovi transportnih usluga	161.956	145.529
Troškovi usluga održavanja	20.550	20.544
Troškovi zakupnina	82.429	177.005
Troškovi sajmovi	5.772	7.720
Troškovi reklame i propagande	4.968	6.360
Troškovi istraživanja		
Troškovi ostalih usluga	23.681	24.582
UKUPNO:	639.285	856.881

Troškovi usluga na izradi učinakam po kompanijama je sledeći:

EMIRATI	46.552
ENTEL	89.984
KATAR	151.298
OMAN	52.095
	339.929

Po kompanijama troškovi prevoza su sledeći:

EMIRATI	36.109
ENTEL	13.607
KATAR	83.693
OMAN	28.547
	161.956

Po kompanijama troškovi održavanja su sledeći:

EMIRATI	1.643
ENTEL	850
KATAR	13.252
OMAN	4.805
	20.550

Troškovi zakupnina se, pre svega, odnose na zakup stanova u našim ino kompanijama.

Po kompanijama troškovi su sledeći:

BAHREIN	1.314
EMIRATI	18.551
KATAR	54.065
OMAN	8.499
	82.429

Troškovi sajмова u visini od 5.772 hilj. RSD odnose se na kompaniju u Emiratima.

Troškovi reklame i propagande se odnose na: troškove promocije, troškove reklame, uključujući i troškove ispitivanja tržišta, kao i troškove izrade prospekata i publikacija.

Po kompanijama troškovi reklame i propagande su sledeći:

EMIRATI	144
ENTEL	4.670
KATAR	154
	4.968

U okviru troškova ostalih usluga najznačajniji deo se odnosi na: troškove nabavki tendera, troškove kopiranja i troškove licenci.

Po kompanijama ostali troškovi su sledeći:

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

EMIRATI	3.484
ENTEL	19.452
KATAR	0
OMAN	745
	23.681

17. TROŠKOVI REZERVISANJA

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Troškovi rezervisanja:		
Troškovi rezervisanja za garantni rok		
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	56.275	39.612
Ostala rezervisanja		
UKUPNO:	56.275	39.612

Na poziciji rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih uradjena je rezervacija prema zakonskim propisima zemalja u kojima imamo kompanije. U 2022. godini je uradjena prva primena rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih u ino entitetu u Emiratima.

Po kompanijama ti troškovi su sledeći:

EMIRATI	28.099
ENTEL	902
KATAR	15.707
OMAN	11.567
	56.275

18. NEMATERIJALNI TROŠKOVI

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Troškovi neproizvodnih usluga	292.496	299.733
Troškovi reprezentacije	15.386	14.980
Troškovi premija osiguranja	51.028	51.864
Troškovi platnog prometa	30.579	31.919
Troškovi članarina	1.446	1.104
Troškovi poreza i naknada	24.876	21.566
Ostali nematerijalni troškovi	91.495	72.416
UKUPNO:	507.306	493.582

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Po kompanijama ti troškovi su sledeći:

BAHREIN	98
EMIRATI	11.353
ENTEL	13.254
KATAR	259.729
OMAN	8.062
	292.496

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Po kompanijama ti troškovi su sledeći:

EMIRATI	1.954
ENTEL	11.734
KATAR	1.277
OMAN	421
	15.386

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica.

Po kompanijama ti troškovi su sledeći:

EMIRATI	29.876
ENTEL	6.896
KATAR	4.608
OMAN	9.648
	51.028

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: najznačajni trošak u 2022. godini je iznos od 26.694 hiljade RSD se odnosi na troškove izdavanja garancija.

Ukupni troškovi za 2022. godinu su 30.579 hiljada RSD.

Po kompanijama ti troškovi su sledeći:

EMIRATI	5.799
ENTEL	3.562
KATAR	20.667
OMAN	551
	30.579

Troškovi članarina u visini od 1.446 hiljada RSD se u najvećem delu odnose na razne članarine neophodne za rad u inostranstvu.

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Po kompanijama ti troškovi su sledeći:

EMIRATI	37
ENTEL	1.409
	1.446

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi:

poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu u 2022. godini 2.092 hiljada RSD.

U kompaniji Oman se ti troškovi odnose na porez koji se plaćaju za rad lokalne radne snage po domicilnim propisima.

Po kompanijama ti troškovi su sledeći:

ENTEL	2.519
OMAN	22.357
	24.876

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl. i troškove Holdinga .

Po kompanijama ti troškovi su sledeći:

EMIRATI	8.196
ENTEL	57.074
KATAR	12.945
OMAN	13.280
	91.495

19. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

19.1 Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	01.01-31.12.21.	01.01-31.12.20.
Finansijski prihodi iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim licima:		
Finansijski prihodi od matičnog i zavisnih pravnih lica:		
Efekti valutne klauzule i kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	18	-
Svega - finansijski prihodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	18	-
Prihodi od kamata (od trećih lica)	12.616	13.604

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Pozitivne kursne razlike i pozitivni efekti valutne klauzule	6.293	2.016
Ostali finansijski prihodi (prihodi od učešća u dobitku pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata i ostali finansijski prihodi):		
Prihodi od učešća u dobitku pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata	9.173	15.390
Ostali finansijski prihodi:		
b) Ostali finansijski prihodi	38.939	40.902
<i>Svega - ostali finansijski prihodi</i>	<i>38.939</i>	<i>40.902</i>
Ukupno - Ostali finansijski prihodi (prihodi od učešća u dobitku pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata i ostali finansijski prihodi)	48.112	56.292
UKUPNO:	67.039	71.912

Najznačajniji deo prihoda od kamata od trećih lica je kamata od banke za sredstva na računima i plasiranim sredstvima .

Prihodi od učešća u dobitku zavisnih pravnih lica u 2022. godini u visini od 9.173 hiljade RSD; je prihod od pripadajuće dobiti za 2022. godinu za 20% udela ENERGOPLASTA DOO.

Ostali finansijski prihod u 2022. godini u visini od 38.939 hiljade RSD predstavlja prihod od izdavanja vila u Kataru. Izdavanje vila u ime i za račun vlasnika vila vrši firma Perl garden.

19.2 Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	01.01-31.12.22.	01.01-31.12.21.
Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim licima:		
Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	1	1
<i>Svega - Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim licima</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Rashodi kamata (od trećih lica)	14.996	1.140
Negativne kursne razlike i negativni efekti valutne klauzule	9.814	1.579
Ostali finansijski rashodi:		
Ostali finansijski rashodi:		0
<i>Svega - Ostali finansijski prihodi</i>	<i>-</i>	<i>0</i>
UKUPNO:	24.811	2.720

Najznačajniji deo **rashoda po osnovu kursnih razlika i efekata valutne klauzule** se odnosi na negativne efekte po osnovu faktura prema ino kupcima kao i kupcima sa valutnom klauzulom. U 2022.godini uradjena je prva primena IFRS 16 za nekretnine uzete u lizing sa pravom korišćenja i po tom osnovu kamate su visini od 14.996 hilj. RSD.

20. OSTALI PRIHODI I RASHODI

20.1 Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Dobici od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	142	47
Viškovi	11	27
Naplaćena otpisana potraživanja	20.860	20.947
Prihodi od ukidanja dugoročnih i kratkoročnih rezervisanja	98.318	106.171
Ostali nepomenuti prihodi	9.972	1.582
UKUPNO:	129.303	128.774

Najveća pozicija ostalih prihoda u visini od 98.318 hiljada RSD odnosi se na ukidanje dela rezervisanja u Srbiji u visini od 23.494 za projekat Energane na smeće u Vinči i u kompaniji Katar za projekat Faza 12 iznos od 50.392 hiljade RSD i Mega rezervoari od 24.432 hiljade RSD.

Ostali nepomenuti prihodi u iznosu od 9.972 hiljade RSD se odnose na prihode od ostalih naplata.

20.2 Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje namaterijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	111	2.755
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	25.518	26.723
Ostali nepomenuti rashodi	15.402	17.940
Ukupno	41.031	47.418

Gubici po osnovu rashodovanja imovine u u visini 111 hiljada RSD i odnosi se na rashodovanje kancelarijskog nameštaja u Beogradu.

Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja u visini od 25.518 hiljade RSD se odnosi na kompaniju Katar i nastao je otpisom potraživanja starijih od 3 godine.

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na izdatke za humanitarne, kulturne i zdravstvene usluge u 2022. godini 12.769 hiljada RSD, za donacije 1.335 hiljada .

21. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Poslovni prihodi	4.004.118	4.169.072
Poslovni rashodi	3.815.406	3.963.357
Poslovni rezultat	188.712	205.715
Finansijski prihodi	67.039	71.912
Finansijski rashodi	24.811	2.720
Finansijski rezultat	42.228	69.192
Ostali prihodi	129.359	128.774
Ostali rashodi	41.031	47.418
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	88.328	81.356
UKUPNI PRIHODI	4.200.516	4.369.758
UKUPNI RASHODI	3.881.248	4.013.495
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	319.268	356.263

22. POREZ NA DOBITAK I NETO DOBITAK

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Dobitak/(gubitak) pre oporezivanja	319.268	356.263
Kapitalni dobici/(gubici) iskazani u Bilansu uspeha	0	0
Usklađivanje i korekcija prihoda/(rashoda) u poreskom bilansu	13.595	-8.131
Oporeziva dobit/ (gubitak)	332.863	348.132
Iznos gubitka iz poreskog bilansa iz prethodnih godina do visine oporezive dobiti		
Ostatak oporezive dobiti	332.863	348.132
Kapitalni dobici/(gubici) obračunati u skladu sa zakonom	0	0

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Preneti kapitalni gubici iz ranijih godina do visine kapitalnog dobitka u skladu sa zakonom		
Ostatak kapitalnog dobitka	0	0
Poreska osnovica	332.863	348.132
Obračunati porez (15% od poreske osnovice)	49.929	52.220
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	(25.810)	-
Obračunati porez po umanjenju	75.739	52.220
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	319.268	356.263
Poreski rashod perioda	23.314	23.491
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	-112	-525
Neto dobitak/(gubitak)	295.842	332.247

23. ZARADA PO AKCIJI

Pokazatelj	<i>u 000 dinara</i>	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Neto dobitak	295.842	332.247
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Zarada po akciji (u dinarima)	700	786

Zarada po akciji izračunava se tako što se dobitak namenjen običnim akcionarima podeli sa prosečnim ponderisanim brojem običnih akcija u opticaju za period.

Ponderisan prosečni broj akcija za 2022. godinu iznosi 422.495, tako da zarada po akciji iznosi 700 RSD.

BILANS STANJA AKTIVA

24. NEMATERIJALNA IMOVINA

O P I S	Koncesije, patenti, licence, softveri i ostala prava	Avansi za nematerijalnu imovinu	Ukupno nematerijalna imovina
	Kto (011+012)	Kto (017)	Grupa 01
NABAVNA VREDNOST			
Stanje 1. Januara tekuće godine	70.748	-	70.748
Obezbveđenja			-
Kursne razlike	2.903		2.903
Ostala povećanja / (smanjenja)			-
Saldo 31. decembar tekuće godine	73.651	-	73.651
ISPRAVKA VREDNOSTI			
Stanje 1. Januara tekuće godine	61.890	-	61.890
Korekcija početnog stanja			-
Amortizacija za tekuću godinu	3.710		3.710
Kursne razlike	2.546		2.546
Ostala povećanja / (smanjenja)			-
Saldo 31. decembar tekuće godine	68.146	-	68.146
SADAŠNJA VREDNOST	5.505	-	5.505

25. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA**25.1** Nekretnine, postrojenja i oprema bez investicionih nekretnina

O P I S	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostale nekretnine, postrojenja i oprema	Nekretnine, postrojenja i oprema uzeta u lizing sa pravom korišćenja preko godinu dana	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	Ukupno osnovna sredstva
	Kto (022)	Kto (023)	Kto (026)	Kto (025)	Kto (027)	Grupa 02
NABAVNA VREDNOST						
Stanje 1. Januara tekuće godine	880.287	354.508	289		34.338	1.269.422
Korekcija početnog stanja						-
Nove nabavke u toku godine		13.226			13.026	26.252
Prenos sa ulaganja u pripremi					(13.026)	(13.026)
Otuđenje i rashodovanje		(20.794)				(20.794)
Kursne razlike	23.441	14.353				37.794
Ostala povećanja / (smanjenja)				314.438		314.438
Saldo 31. decembar tekuće godine	903.728	361.293	289	314.438	34.338	1.614.086
ISPRAVKA VREDNOSTI						
Stanje 1. Januara tekuće godine	122.237	240.733	-		-	362.970
Korekcija početnog stanja						-
Amortizacija za tekuću godinu	20.285	27.200		78.199		125.684
Otuđenje i rashodovanje		(19.083)				(19.083)
Kursne razlike	6.385	10.660		(733)		16.312
Saldo 31. decembar tekuće godine	148.907	259.510	-	77.466	-	485.883
SADAŠNJA VREDNOST	754.821	101.783	289	236.972	34.338	1.128.203

Na dan 31.12.2022. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti. Shodno navedenoj proceni rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka, rukovodstvo Društva ne očekuje promene u obračunu amortizacije za naredni obračunski period.

Fer vrednost objekata obično se utvrđuje procenom koju vrše nezavisni kvalifikovani procenitelji na osnovu tržišnih dokaza. Fer vrednost poslovne zgrade u Beogradu je utvrđena 31.12.2018. godine u iznosu od 488.898 hiljada RSD.

Društvo u svojim poslovnim knjigama ima sledeće „objekte“ koji se iskazuju po revalorizovanoj vrednosti na dan procene:

Poslovna zgrada Energoprojekt

Poslovna zgrada Energoprojekt iskazana je po fer vrednosti na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od 476.250 hiljada RSD. Poslednja procena fer vrednosti zgrade uradjena je 31.12.2018. godine.

U 2022. godini su evidentirani troškovi amortizacije. Korisni vek upotrebe predmetnog „objekta“ je 100 godina (preostali korisni vek upotrebe je 59 godina).

Poslovna zgrada u Omanu se po domicilnim propisima ne procenjuje, vek trajanja joj je 25 godina i smatra se da će joj rezidualna vrednost nakon tog veka trajanja biti 0.

Vrednost tog objekta na 31.12.2022. godine je 282.084 hiljade RSD a godišnja amortizacija je bila 23.156 hiljada RSD.

Nove nabavke u iznosu od 13.026 hiljada RSD odnose se na nabavke:

u Srbiji 9.787 hiljada RSD:

- automobila u visini 6.922 hiljada RSD,
- računara u visini 2.328 hiljada RSD i
- ostalih sredstava u visini 490 hiljada RSD
- kancelarijski nameštaj 47

i nabavke u kompanijama i to:

- u Kataru 1.319 hiljada RSD:
- računara u visini 872 hiljada RSD;
- ostalih sredstava u visini 447 hiljada RSD

u Emiratima :

- računara u visini 1.920 hiljada RSD

Otuđenje postrojenja i opreme u iznosu od 20.794 odnose se na:

Srbiju

- za računare 15.705 hiljada RSD i
- ostalih sredstava u visini 5.089 hiljada RSD;

26. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica i zajedničkim poduhvatima	102.388	107.313
<i>Svega</i>	102.388	107.313
Dugoročni oročeni depoziti	138.310	123.308
Ostali dugoročni finansijski plasmani	4.697	4.254
Dugoročni garantni depoziti - retention (eksterno)	1.587.046	1.417.543
<i>Svega</i>	<i>1.730.053</i>	<i>1.545.105</i>
<i>Ispravka vrednosti</i>		
UKUPNO:	1.832.441	1.652.418

Učešća u kapitalu

Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica i zajedničkim poduhvatima vrednuju se prema metodi nabavne vrednosti. Matično društvo priznaje prihod samo u onoj meri u kojoj stekne pravo da primi svoj deo iz raspodele neraspoređenog neto dobitka korisnika ulaganja, do koje dođe nakon dana kada ga je Matično društvo steklo.

Matično društvo ima 20% učešća u Enegoplast d.o.o. što iznosi 102.33 hiljada RSD.

Ostali dugoročni finansijski plasmani

Ostali dugoročni plasmani u inostranstvu s se odnose na:

- depozite za garancije
- depoziti za vize radnika
- depoziti za rentirane stanove

Po kompanijama to izgleda ovako:

EMIRATI	106.126
KATAR	35.974
OMAN	907
	143.007

Depoziti za garancije banaka u iznosu od 138.311 hiljada RSD se odnose na kompaniju Katar u visini od 33.937 hiljada RSD i Energoconsult L.L.C. 104.374 hiljada RSD).

Ostali dugoročni finansijski plasmani se odnose na depozite za stanove iznajmljene u kompanijama. Na depozite za stanove odnosi se iznos od 4.697 hiljada RSD i to po kompanijama, Katar u visini od 2.037 hiljada RSD, Energoconsult L.L.C 1.753 hiljada RSD i Oman 907 hiljada RSD.

Kod dugoročnih potraživanja za retenšn su iskazana potraživanja od kupaca za retenšn koji je uglavnom 10% od fakturisane vrednosti. On se može naplatiti tek po završetku svih radova na određenom projektu na koji se isti odnosi.

Struktura potraživanja za retenšn na dan 31.12.2022. godine u visini od 1.587.046 hilj. RSD po kompanijama je sledeći:

EMIRATI	254.453
KATAR	1.221.431
OMAN	111.162
	1.587.046

Katar 1.221.431 hilj. RSD i on se uglavnom odnosi na projekte vezane za KAHRAMU 1.183.369 hilj. RSD.

Oman 111.162 hilj. RSD

Po kupcima to izgleda ovako:

OETC	60.744
PAEW	49.810
OSTALI	608
	111.162

ENERGOCONSULT L.L.C 254.453 hilj. RSD

Po kupcima to izgleda ovako:

OSTALI	135.479
TRANSCO	9.766
MERASS	9.731
DEWA	99.477
	254.453

27. ZALIHE

Struktura zaliha	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Stalna sredstva namenjena prodaji	-	-
Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji:		
a) Plaćeni avansi za zalihe i usluge matičnim i zavisnim pravnim licima	1.582	2.350
b) Plaćeni avansi za zalihe i usluge ostalim povezanim pravnim licima	1.881	2.499
c) Plaćeni avansi drugim pravnim licima za usluge u zemlji - eksterno	2.824	4.132
<i>Svega</i>	6.287	8.981
Plaćeni avansi drugim pravnim licima za usluge u inostranstvu - eksterno	5.265	44.691
UKUPNO:	11.552	53.672

Pregled datih avansa dat je u donjoj tabeli.

ENTEL	6.287
KATAR	5.265
	11.552
EP HOLDING	1.582
JP PARKING SERVIS BEOGRAD	10
BET BALKAN ENERGY TEAM	1.941
HIDROINŽENJERING	1.881
RSM SRBIJA DOO	195
OSTALI	678
RAZNI DOBAVLJACI KATAR	5.265
	11.552

28. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE

Potraživanja po osnovu prodaje	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Kupci u zemlji - matična i zavisna pravna lica	21	19
Kupci u zemlji - ostala povezana lica - analitički	408	934
Kupci u zemlji	296.343	248.302
Kupci u inostranstvu	797.643	1.166.084
UKUPNO:	1.094.415	1.415.339

Knjigovodstvena vrednost potraživanja po osnovu prodaje klasifikovanih kao Potraživanja i zajmovi, odgovara njihovoj fer vrednosti.

Matično društvo nema nikakva obezbeđenja potraživanja po osnovu prodaje.

Društvo nema nikakva obezbeđenja potraživanja po osnovu prodaje.

Prosečni kreditni period za usluga projektovanja, konsaltinga i inženjeringa prodaju je 90 dana. Na neizmirena potraživanja od kupaca ne obračunava se kamata.

Nije bilo promene u tehnikama procene ili značajnim pretpostavkama napravljenih tokom tekućeg perioda izveštavanja. Kao što je navedeno u napomeni 7.13. za obračun obezvređenja potraživanja od povezanih pravnih lica i drugih potraživanja (napomena 30), Društvo primenjuje opšti pristup i očekivane kreditne gubitke tokom životnog veka instrumenata odnosno 12-mesečne očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja ne sadrže značajnu komponentu finansiranja. Za potrebe identifikacije indikatora obezvređenja, odnosno kriterijuma da je potrebno obračun očekivanih kreditnih gubitaka za imovinu koja se svrstava u nivo 3, u skladu sa zahtevima IFRS 9, Društvo primenjuje prag neizmirenja obaveza od 180 dana za eksterne kupce, odnosno 360 dana za povezana pravna lica.

Društvo primenjuje grupnu procenu obračuna ispravki vrednosti za potrebe odmeravanja kreditnih gubitaka, odnosno ispravki vrednosti kod potraživanja od trećih lica (uključujući potraživanja od države, državnih društava i državnih organa, gde je država pretežno u ulozi investitora), u koja spadaju potraživanja od kupca u zemlji, inostranstvu, kao i aktivna vremenska razgraničenja koja imaju kategoriju finansijske imovine i dugoročna potraživanja – retention (napomena 26), uključujući i ugovornu finansijsku imovinu u skladu sa MSFI 15, odnosno potraživanja po osnovu nefakturisanih prihoda sa ovim licima, a koja nisu predmet pojedinačne procene. Obračun parametara koji se primenjuju na nivou Društva izvedeni su na osnovu podataka o istrijskoj naplati od strane najvećih društva koji posluju u okviru Energorpoejka. Primenjeni parametri (PD i LGD) obračunati su na osnovu podataka o istorijskoj naplati Društva.

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Na osnovu navedene analize sprovedene u skladu sa metodologijom obračuna obezvređenja finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9, Društvo nije utvrdilo materijlano značajne iznose obezvređenja potraživanja od kupaca, drugih potraživanja, dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, kao i aktivnih vremenskih razgraničenja.

Starosna struktura potraživanja data je detaljno u Napomeni 9.1

Stanja ovog konta po kompanijama su sledeća:

EMIRATI	333.818
ENTEL	296.773
KATAR	372.093
OMAN	91.731
	1.094.415

U kompaniji Energoconsult L.L.C., 333.818 hiljada RSD, i najzačajniji kupci su

DEWA Contracts DUBAI	27.120
MERAAS DUBAI	147.591
OSTALI DUBAI	99.583
TRANSCO ABU DHABI	16.083
OSTALI ABU DHABI	43.441
	333.818

U kompaniji Energoprojekt Entel L.L.C., Oman 91.731 hiljada RSD i najzačajniji kupci su

OETC	29.629
PAEW	55.103
OSTALI	6.999
	91.731

U kompaniji Katar 372.093 hiljada RSD, i najzačajniji kupci su

KAHRAMA	58.481
OSTALI	313.612
	372.093

U kompaniji u Srbiji ima potraživanja u visini od 296.773 hiljada RSD, i najzačajniji kupci su

EPS	238.366
TEPSCO	8.868
Beočista energija	46.978
ostali SRBIJA	2.561
	296.773

29. OSTALA POTRAŽIVANJA

Ostala kratkoročna potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	2022.	2021.
Potraživanja od zaposlenih	150.729	115.804
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak		
Potraživanja za naknade zarada koje se refunfiraju	673	212
<i>Svega</i>	151.402	116.016
Porez na dodatu vrednost u primljenim fakturama po opštoj stopi (osim plaćenih avansa)	1.230	217
UKUPNO:	152.632	116.233

Na poziciji potraživanja od zaposlenih u visini od 150.729 hiljada RSD je unapred isplaćena otpremnina free lancer radnicima na radu u Kataru u visini od 90.444 hiljada RSD i Omanu 47.364 hiljada RSD, Emiratima 12.921 hiljada RSD a u skladu sa lokalnim propisima.

30. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Kratkoročni finansijski plasmani:	<i>u 000 dinara</i>	
	2022.	2021.
Ostali kratkoročni finansijski plasmani		
b) Ostali kratkoročni finansijski plasmani	835.620	934.294
UKUPNO:	835.620	934.294

Ostali kratkoročni finansijski plasmani uključuju deponovana sredstva kod poslovnih banaka i nije moguće razročenje u svakom trenutku i iznose 835.620 hiljada dinara, po osnovu deponovanih sredstva kod poslovnih banaka, u Srbiji 102.820 hilj. RSD, po kamati od 3,90%, u kompaniji Energoprojekt Entel Qatar: 732.800 hiljada dinara, po kamati od 1,25% na godišnjem nivou.

31. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA	u 000 dinara	
	2022.	2021.
U dinarima:		
Tekući računi	2.229	21.159
Blagajna	422	517
<i>Svega</i>	2.651	21.676
U stranoj valuti:		
Devizni računi kod banaka u zemlji	17.946	48.419
Devizni računi u inostranstvu	483.254	465.940
Devizna blagajna	169	445
<i>Svega</i>	501.369	514.804
UKUPNO:	504.020	536.480

Gotovina i gotovinski ekvivalenti raspoređeni su u bankama sa dugoročnim kreditnim rejtingom S&P, kako sledi:

Iako su gotovina i gotovinski ekvivalenti takođe podložni zahtevima za obezvređenjem u skladu sa zahtevima MSFI 9, identifikovani gubitak zbog obezvređenja nije materijalno značajan.

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Matičnog Društva iskazana su sredstva:

- u poslovnim bankama u Srbiji (Raiffaisen bank, Eurodirektna banka, Mirabanka i Erste banka)
- na deviznim računima (Doha banka, ADCB Bank Dubai i Abu Dhabi, Bank Oman i Ahli united bank na Bahreinu)

Stanje ovog konta po kompanijama je:

BAHREIN	1.333
EMIRATI	252.765
ENTEL	20.168
KATAR	145.074
OMAN	84.680
	504.020

32. KRATKOROČNA I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

Struktura aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Unapred plaćeni troškovi:		
Kratkoročni unapred plaćeni troškovi - matično i zavisna pravna lica - analitički	115	158
Unapred plaćene pretplate na stručne publikacije	445	-
Kratkoročni unapred plaćeni troškovi zakupnine	6.970	32.306
Kratkoročne unapred plaćene premije osiguranja	12.144	29.736
Ostali unapred plaćeni troškovi	6.455	8.216
<i>Svega</i>	26.129	70.416
Potraživanja za nefakturisani prihod:		
Kratkoročna potraživanja za nefakturisani prihod - druga pravna lica - eksterno	590.677	285.569
<i>Svega</i>	590.677	285.569
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza	-	-
a) Razgraničeni porez na dodatu vrednost	202	122
<i>Svega</i>	202	122
UKUPNO:	617.008	356.107

Unapred plaćeni troškovi zakupnine na ovom kontu su iskazani unapred plaćeni troškovi zakupnine. Oni se odnose na iznajmljivanje poslovnog prostora za kancelarije i stanove za naše radnike u našim kompanijama. Ugovori o zakupu su višegodišnji sa plaćanjem zakupa jednu godinu unapred i uglavnom se plaćaju na tromesečnom nivou. U kompaniji Katar i u Emiratima ima plaćanja za poslovni prostor, dok u Omanu nema zakupa poslovnog prostora.

Stanja ovog konta po kompanijama je:

EMIRATI	2.960
KATAR	4.010
	6.970

Unapred plaćene premije osiguranja na ovom kontu su iskazani unapred plaćeni troškovi osiguranja

EMIRATI	4.184
ENTEL	1.350
KATAR	2.545
OMAN	4.065
	12.144

Ostali unapred plaćeni troškovi u visini od 6.455 se odnose na unapred plaćane školarine i unapred plaćene pretplate za časopise.

Stanja ovog konta po kompanijama je:

EMIRATI	1.935
ENTEL	1.865
KATAR	2.187
	6.455

Potraživanja za nefakturisani prihod su prihodi koji su fakturisani u 2022. godini, a radovi su se odnose na 2022. godinu u skladu sa MSFI 15. Prihodi po kompanijama su sledeći:

Stanja ovog konta po kompanijama je:

EMIRATI	274.172
ENTEL	32.172
KATAR	284.333
	590.677

BILANS STANJA PASIVA

33. KAPITAL

OPIS	Osnovni kapital	Rezerve	Revalorizaci-one rezerve	Neraspoređeni dobitak	Ukupno
<i>Stanje na dan 1. januara 2020. godine</i>	173.223	23.844	332.345	3.251.997	3.781.409
Neto dobitak za godinu				332.247	332.247
Ostali sveobuhvatni rezultat:					0
Svega - ostali sveobuh.rezultat	0	0	0	0	0
Ukupan sveobuhvatni rezultat za 2020.	173.223	23.844	332.345	3.584.244	4.113.656
Korekcije		93	30.982	184.763	215.838
Raspodela dobiti				-295.324	-295.324
<i>Stanje na dan 31. decembra 2020.</i>	<i>173.223</i>	<i>23.937</i>	<i>363.327</i>	<i>3.473.683</i>	<i>4.034.170</i>
Neto dobitak za godinu				295.842	295.842
Korekcije		71	12.169	87.323	99.563
Povećanje osnovnog kapitala	0				0
Raspodela dobiti		0		-295.746	-295.746
<i>Stanje na dan 31. decembra 2021.</i>	<i>173.223</i>	<i>24.008</i>	<i>375.496</i>	<i>3.561.102</i>	<i>4.133.829</i>

33.1 Osnovni kapital

Registrovani iznos osnovnog kapitala Matičnog Društva kod Agencije za privredne registre (broj registracije 8049/2005 od 30.03.2005 godine) iznosi 173.223 hiljada RSD.

Prema evidenciji Centralnog registra hartija od vrednosti ISIN RSEPEN41315, registrovano stanje vlasništva akcija ENERGOPROJEKT ENTEL AD na dan 31.12.2022. godine prikazano je u narednoj tabeli.

Struktura osnovnog kapitala	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Akcijski kapital :	173.223	173.223
a) Akcijski kapital matična, zavisna i ostala povezana pravna lica ENERGOPROJEKT HOLDING 100%	173.223	173.223
UKUPNO:	173.223	173.223

Akcijski kapital čini 422.495 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od 173.223 hiljada RSD, odnosno pojedinačne knjigovodstvene vrednosti od 410,00 RSD.

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i, u toku poslovanja, emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog Matičnog Društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Akcije Društva su skinute sa Berze na osnovu rešenja o isključenju akcija sa Open Market, tržišni segment Open Market akcije broj 01/1- 5833/19, jer su sve akcije Izdavaoca otkupljene u postupku prinudnog otkupa akcija, kao i da je odluka u vezi povlačenja akcija Izdavaoca sa tržišta i prestanka svojstva javnog društva doneta glasovima akcionara koji su 100% učešća u kapitalu Izdavaoca stekli zajedničkim delovanjem u pomenutom postupku. Pravilima Berze je predviđeno da Berza isključuje hartije od vrednosti sa Open Market na zahtev Izdavaoca kome prestaje svojstvo javnog društva u skladu sa odredbom člana 70. i člana 122. stav 2. tačka 2. ZTK.

33.2 Rezerve

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Zakonske rezerve	22.744	22.744
Statutarne i druge rezerve	1.264	1.193
UKUPNO:	24.008	23.937

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5% dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala, a nakon toga su formirane na

osnovu opšteg akta Društva.

Druge rezerve su formirane u kompaniji Oman na osnovu domicilnih propisa.

33.3 Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobici po osnovu finansijskih sredstava i drugih rezultata

Struktura pozitivnih revalorizacionih rezervi i nerealizovanih dobitaka po osnovu finansijskih sredstava i drugih rezultata	u 000 dinara	
	2022.	2021.
a) Revalorizacione rezerve po osnovu revalorizacije nekretnina - poslovna zgrada Energoprojekt	350.160	333.126
b) Revalorizacione rezerve po osnovu revalorizacije ostalih nekretnina	0	16.072
<i>Svega</i>	350.160	349.198
Revalorizacione rezerve po osnovu revalorizacije postrojenja i opreme		
Ostale revalorizacione rezerve	7.746	7.746
<i>Svega</i>	7.746	7.746
Dobici po osnovu preračuna finansijskih izveštaja inostranog poslovanja	17.590	6.383
<i>Svega</i>	17.590	6.383
UKUPNO:	375.496	363.327

Dobici ili gubici po osnovu preračuna finansijskih izveštaja nastaju kao kursna razlika zbog primene različitih kurseva u kompanijama u bilansu uspeha (prosečni) i bilansu stanja (završni kurs) kao i kod izbivanja međusobnih odnosa matičnog društva i zavisnih društava.

33.4 Neraspoređeni dobitak

Struktura neraspoređenog dobitka	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Neraspoređeni dobitak ranijih godina:		
a) Stanje na dan 01. januar	3.425.231	3.251.997
b) Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak	-20.216	-18.298
c) Ostale korekcije (MRS 12 i dr.)	-77.332	
d) kursne razlike	184.871	161.768

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Energoplast	48.452	41.293
e) Raspodela dobitka	-295.746	-295.324
<i>Svega</i>	3.265.260	3.141.436
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	295.842	332.247
UKUPNO:	3.561.102	3.473.683

34. DUGOROČNA REZERVISANJA

Struktura dugoročnih rezervisanja	Troškovi u garantnom roku	Naknade i druge beneficije zaposlenih	UKUPNO
Stanje na dan 01. januara prethodne godine	468.575	208.626	677.201
Dodatna rezervisanja		39.612	39.612
Kursne razlike	28.896	18.809	47.705
Iskorišćeno u toku godine	-	-	30.964
Ukidanje neiskorišćenih iznosa	- 106.171		106.171
Stanje na dan 31. decembra prethodne godine	391.300	236.083	627.383
Dodatna rezervisanja		124.960	39.612
Kursne razlike	19.839	13.550	47.705
Iskorišćeno u toku godine	-	- 62.972	- 62.972
Ukidanje neiskorišćenih iznosa	- 97.634		- 97.634
Stanje na dan bilansa	313.505	311.621	625.126

U 2022. godini je izvršena prva primena IFRS 19 u entitetu Emirati.

34.1 Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna izvršenog na dan 31.12.2022. godine u Srbiji.

Prilikom projekcija korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog

privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivian i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 31,85%), u bilansu stanja na dan 31.12.2022. godine u odnosu na dan 31.12.2021. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečno očekivane otpremnine za 14,16% i smanjenje razlike između diskontne stope i očekivanog rasta zarada,); zatim prva primena rezervisanja u našem ino entitetu Emirati a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje ukupnog broja zaposlenih za 12,84% i smanjenje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 1,00%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavlja se u više sledećih koraka:

- prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Preduzeću; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti,
- drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Preduzeća, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja i
- treće, svodjenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskontne stope i očekivanog rasta zarada.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se, od početka 2015. godine, shodno odredbama aktuelnog Kolektivnog ugovora, u Preduzeću isplaćuju na osnovu člana 57 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini dve prosečne bruto zarade u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku. Shodno aktuelnim zakonskim propisima, navedeni iznos je neoporeziv.

Kako je za određivanje sadašnje vrednosti (nedospelih) otpremnina neophodan podatak o godišnjoj diskontnoj stopi, kao i podatak o prosečnom godišnjem rastu zarada u Republici Srbiji, u nastavku će se precizirati navedene veličine.

Za godišnju diskontnu stopu je prihvaćena stopa od 8%.

U paragrafu 83, MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne

obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da bude u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih hartija od vrednosti čiji je garant Republika Srbija. Shodno navedenom, diskontna stopa je određena uvažavanjem godišnjeg prinosa na dugoročnije državne hartije od vrednosti, emitovanim od strane Uprave za javni dug Ministarstva finansija Republike Srbije, koje su ostvarene u relevantnom periodu. Godišnji prinos na dinarske hartije od vrednosti, ročnosti nešto manje od 5 i po godina, emitovane u oktobru, novembru i decembru 2022. godine, iznosila je oko 6,8%. Uvećanje usvojene diskontne stope u odnosu na izneti prinos je posledica činjenice da je prosečno dospeće repernih hartija od vrednosti niže od prosečnog dospeća predmentih primanja. Otuda je, na način kako je predviđen paragrafom 86, MRS 19, izvršena ekstrapolacija krive prinosa.

Godišnji očekivani rast zarada u Republici Srbiji je planiran na nivou od 8%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2024. godine, usvojenim od strane Izvršnog odbora Narodne banke Srbije, utvrđena je ciljana stopa ukupne inflacije (sa dozvoljenim odstupanjem), merena godišnjim procentualnim promenama indeksa potrošačkih cena, za period od januara 2022. do decembra 2024. godine, u visini od 3%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena.

Ciljana inflacija od 3% se Memorandumom predviđa već par godina. Iako je ona u 2022. (15,1% novembar 2022 versus novembar 2021) i 2021. godini bila znatno viša (cca 7,5%), prethodnih godina je, po pravilu, bila niža (2020 - 1,3%; 2019. - 1,5%; 2018. - 2%; 2017. - 3%; 2016. - 1,6%; 2015. - 1,5%). Uvažavajući ostvareni godišnji prinos na dinarske hartije od vrednosti, najrealnije je inflaciju predvideti na tom nivou (7%); nezvano od toga što je to značajno više od ciljane stope inflacije NBS. Iz navedenog sledi da je u Republici Srbiji planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 1% (identično kao i pri proceni rezervisanja prethodne godine), što je, obzirom na planiran rast društvenog proizvoda u narednom periodu realno ostvarivo.

Ako bi u budućnosti došlo do promene stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi promeni nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Republici Srbiji od 8% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 8%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 78, MRS 19.

34.2 Dugoročna rezervisanja za troškove u garantnom roku

Rezervisanja za troškove u garantnom roku su ukalkulisana na osnovu najbolje procene rukovodstva i na osnovu prethodnog iskustva, i očekuje se da budu plativa u periodu manjem od 5 godina. Konačni iznos obaveze koja će se platiti može biti različit od one koja je rezervisana u zavisnosti od budućih razvoja događaja. Ova rezervisanja nisu diskontovana pošto uticaj diskontovanja nije materijalno značajan.

35. DUGOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

Pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Dugoročni razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja	69.667	58.890
UKUPNO:	69.667	58.890

Dugoročna pasivna vremenska razgraničenja su u visini od 69.667 hiljada RSD obaveza za retenšn našeg podizvodjača za projekat Mega rezervoari u Qataru.

36. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	u 000 dinara	
	2022.	2021.
ODLOŽENA PORESKA OBAVEZA	59.760	71.664
UKUPNO:	59.760	71.664

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative, MRS/MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Matično društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Matično društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Matično društvo

„povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Matičnog Društva (15%).

Na osnovu promena stanja odloženih poreskih sredstava i obaveza u 2022. godini, može se zaključiti da je u neto efektu došlo do smanjenja stanja odloženih poreskih obaveza u odnosu na prethodnu godinu u iznosu od 112 hiljada RSD.

37. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

Struktura kratkoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	-	179
Kratkoročni zajmovi i obaveze u inostranstvu	82.042	-
UKUPNO:	82.042	179

38. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE

Struktura primljenih avansa, depozita i kaucija	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Primljeni avansi od drugih pravnih lica u zemlji	25.338	43.691
Primljeni avansi od drugih pravnih lica u inostranstvu	15.828	8.212
UKUPNO:	41.166	51.903

Pregled primljenih avansa dat je u donjoj tabeli.

SHANGHAI ELECTRIC GROUP	1.088
VETROZELENA DOO BEOGRAD-VRAČAR	2.939
JP EPS BEOGRAD	1.691
POWER CONSTRUCTION CORPORATION OF CHINA	25.924
OGRAK BEOGRAD	
Wirtschaft und Infrastruktur GmbH Co Planungs KG	1.855
DEWA U DUBAI	7.669

41.166

39. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

Obaveze iz poslovanja	u 000 dinara	
	2022.	2021.
1. Dobavljači - matična i zavisna pravna lica u zemlji	4.716	4.520
3. Dobavljači - ostala povezana pravna lica u zemlji	5.121	3.174
5. Dobavljači u zemlji	10.693	8.023
6. Dobavljači u inostranstvu	636.179	692.102
7. Ostale obaveze iz poslovanja	633	225
UKUPNO:	657.342	708.044

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu.

Rukovodstvo Matičnog Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima data je u okviru Napomene 9.4.

Stanja ovog konta po kompanijama je:

Bahrein	108
EMIRATI	5.915
ENTEL	20.945
KATAR	597.951
OMAN	32.423
	657.342

40. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

Struktura ostalih kratkoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	202.044	293.011
b) Obaveze za dividende	6.691	6.907

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

d) Obaveze prema zaposlenima	11.218	17.975
e) Obaveze prema direktoru, odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	60	20
f) Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	168	9
<i>Svega</i>	<i>220.181</i>	<i>317.922</i>
UKUPNO:	220.181	317.922

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi) za decembarsku zaradu, koja je u Matičnom društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Stanja ovog konta po kompanijama je:

EMIRATI	62.141
ENTEL	34.632
KATAR	81.051
OMAN	24.220
	202.044

Obaveze za neisplaćene dividende u visini od 6.691 hiljada RSD (razlog: akcionari nisu otvorili račune za svoje hartije od vrednosti). Iznos od 1.733 hiljada RSD se odnosi na neisplaćenu dividendu za 2017. godinu, dok je ostatak za sve ostale godine kada smo isplaćivali dividendu.

Rukovodstvo Matičnog Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

41. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2022.	2021.
Obaveze za porez na dodatu vrednost po izdatim fakturama po opštoj stopi (osim primljenih avansa)	-	2.007
Obaveze za porez na dodatu vrednost po osnovu razlike obračunatog poreza na dodatu vrednost i prethodnog poreza	25.013	18.358
Druge obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	7.846	4.313

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

UKUPNO:	32.859	24.678

42. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DOBITAK

Obaveze po osnovu poreza na dobitak	<i>u 000 dinara</i>	
	2022.	2021.
Obaveze za poreza na dobit	19.616	3.988
UKUPNO:	19.616	3.988

43. KRATKOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

Kratkoročna pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	2022.	2021.
Kratkoročni unapred naplaćeni prihodi - druga pravna lica	83.397	81.032
UKUPNO:	83.397	81.032

Iznos od 69.285 hiljada odnosi na Srbiju po primeni MSFI 15.

“Ostala pasivna vremenska razgraničenja se odnose na ugovorne obaveze koje se odnose na ugovore o projektovanju, konsaltingu i inženjeringu i predstavljaju saldo obaveza prema kupaca po navedenim ugovorima. Oni nastaju ako određena naplata po prekretnicama (milestone) prevazilazi do sada priznati prihod prema izlaznoj metodi. Osim navedenog nije bilo značajnih promena u obavezama po osnovu ugovora.”

Ostatak u visini od 14.112 hiljada RSD odnosi se na PDV narednog perioda i to 2.641 hiljada RSD na kompaniju u Omanu i 11.471 hiljada RSD na kompaniju u Emiratima.

44. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

Matično društvo je izvršilo usaglašavanje potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31.12. 2022. godine. Elektroprivreda Srbije je neosnovano osporila iznos od 48.937.500 RSD za koji je prvostepena sudska odluka bila dosudjena u korist Entela. EPS se žalio i sada je to na apelacionom sudu i u toku 2022. godine nije održano ni jedno ročište i mi se nadamo da će presuda biti u toku 2023. godine.

45. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST GRUPE DOHA BANK

Zavisno pravno lice - kompanijama „Energoprojekt Entel” Doha, Katar ima pravo raspolaganja i plodouživanja na nepokretnosti, ukupne stambene površine 4.488 m², koje se nalaze na katastarskim parcelama broj 65582, 65583, 65584, 65585, 65586, 65587, 65588, 65589 i 65590 površine 10.736 m², u Dohi - Qatar, Zone 44, East Al Naija, Al Mumtaza Street Doha Katar, a koja je u knjižnom vlasništvu lokalnog fizičkog lica.

Knjižni vlasnik je stavio hipoteku na imovinu u Doha banku po ugovoru broj 52973 kao kolateral na ime dobijanja ponudbenih i garancija za dobro izvršenje posla u korist Energoprojekt Entel Doha.

Hipoteke upisane na teret društva su sledeće:

- Hipoteka na nekretnini – Poslovna zgrada Energoprojekt, po osnovu bankarskih aranžmana sa:
 - Erste banka a.d. Novi Sad u iznosu od 27.000.000,00 EUR po Aneksu br. 2 Ugovora o višenamenskom okvirnom limitu br.OVLC003/20 (hipotekarni dužnik Energoprojekt Holding i dužnici: Energoprojekt Visokogradnja, Energoprojekt Niskogradnja, Energoprojekt Oprema, Energoprojekt Hidroinženjering i Energoprojekt Industrija),
 - Unicredit banka Srbija a.d. Beograd u iznosu od 3.188.287,47 EUR po Aneksu br. 3 Ugovor o kratkoročnom kreditu br. RL 0029/20 (hipotekarni dužnik Energoprojekt Holding i dužnici: Energoprojekt Visokogradnja, Energoprojekt Niskogradnja, Energoprojekt Oprema),
 - OTP banka Srbija a.d. Novi Sad u iznosu od 6.782.000,00 EUR po Aneksu br. 4 Okvirnog ugovora o izdavanju bankarskih garancija, akreditiva i obavezujućih pisama o namerama br. OUG 2818/21 - sada OL2021/202 (hipotekarni dužnik Energoprojekt Holding i dužnici: Energoprojekt Visokogradnja, Energoprojekt Niskogradnja, Energoprojekt Oprema i Energoprojekt Hidroinženjering) i
 - OTP banka Srbija Novi Sad a.d. u iznosu od 3.218.000,00 EUR po Aneksu br. 4 Okvirnog ugovoru o izdavanju bankarskih garancija, akreditiva i obavezujućih pisma o namerama br. OUG 2820/21 - sada OL2021/457 (dužnik Energoprojekt Hidroinženjering, hipotekarni dužnik Energoprojekt Holding i solidarni dužnici: Energoprojekt Visokogradnja, Energoprojekt Niskogradnja i Energoprojekt Oprema),
- po osnovu čega je dana 10.03.2022. godine upisana izvršna vansudska hipoteka na poslovnoj zgradi Energoprojekt, list Nepokretnosti broj 2652, KO Novi Beograd, u korist predmetnih poverilaca, na osnovu Založne izjave Energoprojekt Holding a.d.

46. VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna Matičnog Društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Matično društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Matičnog Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive data je u narednoj tabeli.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2022.	2021.
Data jemstva, garancije i druga prava	1.909.895	2.042.183
Ukupno	1.909.895	2.042.183

Iznos od 1.909.895 hiljada RSD je iznos za date ponudbene garancije i za garancije za dobro izvršenje posla u kompanijama ENTELA u Kataru, Omanu, Emiratima i Srbiji.

Od toga po kompanijama iznosi su sledeći:

EMIRATI	527.875
ENTEL	213.670
KATAR	1.160.404
OMAN	7.946
	1.909.895

47. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 – Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr., između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sa aspekta **poveznih društava**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i ne sadrže kamatu.

Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i ne sadrže kamatu.

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Potraživanja:		
Ostala povezana pravna lica		
EP VISOKOGRADNJA	70	483
EP HOLDING	1.603	2.369
EP HIDROINŽENJERING	1.881	2.499
EP NISKOGRADNJA	338	451
ENERGOPLAST	37.018	51.116
Svega	40.910	56.918
Obaveze:		
Zavisna pravna lica		
· EP HOLDING	4.715	4.520
· EP INDUSTRIJA	1.998	2.178
· EP HIDROINŽENJERING	3.123	996
Svega	9.836	7.694

Prihodi od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Prihodi:		
Ostala poveza pravna lica		
· EP HOLDING	201	182
· OSTALI		

ENERGOPROJEKT ENTEL AD

· EP INDUSTRIJA	695	2.358
· EP HIDROINŽENJERING	505	494
· EP NISKOGRADNJA	517	564
· EP VISOKOGRADNJA	404	365
<i>Svega prihodi</i>	2.322	3.963
<i>Rashodi od povezanih pravnih lica</i>	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>31.12.2022.</i>	<i>31.12.2021.</i>
Rashodi:		
Ostala poveza pravna lica		
· EP HOLDING	54.017	42.025
· EP INDUSTRIJA	4.417	12.972
· EP VISOKOGRADNJA	302	127
· EP HIDROINŽENJERING	12.371	6.031
<i>Svega rashodi</i>	71.107	61.155

48. SUDSKI SPOROVI

Izveštaj o sudskim sporovima Energoprojekt Entel a.d. na dan 31. 12. 2022. godine

Red. broj	Tužilac	Pravni zastupnik	Početak spora (godina)	Tuženi	Osnov spora	Vrednost spora	Nadležni sud	Očekivani termin okončanja spora	Prognoza ishoda spora
1.	EP Entel a.d.	Advokat	2018.	JP EPS (RB Kolubara)	Isplata duga po računima	48.937.500,00 RSD	Privredni sud, Beograd	2022.	Neizvesno. Prvostepena presuda u našu korist. EPS podneo žalbu.
2.	Paripović Duško	Advokat	2016.	EP Entel a.d., kao drugotuženi od ukupno četvoro tuženih	Naknada štete - povreda na radu	1.300.000,00 RSD	Osnovni sud, Požarevac	Neizvesno	Neizvesno; postupak u prekidu Prvostepeni postupak
3.	Jaramaz Nataša	Advokat	2022.	EP Entel a.d.	Utvrđenje prava svojine	8.225.000,00 dinara	Viši sud Beograd	2023.	Prvostepeni postupak
4.	Marko Martinoli, Activist d.o.o. Activeast ltd.	Advokat Ateljević	2017.	Montinvest propertis doo Napred razvoj a.d., Dobroslav Bojović, EP Holding a.d. EP Entel a.d.	Prinudni otkup akcija EP Entel	176.744.730,15 RSD	Privredni sud, Beograd		
5.	Siniša Kisić i dr.	Advokat Ateljević	2020.	EP Entel a.d	Naknada štete	66.488.842,92 dinara	Privredni sud, Beograd		

49. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

50. STALNOST POSLOVANJA

Prilikom priprema finansijskih izveštaja, rukovodstvo je procenilo da je Društvo sposobno da nastavi da posluje na neodređeni vremenski period, saglasno sa načelom stalnosti.

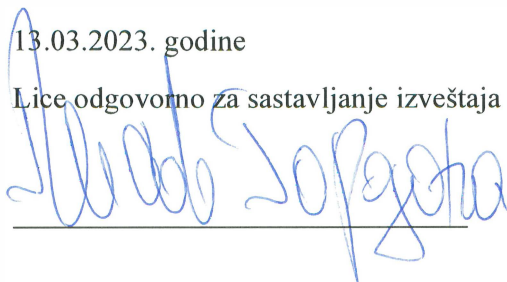
Finansijski izveštaji su uradjeni u skladu sa načelom stalnosti.

Sagledavajući poslovanje Društva u prošlosti zadnjih 15 godina rukovodstvo je utvrdilo da je poslovanje bilo profitabilno, a finansijska sredstva lako dostupna, može se zaključiti da je Društvo, i bez detaljnije analize, opravdano izvršiti računovodstveno obuhvatanje na osnovu načela stalnosti.

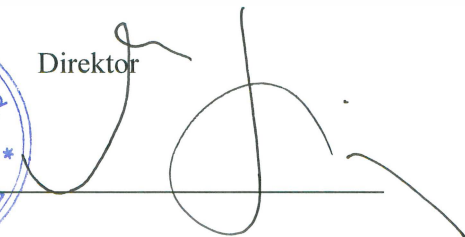
U Beogradu,

13.03.2023. godine

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Direktor

Godišnji izveštaj o poslovanju za Energoprojekt Entela a.d. za 2022. godinu

Beograd, april 2023. godine

Energoprojekt Entel a.d. iz Beograda, MB: 07470975 objavljuje:

**GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2022. GODINU ZA KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

S A D R Ž A J

I. GODIŠNJI IZVEŠTAJ SA IZVEŠTAJEM REVIZORA

- 1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJ ENERGOPROJEKT ENTEL A.D. ZA 2022. GODINU**
(Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o ostalom rezultatu, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu, Statistički izveštaj, Napomene uz finansijske izveštaje)
- 2. Izveštaj nezavisnog revizora za 2022. godinu u celini**

II. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

III. PODACI O STEČENIM SOPSTVENIM AKCIJAMA

IV. IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

V. NEFINANSIJSKI IZVEŠTAJ

VI. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA

VII. ODLUKA O USVAJANJU GODIŠNJEG IZVEŠTAJA

VIII. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA

**I 1. GODIŠNJI KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJ
ENERGOPROJEKT ENTEL A.D. ZA 2022. Bilans stanja, Bilans
uspeha, Izveštaj o ostalom rezultatu, Izveštaj o tokovima gotovine,
Izveštaj o promenama na kapitalu, Napomene uz konsolidovane
finansijske izveštaje**

I.2. IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA ZA 2022. GODINU

II. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

- Opšti podaci;
 - Kratak opis poslovnih aktivnosti i organizacione strukture;
 - Prikaz razvoja, finansijskog položaja i rezultata poslovanja društva, uključujući i relevantne finansijske i nefinansijske pokazatelje kao i informacije o kadrovskim pitanjima;
 - Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje društva izloženo;
 - Važni značajni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen;
 - Značajniji poslovi sa povezanim licima;
 - Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja;
 - Informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine;
 - Postojanje ogranaka;
 - Korišćeni finansijski instrumenti od značaja za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja;
 - Ciljevi i politike vezane za upravljanje finansijskim rizicima i politika zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita; Izloženost cenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka, strategija za upravljanje ovim rizicima i ocena njihove efektivnosti;
 - Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja.
-

Opšti podaci

Poslovno ime: Energoprojekt Entel a.d.
Sedište i adresa: Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
Matični broj: 07470975
PIB: 100389086

Veb sajt i e-mail adresa www.ep-entel.com; office@ep-entel.com

Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata: BD 8049 od 29.3.2005. godine

Delatnost (šifra i opis): 7112 osnovna delatnost Društva je INŽENJERSKE DELATNOSTI I TEHNIČKO SAVETOVANJE

Broj zaposlenih (prosečan broj u 2022. godini): 176

Energoprojekt Holding ad je vlasnik 100%

Vrednost osnovnog kapitala (000 RSD): Osnovni akcijski kapital 173.223 RSD
Broj izdatih akcija - obične: 422.495 običnih akcija, nominalna vrednost akcije je 410 RSD.
ISIN broj: RSEPENE41315
CIF kod: ESVUFR

Akcije Društva su skinute sa Berze na osnovu rešenja o isključenju akcija sa Open Market, tržišni segment Open Market akcije broj 01/1- 5833/19, jer su sve akcije Izdavaoca otkupljene u postupku prinudnog otkupa akcija, kao i da je odluka u vezi povlačenja akcija Izdavaoca sa tržišta i prestanka svojstva javnog društva doneta glasovima akcionara koji su 100% učešća u kapitalu Izdavaoca stekli zajedničkim delovanjem u pomenutom postupku. Kako je Pravilima Berze predviđeno da Berza isključuje hartije od vrednosti sa Open Market na zahtev Izdavaoca kome prestaje svojstvo javnog društva u skladu sa odredbom člana 70. i člana 122. stav 2. tačka 2. ZTK

Poslovno ime, sedište i poslovna adresa revizorske kuće:

RSM Serbia d.o.o. Beograd
Bul. Mihajla Pupina 10 b/I, 11070 Novi Beograd, Srbija

Podaci o Upravi društva

Članovi Odbora direktora Energoprojekt Entel (sadašnje stanje)

1. Milan Mamula, predsednik OD
2. Dobrosav Bojović, član OD
3. Mladen Simović, član OD

Članovi Nadzornog odbora (na dan 31.12.2022.):

1. Prof. dr Miodrag Zečević, diplomirani inženjer elektrotehnike, predsednik
2. Dragan Ugrčić, diplomirani ekonomista, član
3. Prof Dr Ismail Musabegović, član
4. Nada Bojović, diplomirani inženjer organizacije rada, nezavisni član

Prikaz razvoja, finansijskog položaja i rezultata poslovanja društva, uključujući i relevantne finansijske i nefinansijske pokazatelje kao i informacije o kadrovskim pitanjima

Energoprojekt Entel a.d, Beograd sačinjava matično akcionarsko društvo - Energoprojekt Entel a.d., Beograd i 3 zavisna društava . Izvorna delatnost preduzeća, projektovanje termoelektričnih objekata, zastupljena je u radu Energoprojekta od njegovog osnivanja 1951. godine. Tokom godina svog razvoja preduzeće je (od 1990. godine ENTEL) kompletiralo i širilo svoju uslugu tako da danas pokriva pružanje usluga projektovanja

i konsaltinga u oblastima vezanim za energetiku, vodu, telekomunikacije i zaštitu životne sredine, kao i upravljane realizacijom projekata u ovim oblastima.

Paralelno sa radom na termoenergetskim objektima, razvijena je i delatnost na projektovanju i konsaltingu prilikom gradnje razvodnih postrojenja, trafostanica i dalekovoda, prvo u zemlji, a u poslednjih dvadeset godina uspešno realizuje projekte u Nigeriji, Kataru, Omanu, UAE i Jordanu.

ENTEL je učestvovao u realizaciji projekata termoenergetskih objekata sa konvencionalnim, novim i obnovljivim izvorima energije, upravljanjem složenim energetske sistemima i odgovarajućom ekološkom zaštitom, tretirajući sve izvore zagađenja vazduha, tla i vode iz energetske sistema. Poslednjih nekoliko godina ENTEL je imao i nekoliko projekata na obnovljivim izvorima električne energije (solarne i vetroelektrane).

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine društva detaljno su prikazani i objašnjeni u okviru "Napomena uz finansijske izveštaje za 2022. godinu Energoprojekt Entela a.d." (u okviru poglavlja 1. Godišnjeg izveštaja). U nastavku su prikazani samo neki od relevantnih parametara poslovanja, koji su značajni za pravilno razumevanje navedene materije.

Struktura ukupnog ostvarenog rezultata poslovanja Energoprojekt Entela a.d. konsolidovano u 2022. godini bila je sledeća:

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Poslovni prihodi	4.004.118	4.169.072
Poslovni rashodi	3.815.406	3.963.357
Poslovni rezultat	188.712	205.715
Finansijski prihodi	67.039	71.912
Finansijski rashodi	24.811	2.720
Finansijski rezultat	42.228	69.192
Ostali prihodi	129.359	128.774
Ostali rashodi	41.031	47.418
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	88.328	81.356
UKUPNI PRIHODI	4.200.516	4.369.758
UKUPNI RASHODI	3.881.248	4.013.495
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	319.268	356.263

Neto dobitak po akciji

Pokazatelj	u 000 dinara	
	01.01.-31.12.22.	01.01.-31.12.21.
Neto dobitak	295.842	332.247
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Zarada po akciji (u dinarima)	700	786

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

Pokazatelji likvidnosti	Zadovoljavajući opšti standardi	31.12.2022.	31.12.2021.
Opšti racio likvidnosti	2 : 1	2,86 : 1	2,87 : 1
Rigorozni racio likvidnosti	1 : 1	2,85 : 1	2,83 : 1
Gotovinski racio likvidnosti		0,45 : 1	0,45 : 1
Neto obrtna sredstva		2.092.756	2.224.379

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Matičnog Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent rentabilnosti je stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital, koja pokazuje koliko Matično društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Neto dobitak/gubitak	295.842	332.247
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	4.034.170	3.781.409
Kapital na kraju godine	4.133.829	4.034.170
Svega - prosečan kapital	4.084.000	3.907.790
Stopa prinosa na sopstveni kapital	7,24%	8,50%

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Matičnog Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Matičnog Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Matičnog Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Obaveze	2.051.243	1.945.683
Ukupna sredstva	6.185.072	5.979.853
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,33 : 1	0,33 : 1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	4.133.829	4.034.170
Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze	914.640	757.937

Svega - dugoročna sredstva	5.048.469	4.792.107
Ukupna sredstva	6.185.072	5.979.853
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,82 : 1	0,80 : 1

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Matičnog Društva pokriven kapitalom Matičnog Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Matičnog Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Matičnog Društva i dodatog gubitka iznad visine kapitala); i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	u 000 dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
	<i>Neto zaduženost</i>	
Obaveze	2.051.243	1.945.683
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	504.020	536.480
Svega - Neto zaduženost	1.547.223	1.409.203
Kapital	4.133.829	4.034.170
Racio neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	1 : 2,67	1 : 2,86

Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje društva izloženo

Očekivani razvoj društva u narednom periodu realizovaće se u skladu sa usvojenim strateškim dokumentima društva.

1. USLOVI POSLOVANJA

1.1. Uslovi poslovanja u zemlji

Povoljne okolnosti koje su uticale na poslovanje ENTEL-a u zemlji u izveštajnom periodu su sledeće:

- Nastavak učešća na najznačajnim kapitalnim projektima u oblasti energetike koji se u ovom trenutku realizuju u zemlji:
 - izgradnja novog termoenergetskog bloka na uglj TE „Kostolac B3“,
 - izgradnja postrojenja za energetske valorizaciju komunalnog otpada u Vinči,
 - izgradnja kogenerativnog gasnog postrojenja TE-TO „Pančevo“ (usluga se privodi kraju),
 - početak angažovanja na veoma značajnom projektu sagledavanja perspektiva i mogućnosti izgradnje proizvodnih blokova Elektroprivrede Srbije na prirodni gas, a na izabranim lokacijama na kojima već postoje termoenergetski objekti.

Zbog značaja ovih projekata, uz određene poteškoće oko njihove realizacije, nije došlo do značajnijeg umanjenja intenziteta pružanja usluge, sem na analizi izgradnje TE na prirodni gas, za koje je EPS pokrenuo proceduru raskida ugovora, ali je od toga u kasnijim pregovorima odustao, svodeći posao na nešto manji obim usluge od ugovorenog.

- Izrada tehničke dokumentacije za izgradnju toplovoda Obrenovac – Beograd se nastavlja, mada vrlo usporeno. Ugovaranjem usluge stvorena je pretpostavka šireg i obimnijeg (trenutno nedostajućeg) projektantskog angažovanja ENTEL-a. Radi se o referentnom, dugo planiranom projektu, kakvi se retko realizuju u svetu;
- Učešće u realizaciji projekata izgradnje vetroelektrana: „Kostolac“, „Banat“, „Banat 2“, „Banat 3“, „Alibunar 1“, „Alibunar 2“ i VE „Bašaid“ predstavlja kontinuitet rada na postrojenjima za obnovljivu energiju velike investicione vrednosti, koji je nastavljen i u 2022. godini. Posebno važno je uspešno pružanje usluge za izgradnju VE „Vetrozelena“ snage 300 MW, za poznatog međunarodnog investitora CPW Global, sa kojim je ENTEL uspešno sarađivao na svom prvom ugovoru u oblasti vetroparkova (VE Čibuk 1), zatim ugovaranje VE Banatsko Novo Selo, što predstavlja kontinuitet u ovoj atraktivnoj delatnosti;
- Opstanak delatnosti permittinga u većini novih ugovora koje ENTEL realizuje, koja predstavlja finansijski značajnu stavku u njima;
- Očekivanje nastavka realizacije projekta „Jadarit“ (uz mogućnost njegove suspenzije kraćeg ili dužeg trajanja), na kojem bi kompanija imala šansu za ugovaranje značajnog angažovanja. Aktivnosti investitora, kompanije Rio Tinto, kao i glavnog konsultanta na projektu, kompanije Bechtel, ukazuju na mogućnost nastavka realizacije ovog projekta;
- Nakon uspešne realizacije projekta izgradnje TE-TO „Pančevo“, ostavaren je nastavak saradnje sa velikim investitorom, Naftnom industrijom Srbije, koji se nalazi u većinskom vlasništvu ruskog Gasproma, kroz manje projekte izgradnje solarnih kapaciteta na njihovim poslovnim objektima. Uspostavljanje poverenja kroz uspešnu realizaciju svih poverenih poslova stvara dobre preduslove za nastavak saradnje i na većim, kapitalnim investicijama ovog značajnog klijenta.

Nepovoljne okolnosti koje utiču na poslovanje ENTEL-a odnose se na sledeće:

- Realizacija projekta izgradnje postrojenja za energetske valorizaciju komunalnog otpada u Vinči suočila se sa ozbiljnim problemom kada je glavni EPC izvođač, francuska kompanija CNIM, proglasila bankrot. Navedena situacija dovela je do usporavanja planiranih aktivnosti. Kako ENTEL na ovom projektu pruža kompleksnu konsultantsku uslugu koja obuhvata izradu tehničke dokumentacije upravo za glavnog EPC izvođača - CNIM, tzv. „permiting“ usluge i usluge stručnog nadzora za budućeg vlasnika postrojenja, tj. investitora – Beo Čista Energija (BČE), navedena situacija dovela je do usporavanja aktivnosti na projektu, ali i problema sa naplatom potraživanja za već pružene projektantske usluge. Preuzimanjem obaveze završetka izgradnje postrojenja od strane BČE nastali problem je unekoliko prevaziđen, ali će svakako zahtevati vreme kako bi svi drugi aspekti završetka realizacije ovog kompleksnog projekta bili definisani. Što se tiče usluge koju je ENTEL pružao kao podizvođač CNIM-u, „step in“ ugovorom BČE je preuzela obaveze prema ENTEL-u za preostalu uslugu.
- Problemi koje je EPS imao na proizvodnim kapacitetima i kopovima uglja, uzrokovali su neminovno značajan uvoz električne energije koji se nastavio u čitavom izveštajnom periodu. Uvoz električne energije odvijao se u izuzetno nepovoljnom finansijskom trenutku, kada je cena na berzi, usled velikog uticaja cene gasa, dostizala i 500 EUR/MWh, pri limitiranim prodajnim cenama na tržištu Srbije. Celokupnoj situaciji doprinele su i geopolitičke nestabilnosti u Evropi, nastale kao posledica vojnih sukoba u Ukrajini, koje su dovele do energetske krize širih razmera. Velika sredstva koje je EPS potrošio na stabilizaciju energetske situacije u zemlji, kao i neophodnost investiranja u proizvodnju i nabavku uglja, predstavljaju veliki finansijski udar za EPS. U pokušaju finansijske konsolidacije EPS je stavio na preispitivanje sve ugovore i javne nabavke potpisane tokom 2021. i 2022. godine, tako da su

već krajem marta počela da stižu zvanična obaveštenja o obustavljanju postupaka javnih nabavki. U ovakvim okolnostima ENTEL-u je izostalo ugovaranje oko 2 miliona EUR poslova za koje je dostavio najbolje ponude. To je bio i razlog za zaokret u nuđenju usluga drugim investitorima u cilju uposlenosti kapaciteta, a uz to i adekvatan priliv finansijskih sredstava.

- Činjenica da je EPS i dalje dominantan kupac ENTEL-ovih usluga na domaćem tržištu, uz prethodno iznete probleme sa kojima se suočava, kao i odluke koje donosi, značajan izostanak redovnog izmirivanja dospelih obaveza (sa neizvesnošću daljeg izvršavanja ovih obaveza), zbog nepovoljnog načina fakturisanja, neophodnost višemesečnog finansiranja PDV-a, predstavljali su ozbiljan izazov za poslovanje u zemlji u 2022. godini.
- Projekat iskopavanja rude jadarita i njegove prerade u cilju proizvodnje litijuma, a na kom je ENTEL angažovan od strane investitora, kompanije Rio Sava Exploration, je usled velikog pritiska javnosti i ekoloških udruženja obustavljen, tj. poništeni su dokumenti koji stvaraju preduslov za njegovu realizaciju (Plan detaljne regulacije). ENTEL je stoga, na zahtev Investitora, zaokružio aktivnosti na kojima je rađeno do kraja juna, sa predviđanjem da će biti nastavljen za godinu dana. Ovakva situacija ENTEL-u ne ide u korist, kako po pitanju realizacije tekućeg ugovora, tako i po pitanju potencijalnog angažovanja na pružanju projektantskih usluga izvođaču radova na postrojenju za preradu jadarita, koje su nuđene potencijalnom EPC izvođaču. Ipak, ranije je pomenuto, da postoje indicije da će se projekat nastaviti, ali vremenski okvir nastavka aktivnosti za sada je nepoznat.
- Naftna industrija Srbija (NIS), koja je, kao što je pomenuto, u većinskom vlasništvu ruskog Gasproma, suočava se sa problemom održanja poslovanja usled međunarodnih sankcija koje su uvedene ruskim kompanijama. Imajući u vidu da je NIS ENTEL-u već dugo na radaru kao veliki potencijalni klijent, uz očekivanja koja su porasla nakon dobre saradnje na uspešno realizovanom projektu TE-TO "Pančevo" i nizom manjih projekata u oblasti iskorišćenja solarne energije, novonastala situacija, čije se trajanje ne može proceniti, donosi dodatni problem, jer preti da finansijski oteža poslovanje velikog potencijalnog investitora.
- Prisutan je i značajan porast troškova izvršenja već ugovorenih usluga porastom troškova radne snage, goriva i prevoznih sredstava.
- Značajan broj ugovora koje ENTEL trenutno realizuje je višegodišnjeg karaktera, sa cenama iz perioda 2016-2018, koje su sada uveliko ispod tržišnih zbog uticaja već značajne inflacije (na godišnjem nivou od oko 15%). Ovaj efekat, uz porast cena resursa za izvršenje ugovorenih usluga znatno utiču na efikasnost poslovanja. Klijenti na ovim ugovorima nemaju razumevanje za promenu ugovorenih cena.
- Pored napred opisanih akutnih problema, ostaju i već tradicionalni problemi poslovanja:
 - favorizovanje kriterijuma najniže cene pri izboru izvršioca na javnim nabavkama;
 - oslonjenost na inostrane isporučioce opreme i uslugu projektovanja usmerava na njihove tradicionalne projektantske kuće, dok u Srbiji ima malo isporučilaca opreme kojima ENTEL može biti tradicionalni projektant;
 - izostanak ambicije EPS-a da se bavi razvojem novih projekata i tehnologija za koje ENTEL ima ekspertizu koju nemaju druge kompanije u Srbiji (proizvodnja i korišćenje vodonika u energetici, BIM tehnologije...);
 - funkcionisanje menadžmenta EPS-a u vd stanju, usmerava odluke na klijente na koji imaju veći uticaj;
 - niz projekata na kojima je ENTEL angažovan kao projektant, na kojima radove izvođe kineski izvođači, realizuje se u uslovima opterećenim znatnim nerazumevanjem sa kineskim kompanijama, pre svega zbog velike razlike u načinu realizacije projekata u Srbiji od one koja je poznata kineskim kompanijama;

- funkcionisanje menadžmenta EPS-a u vd stanju, kao i drugi interesi koji javne kompanije usmeravaju ka pružaocima usluga koji ENTEL-u ne predstavljaju uobičajen način poslovanja.
- Ozbiljan problem postaje odliv kadrova usled činjenice da konkurencija našim zaposlenima daje ponude sa znatno višim platama nego što zarađuju u ENTEL-u, sa upotrebom automobila, privatnim zdravstvenim osiguranjem, radom od kuće po potrebi i sličnim beneficijama za zaposlene. Često su takve ponude trajno neodržive, ali su atraktivne i njima zaposleni teško odolevaju. Iz tog razloga je prisutna tendencija odlaska generacije stručnjaka sa 7-10 godina staža, što utiče na kadrovski potencijal kompanije i unosi nestabilnost u održavanje licenci za obavljanje delatnosti. Navedeno predstavlja izrazit problem za održanje poslovanja, posebno na nivou po kom je ENTEL prepoznat na tržištu. Znatna uticaj na ono što je ENTEL tradicionalno pružao zaposlenima – radnu sigurnost, predstavlja i kvarenje imidža sistema Energoprojekt, situacija u drugim preduzećima sistema, vidno kvarenje uslova rada u poslovnoj zgradi (smanjen broj liftova u radu, čišćenje zgrade). Poslovna politika sistema Energoprojekt definisana između ostalog i Kolektivnim ugovorom, ne pružaju druge elemente prisutne na tržištu koji su u funkciji vezivanja zaposlenih za kompaniju.

Zbog angažovanosti na kapitalnim projektima u Srbiji, zadovoljstvom prihodima koje zaposleni trenutno mogu ostvariti na domaćem tržištu, smanjena je mogućnost učešća na projektima u ENTEL-ovim kompanijama u inostranstvu (kompanije u Omanu, Dubaiju su broj angažovanih iz Srbije svele na minimum), kao i na projektima u okruženju. Projekti na kojima istovremeno rade zaposleni u inostranstvu i u zemlji, zbog nemogućnosti direktnih kontakata, kako međusobnih, tako i sa klijentima, imaju vrlo nisku efikasnost.

1.2. Uslovi poslovanja u inostranstvu

Poslovanje u inostranstvu se nastavlja na našim tradicionalnim tržištima:

- u regionu Katar (koji obuhvata ino-kompanije u Kataru, Abu Dabiju, Dubaiju, Bahreinu, kao i poslovanje u Jordanu) i
- u Omanu.

Ino-kompanija u Kataru potpisala je i prvi ugovor za posao iz oblasti prenosa električne energije na teritoriji Bangladeša, koji predstavlja novo tržište na kojem ENTEL nastupa.

Po prvi put su ugovorene usluge za tržište Australije.

KATAR

Povoljne okolnosti:

- Vrednost preostalog posla na značajnim ranije ugovorenim projektima obezbeđuje stabilnost poslovanja još neko vreme;
- Dobra kadrovska struktura;
- Novi kapitalni projekti u Kataru, vezano za povećanje proizvodnje gasa (NFE i NFS);
- Ublažavanje restriktivnih mera vezanih za COVID 19;
- Povoljna cena nafte i gasa na svetskom tržištu;
- Odložena je primena PDV-a.

Nepovoljne okolnosti:

- Smanjenje budžeta u oblastima delatnosti od interesa za ENTEL i drastične mere štednje koje se primenjuju kroz državne projekte;
- Tržište je poremećeno trenutnom globalnom krizom.

DUBAI

Povoljne okolnosti:

- Zahvaljujući izuzetno dobrom ugovaranju u prethodnom periodu, još ima prenetog posla;
- Ugovoreno je nekoliko poslova što za sada održava zaposlenost kompanije.

Nepovoljne okolnosti:

- Tendencija drastično smanjenog broja tendera obeležila je 2022. godinu. Samo nekoliko tendera je objavljeno;
- Naši najveći klijenti, DEWA i EWA (FEWA), u zadnjih 3 godine nisu objavili značajnije tendere iz našeg domena delovanja;
- Kod nekih od klijenata prisutan je problem izuzetno otežane naplate, sa kašnjenjem plaćanja i do godinu dana, što značajno utiče na poslovanje;
- Završetak 400kV projekata tokom ove godine i manje ugovaranje novih poslova;
- Kao posledica ovih okolnosti očekuje se smanjenje prihoda u narednom periodu;
- Pooštreni su uslovi izdavanja odobrenja i licenci za inženjere koji se angažuju pri nadzoru na izvođenju objekata. Sa druge strane, postavljaju se zahtevi za povećanim nadzorom od strane konsultanata. To iziskuje povećano angažovanje na pronalaženju i selekciji kadrova za realizaciju projekata.

ABU DABI

Povoljne okolnosti:

- Postojanje raspoloživih ugovora;
- Dobijanje prvog ugovora u sektoru nafte i gasa u poslednjih 7 godina;
- Dobijanje prvog ugovora u sektoru elektrodistribucije nakon niza godina bez tendera;
- Povećan broj tendera u ovoj budžetskoj godini, nekoliko velikih ponuda u procesu;
- Popunjeni investicioni budžeti tokom skoka cena nafte;
- Dovoljna raspoloživost inženjera za izvršenje obaveza;
- Mogućnost rada na daljinu i dalje ostaje;
- Usklađen vikend sa evropskim;

- Uspostavljanje jeftinih letova do Beograda;
- Kraj karakteristično strogih i produženih COVID restrikcija.

Nepovoljne okolnosti:

- Otežana tekuća likvidnost zbog niskih margina i spore naplate;
- Završetak nadzora na nekoliko većih projekata obara mesečne prihode;
- Spora mobilizacija u nadzoru i otvaranje novih gradilišta zbog problema u nabavci opreme, transportu i mobilizaciji izvođača;
- Problematična naplata od nekih klijenata;
- Niske cene usluga nakon pandemije i inflatorno povećani troškovi;
- Višestruki popusti i odustajanja od projekata zahtevaju povećano angažovanje resursa na ponudama;
- Povratak tenderskih garancija;
- Rast kamatnih stopa i troškova finansiranja garancija;
- Represivne administrativne mere oko isplata plata i zapošljavanja emiratskih radnika;
- Nemogućnost dobijanja viza i sigurnosnih propusnica za mnoge nacionalnosti zbog bezbednosne politike vlasti;
- Plan uvođenja poreza na korporativni profit od 9%;
- Odlazak u penziju iskusnih EPE radnika stvara potrebu za podmlađivanjem kadra.

OMAN

Povoljne okolnosti:

- Potpisivanjem velikih ugovora sa našim najvećim poslovnim partnerima u prethodnom periodu (OETC i PAW), kompanija je uspeła da obezbedi uposlenost kapaciteta;
- Sniženje naknada za izdavanje viza za veliki broj zanimanja od juna 2022;
- Zaustavljen odlazak zaposlenih iz firme;
- Tržišna cena nafte je viša nego planirana budžetom za 2022, pa samim tim se, očekuje i budžetski suficit Omana, što će stvoriti nove poslovne mogućnosti;
- Bolja naplata potraživanja od klijenata.

Nepovoljne okolnosti:

- Mali broj tendera iz naših delatnosti;
- Cena konsultantskih usluga u odnosu na ukupnu cenu projekata je niska, što je dovelo i do povlačenja nekih zapadnih konsultantskih kompanija sa ovog tržišta, ali i pojave afričkih kompanija koje rade sa niskim cenama;

- Restrikcije u izdavanja novih radnih viza za strance i insistiranje na „omanizaciji“ (zapošljavanje omanskog stanovništva).

Imajući u vidu nameru zadržavanja liderske pozicije u delatnosti, nameće se potreba razvoja, kako u oblastima rada, metodologiji rada, primeni novih znanja i tehnologija, tako i samih tržišta na kojima je ENTEL aktivan, kao i potražnjom za novim tržištima. U tom cilju postavljen je ambiciozan plan stručnog usavršavanja za 2023. godinu.

U uslovima poslovanja na Bliskom Istoku, novi poslovi se ugovaraju sa nižim jediničnim cenama u odnosu na one od pre par godina. Određeni poslovi ugovoreni po povoljnijim jediničnim cenama u prethodnom periodu i dalje se realizuju i imaju uticaja na rezultat poslovanja tekućeg perioda, a kako bi se, uprkos padu jediničnih cena, zadržao nivo prihoda i profita, sve više se teži povećanju obima poslova. Otuda i veoma intenzivna marketinška aktivnost u svim ino-entitetima na Bliskom istoku, sa stalnim praćenjem poslovnih mogućnosti u zemljama u okruženju.

Problematika očuvanja kadrova zahteva preispitivanje i novu pažnju s obzirom na odlazak nekoliko stručnjaka sa prepoznatljivom pozicijom na tržištu.

Odnos valuta poslovanja na tržištu Bliskog Istoka (USD) i obračunske valute (EUR), imale su dinamične promene, što može bitno uticati na poslovanje kompanije u celini.

2. POSLOVNA POLITIKA

Za tradicionalne ENTEL-ove delatnosti (energetika, vode, telekomunikacije i zaštita životne sredine u navedenim oblastima), kao kapitalne infrastrukturne oblasti u kojima se realizuju projekti visoke kompleksnosti, trenutna investiciona klima u zemlji zapala je u problem kao posledica finansijskih problema EPS-a, ali i rata u Ukrajini, koji je doneo značajne nestabilnosti ne samo u energetsom sektoru, već i mnogo šire. Koje će posledice ova globalna kriza ostaviti na Srbiju, ostaje da se vidi u narednom periodu. Pokretanje novih kapitalnih projekata je postalo neizvesno, što je, uz probleme koji su prisutni kod realizacije tekućih projekata, dodatno otežalo planiranje aktivnosti u tekućoj godini.

Generalno, ostaje opažanje da će tranzicija proizvodnje električne energije iz tehnologija koje podrazumevaju emisiju zagađujućih materija (zasnovanim na korišćenju fosilnih goriva), na kojima u znatnoj meri počiva delatnost u Srbiji, ka proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije, bitno uticati na sve segmente poslovanja kompanije u proizvodnji, prenosu i distribuciji električne energije. Navedeno zahteva preispitivanje delatnosti i strateško pozicioniranje kompanije za rad u budućem periodu. Poseban aspekt postaju i pitanja skladištenja energije, koji će sve više dobijati na značaju i koje takođe treba razmotriti kao jednu od delatnosti koje treba uvrstiti u ENTEL-ov portfolio.

Glavne oblasti ENTEL-ove delatnosti u regionu Katar, i dalje su nepromenjene i odnose se na konsultantske usluge u oblastima proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije i vode, kao i usluge projektovanja i konsaltinga u eksploataciji nafte i gasa. Ipak, uz podršku ekspertskih znanja iz zemlje, kompanija je angažovana i na kapitalnim konsultantskim poslovima iz oblasti proizvodnje električne energije i pijaće vode u Kataru. Značajan je i podatak da je angažovanje kompanije u Kataru prošireno i na segment skladištenja pijaće vode i to kroz konsultansko angažovanje na strateški značajnim projektima rezervoarskog i podzemnog skladištenja, što otvara prostor za proširenje ekspertize iz oblasti voda i prenos stečenih znanja na ostala tržišta na Bliskom istoku. Imajući u vidu da će voda predstavljati sve značajniji resurs na globalnom nivou, može se očekivati da će projekata iz ove oblasti biti sve više.

ENTEL-ova kompanija u Omanu i dalje dominantno pruža usluge u oblasti proizvodnje i transporta voda, kao i prenosa i distribucije električne energije. Ulažu se naponi da se obezbedi šire angažovanje na projektima iz obnovljivih izvora energije čija se realizacija očekuje u budućnosti.

Oblast pribavljanja uslova, dozvola i saglasnosti za realizaciju objekata i učešće ili preuzimanje upravljanja ovom oblašću na projektima, od iniciranja objekta do pribavljanja svih potrebnih dozvola nakon njegove izgradnje, je novi osvojeni segment angažovanja, sa sve značajnijom zastupljenošću kod aktuelnih klijenata. Ova delatnost uslovljena je složenom zakonskom procedurom i složenom vrstom objekata koje ENTEL

realizuje. Klijenti već prepoznaju potencijal koji ENTEL pruža pri vršenju ovih usluga, jer ova delatnost znatno štedi vreme realizacije usluga i krči put ka bržem završetku projekata. Negativna okolnost je činjenica da je konkurencija, videvši atraktivnost ove usluge kod stranih partnera, takođe počela da istu nudi u okviru svojih usluga, što zahteva osmišljavanje novog segmenta ENTEL-ove delatnosti kako bismo zadržali lidersku poziciju na tržištu.

Unapređenje projektovanja u 3D je prepoznato kao prioritetan i kontinuiran proces. Napredak koji je napravljen u ovoj oblasti pruža uverenje da se na domaćem i ino-tržištu mogu nuditi i vrlo kompleksne projektantske usluge. ENTEL je preduzeo mere, za sada u segmentu obuke zaposlenih, da svoje mogućnosti u oblasti projektovanja i konsaltinga potpuno uskladi sa zahtevima savremene primene BIM tehnologije, jer ga na to usmeravaju zahtevi stranih klijenata (malo je zahteva stranih klijenata koji se zadovoljavaju „samo“ sa projektovanjem u 3D). ENTEL ima obavezu približavanja svetskim standardima u korišćenju BIM tehnologije, što je predviđeno i Planom stručnog usavršavanja, čija realizacija je bila odložena zbog situacije sa pandemijom, ali se u realizaciju mora ući što pre (planirano za 2023.).

ENTEL u Srbiji ima uspostavljen IMS koji čine sledeći standardi: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45000:2018, ISO 50001:2018 i ISO 27001:2013, dok je u svim ino-kompanijama implementirana serija standarda ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001. Održavanje i unapređenje sistema predstavlja permanentnu obavezu koja se uspešno izvršava.

3. OSTVARENI PARAMETRI POSLOVANJA ZA IZVEŠTAJNI PERIOD

3.1. Tržišta (zemlja i inostranstvo)

Poslovanje Društva odvija se na domaćem i inostranom tržištu. Odnos angažovanja zemlja -inostranstvo, pre svega zbog efekata poslovanja, usmeren je maksimalno na ino-tržišta, mada broj i značaj projekata koji se trenutno realizuju u Srbiji, ima značajno mesto u ukupnoj realizaciji Društva.

Dominantna tržišta na kojima ENTEL posluje su:

- Srbija;
- Bliski Istok (Katar, Oman, UAE).

3.1.1. SRBIJA

Imajući u vidu delatnost ENTEL-a, prirodni klijenti u Srbiji su i dalje EPS i EMS, mada je u poslednje vreme evidentan izostanak prihoda od EMS-a (EMS većinu projekata dodeljuje mimo JN ćerki kompaniji Elektroistok projektni biro).

Pored državnih institucija, značajno je i učešće prihoda sa projekata finansiranih od strane privatnih investitora, kao i od institucionalnih inostranih izvora finansiranja. Potrebno je, takođe, pomenuti i projekte izgradnje vetroelektrana „Kostolac“, „Banat“, „Banat 2“, „Banat 3“, „Alibunar 1“, „Alibunar 2“ i VE „Bašaid“, VE „Vetrozelena“ kojima je ENTEL uzeo dominantnu ulogu u ovoj vrsti energetskih postrojenja.

Takođe, regulatornim okvirom koji obuhvata Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energija i Uredbu o kriterijumima, uslovima i načinu potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača, stvoreni su uslovi za funkcionisanje nove kategorije proizvođača/kupaca energije na tržištu Srbije, tzv. kupaca-proizvođača energije (proizjuma). Za sticanje ovog statusa odlučuje se i sve više pravnih subjekata koji potencijalno mogu biti klijenti ENTEL-a po pitanju pružanja projektantskih i permitting usluga. ENTEL bi u ovom svetlu morao jasnije da nudi svoje usluge u ovom domenu, imajući u vidu da industrijski korisnici možda nisu upoznati da preduzeće pruža ovakve usluge. Situacija sa EPS-om i limitirana mogućnost ugovaranja kvalitetnih i velikih poslova, usmerava aktivnosti nuđenja na oblasti u kojima ENTEL u Srbiji nije gradio svoje reference, što će zahtevati naporan period približavanja novim klijentima, građenja njihovog poverenja, što će nužno uticati i na ponudene cene i profite na takvim poslovima ukoliko do njihovog ugovaranja dođe.

ENTEL je po prvi put ugovorio i usluge pružanja projektantskih usluga u oblasti prenosa električne energije za klijenta

u Australiji, što predstavlja dobar signal sa aspekta diversifikacije tržišta i klijenata koje u ovom trenutku ima veliki značaj za preduzeće.

Važni značajni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen

Od dana bilansiranja do dana objavljivanja predmetnog izveštaja nije bilo bitnijih poslovnih događaja, koji bi zahtevali obelodanjivanje ili bi uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

Stav rukovodstva je da mogućnost nastavka poslovanja Društva na principu stalnosti poslovanja neće biti dovedena u pitanje. Navedene činjenice ne zahtevaju korekciju finansijskih izveštaja za period 01.01.2022. – 31.12.2022. godine

Relevantne poslovne vesti o bitnim događajima redovno se objavljuju na web sajtu Energoprojekta (<http://www.energoprojekt.rs>).

Značajniji poslovi sa povezanim licima

Shodno zahtevima iz MRS 24 Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društava**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i ne sadrže kamatu.

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Potraživanja:		
Ostala povezana pravna lica		
EP VISOKOGRADNJA	70	483
EP HOLDING	1.603	2.369
EP HIDROINŽENJERING	1.881	2.499
EP NISKOGRADNJA	338	451
ENERGOPLAST	37.018	51.116
Svega	40.910	56.918
Obaveze:		
Zavisna pravna lica		
· EP HOLDING	4.715	4.520
· EP INDUSTRIJA	1.998	2.178
· EP HIDROINŽENJERING	3.123	996
Svega	9.836	7.694

Prihodi od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Prihodi:		
Ostala poveza pravna lica		
· EP HOLDING	201	182
· OSTALI		
· EP INDUSTRIJA	695	2.358
· EP HIDROINŽENJERING	505	494
· EP NISKOGRADNJA	517	564
· EP VISOKOGRADNJA	404	365
Svega prihodi	2.322	3.963
Rashodi od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Rashodi:		
Ostala poveza pravna lica		
· EP HOLDING	54.017	42.025
· EP INDUSTRIJA	4.417	12.972
· EP VISOKOGRADNJA	302	127
· EP HIDROINŽENJERING	12.371	6.031
Svega rashodi	71.107	61.155

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	2022	2021
Potraživanja:		
Matična i zavisna pravna lica		
EP HOLDING	1.603	2.526
kompanija Qatar	115.980	235.419
kompanija UAE	-	-
Ostala povezana pravna lica		
EP VISOKOGRADNJA	70	483
EP HIDROINŽENJERING	1.881	2.499
EP NISKOGRADNJA	338	451
ENERGOPLAST	37.018	51.116
Svega	39.307	54.549
UKUPNO POTRAŽIVANJA	156.890	292.494
Obaveze:		
Matična i zavisna pravna lica		
· EP HOLDING	4.715	4.520
kompanija Oman	22.691	77.633

Ostala povezana pravna lica		
· EP ARHITEKTURA I URBANIZAM	-	-
· EP INDUSTRIJA	1.998	2.178
· EP HIDROINŽENJERING	3.123	996
Svega	5.121	3.174
UKUPNO OBAVEZE	32.527	85.327

Prihodi od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Prihodi:		
Matična i zavisna pravna lica		
· EP HOLDING	201	182
a) KOMPANIJA QATAR	25.221	32.137
b) KOMPANIJA OMAN	59.724	21.579
c) KOMPANIJA ENERGOCONSULT	17.204	28.042
Finansijski prihodi		
a) UNOS DOBITI IZ KOMPANIJE QATAR	234.636	235.164
b) KAMATA NA KREDIT	-	-
c) KURSNE RAZLIKE QATAR	2.022	1.310
d) KURSNE RAZLIKE OMAN	1.446	3
e) KURSNE RAZLIKE ENERGOCONSULT	392	-
Ostala poveza pravna lica		
· OSTALI		
· EP INDUSTRIJA	695	2.358
· EP HIDROINŽENJERING	505	494
· EP NISKOGRADNJA	517	564
· EP VISOKOGRADNJA	404	365
Svega prihodi	342.967	322.198

Rashodi od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2022</i>	<i>2021</i>
Rashodi:		
Matična i zavisna pravna lica		
· EP HOLDING	54.017	42.025
a) KOMPANIJA QATAR	390	-
b) KOMPANIJA OMAN	6.228	77.636
c) KOMPANIJA ENERGOCONSULT	-	61
Ostala poveza pravna lica		
· EP INDUSTRIJA	4.417	12.972
· EP VISOKOGRADNJA	302	127
· EP HIDROINŽENJERING	12.371	6.031
· EP URBANIZAM I ARHITEKTURA	-	-
Svega rashodi	77.725	138.852

Poslovanje Entela u izveštajnom periodu 2022. godini je uspešno sa aspekta postignutih poslovnih rezultata, Ukupno realizovanim konsolidovnim prihodom od 35.762.000 EUR plan je ostvaren sa 115,4%, sa sledećom strukturom:

- Realizacijom na domaćem tržištu 7.107.000 EUR plan je ostvaren sa 103%.
- Realizacijom na inostranim tržištima od 28.577.000 EUR plan je ostvaren sa 118,8%, od čega se na poslovanje ino-kompanije Katar odnosi 14.745.000 EUR (125,2% u odnosu na plan), na poslovanje ino-kompanije Abu Dabi/Dubai 8.238.000 EUR (106,6% u odnosu na plan) i od realizacije ino-kompanije u Omanu 5.702.000 EUR (125,3% u odnosu na plan).
- Po osnovu dobiti Energoplata 78.000 EUR.

Zvaničan kurs EUR na dan 31.12.2022. godine iznosi 1EUR = 117,3224 RSD, dok je prosečni srednji kurse u periodu I -XII 2022. godine: 1 EUR = 117,4588 RSD, 1 USD = 112,034 RSD, odnos EUR/USD = 1,0484.

Poslovanje u izveštajnom periodu 2022. godine je bilo uspešno i ostvaren je ukupan konsolidovani prihod od 35.762.000 EUR u odnosu na planirani od 31.000.000 EUR plan ostvaren sa 115,4%, a konsolidovani dobitak od 2.717.000 EUR u odnosu na planirani od 2.200.000 EUR (123,5% planiranog)..

Poslovanje u zemlji se u svetlu rata u Ukrajini, finansijske krize EPS-a, bankrota glavnog EPC izvođača na projektu izgradnje postrojenja za energetske iskorišćenje komunalnog otpada u Vinči, kao i zaustavljanja projekta Jadar, odvija u svetlu nesigurnosti u pogledu ugovaranja novih poslova. U svetlu nastalih događaja, kompanija se okreće ka privatnim investitorima, ali pretežno za realizaciju projekata manje vrednosti. Izuzetak može biti saradnja sa ruskim gigantom Gazpromom na sagledavanju mogućnosti izgradnje novih gasnih blokova u Republici Srpskoj, ali i potencijalni ulazak na tržište Saudijske Arabije kroz angažovanje u pružanju projektantskih usluga za EPC izvođača, kompaniju L&T. Kompanija u zemlji je takođe zabeležila i prvi ugovor za tržište Australije, što dolazi u dobrom trenutku u cilju dodatne diversifikacije tržišta na kojima preduzeće pruža svoje usluge.

Sa druge strane, poslovanje u inostranstvu, naročito u Kataru, i dalje karakteriše intenzivno nuđenje poslova.

Ukupna vrednost novih ugovora potpisanih u 2022. godini na nivou celog ENTEL-a iznosi preko 23 MEUR. Ugovaranju su najviše doprinele Entelove kompanije u Kataru i Dubaju.

Kompanija u Kataru je 2022. godine ugovorila najviše poslova od svih ENTEL-ovih kompanija, u vrednosti od 10,7 MEUR, čime je značajno premašila plan ugovaranja os 7,15 MEUR (150%). Najveći ugovor predstavlja dodatno angažovanje na Fazi 13 proširenja elektroprenosnog sistema Katara, jednog od najznačajnijih ugovora na kojima je Entel angažovan poslednjih godina. Značajan po vrednosti je i ugovor koji se odnosi na pružanje konsultantskih usluga za proširenje QAPCO 132kV električne mreže i koordinacija sa investitorom Kahramom. Kahramaa nastavlja da bude najvažniji investitor za ENTEL-ovo ugovaranje u Kataru.

Entelova kompanija u Dubaju takođe beleži dobro ugovaranje od blizu 9 MEUR. Navedeno ukazuje na potencijal ovog tržišta koji mora biti dodatno iskorišćen. Primetno je intenzivnije ugovaranje sa EPC izvođačima/developerima, dok su sa investitorom DEWA potpisana dva nova ugovora.

Kompanija u Srbiji suočava se sa već pomenutim problemom ugovaranja novih poslova zbog finansijskih problema sa kojima je suočen ENTELov najvažniji domaći investitor EPS. Pokretanje novih nabavki u domenu novih investicija u razvoj ili proširenje proizvodnih kapaciteta EPS-a je praktično obustavljeno i prioritet je dat poslovima koji se odnose na tekuće održavanje i hitne usluge koje obezbeđuju održavanje rada postojećih termoelektričnih jedinica. U Srbiji je potpisan ugovor sa EPS-om za nastavak pružanja usluge nadzora nad izvođenjem radova nad izgradnjom postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova na TE "Nikola Tesla A," vrednosti oko 560 hiljada EUR, kao i ugovor za konsultantske usluge na analizi potencijalnih lokacija za razvoj gasno-parnih postrojenja i opravdanost njihove izgradnje vrednosti oko 510 hiljada EUR, koji je dogovorom sa EPS-om i za smanjeni obim radova redukovao na 350 hiljada EUR.

Oman je ugovorio 902 hiljade EUR novih poslova, što je značajno ispod planiranog. Čine se intenzivni naponi kako bi se došlo do novih poslova, proširenjem spektra nudaenih usluga i oslanjanjem na podršku inženjerskog kadra iz drugih Entelovih kompanija, prvenstveno iz Srbije.

Informacije o ulaganjima u cilju zaštite životne sredine

Aktivnosti u oblasti ZŽS ENTEL sprovodi u tri segmenta - izrada projekten dokumentacije, nadzor nad izvođenjem radova i poslovna zgrada.

U segmentu izrade projektne dokumentacije primenjuju se zakonska, rešenja standardi i najbolja praksa u kreiranju rešenja.

U segmentu nadzora nad izvođenjem radova čine se dodatni naponi kako bi se obezbedilo da izvođači radova na projektima na kojima ENTEL sprovodi nadzor poštuju zakonsku regulativu, standarde i najbolju praksu u oblasti ZŽS. U tom smislu posebno su bitni projekti iz oblasti azotnih oksida (NOx) i odsumporavanja dimnih gasova (ODG)

U okviru poslovne zgrade, ENTEL je još pre 12 godina uspostavio sistem bespapirne komunikacije kojim se smanjuju troškovi za papir i utiče na zaštitu životne sredine u tom domenu. U toku 2022. godine počela puna primena sistema DMS (Document Management System) uspostavljenom na nivou EP. Pored toga, u saradnji sa EP Holding sprovode se aktivnosti u praćenju i racionalizaciji potrošnje električne i toplotne energije i vode, kao i u segmentu odlaganja otpada.

Postojanje ogranaka

Energoprojekt Entel a.d. nema registrovane ogranke u Srbiji.

Sedište matičnog i zavisnih društava je u ulici Bulevar Mihaila Pupina broj 12, Novi Beograd.

Detaljan pregled i rezultati poslovanja entiteta Energoprojekt Entela a.d. iskazani su u okviru napomena uz pojedinačne i konsolidovane finansijske izveštaje društava.

Korišćeni finansijski instrumenti od značaja za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja;

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenata, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenata, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća;
- krediti (zajmovi) i potraživanja; i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

U okviru napomena uz finansijske izveštaje detaljno su opisani svi relevantni finansijski instrumenti od značaja za procenu finansijskog položaja i uspešnosti poslovanja.

Ciljevi i politike vezane za upravljanje finansijskim rizicima i politika zaštite svake značajne vrste planirane transakcije za koju se koristi zaštita; izloženost cenovnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka, strategija za upravljanje ovim rizicima i ocena njihove efektivnosti;

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da rizični profil Društva uvek bude u skladu ka sklonošću Društva ka rizicima, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizlaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizlaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nedovoljne likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Matičnog Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Matičnog Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, Matičnog Društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „hedžinga“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, Matična Društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika;
- kamatnog rizika; i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kursa, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kursa. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promene kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno EUR-ima i US-dolarima.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izložen preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Euribor).

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine i hartija od vrednosti namenjenih prodaji, kao i obezbeđenje adekvatnih izvora finansiranja zbog dinamične prirode poslovanja Društva. Društvo nastoji da održi fleksibilnost finansiranja naplatom od kupaca i plasiranjem slobodnih novčanih sredstava. Pored pomenutog, saglasno politici Društva, sa kooperantima se potpisuju "back to back" ugovori kojima se deo rizika vezan za eventualnu docnju u naplati prenosi/deli sa istima.

Većina navedenih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet je Napomena uz finansijske izveštaje (gde je fokus pre svega stavljen na razmatranje finansijskih rizika: kreditni rizik, tržišni rizik i rizik likvidnosti) i/ili drugih internih akata Društva.

III PODACI O STEČENIM SOPSTVENIM AKCIJAMA

Društvo ne poseduje sopstvene akcije. Društvo nije sticalo sopstvene akcije od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja.

IV. IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Energoprojekt Entel a.d. primenjuje KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA ENERGOPROJEKT HOLDING A.D. (koji je usvojen na 2. sednici Izvršnog odbora Energoprojekt Holding a.d. održanoj 16.01.2023. godine). Isti je javno dostupan na internet stranici na linku:

<http://www.energoprojekt.rs/wp-content/uploads/2023/01/Kodeks-korporativnog-upravljanja-2023.pdf>
(www.ep-entel.com).

Kodeksom korporativnog upravljanja Energoprojekt Holding a.d. uspostavljaju se principi korporativne prakse i organizacione kulture u skladu sa kojima se ponašaju nosioci korporativnog upravljanja Energoprojekt Holding a.d., a naročito u vezi sa pravima akcionara, okvirima i načinom delovanja nosilaca korporativnog upravljanja, javnošću i transparentnošću poslovanja društva.

Osnovni cilj kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u domenu korporativnog upravljanja, koji treba da omoguće ravnotežu uticaja njegovih nosilaca, konzistentnost sistema kontrole i jačanje poverenja akcionara i investitora u društvo, sve u cilju dugoročnog poslovnog razvoja društva.

Organi društva ulažu napore da principi ustanovljeni Kodeksom, kada za tim postoji potreba, budu detaljnije razrađeni u okvirima drugih opštih akata društva.

U samoj primeni, ne postoje bitna odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja.

V. NEFINANSIJSKI IZVEŠTAJ

Osnovne informacije o Društvu

U nastavku su date osnovne informacije o Društvu:

Energoprojekt Entel je internacionalno priznata projektantsko-konsultantska firma.

Osnovni podaci o Društvu su:

Poslovno ime:	ENERGOPROJEKT ENTEL A.D. BEOGRAD
Matični broj:	07470975
Datum osnivanja:	23.11.1989.
Sedište:	Bulevar Mihaila Pupina 12, Novi Beograd
Veličina društva:	Srednje
Registrovana delatnost:	7112 – Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje

Energoprojekt je jedina grupacija u regionu koja se nalazi na listama renomiranog američkog časopisa „Engineering News Report“ među 225 najvećih međunarodnih projektantskih i 250 najvećih međunarodnih izvođačkih kompanija, rangirajući ih prema ukupnom prihodu koji su ostvarili na inostranom tržištu.

Energoprojekt Entel je matično društvo. Povezani ino entiteti u inostranstvu su:

Ino entitet u Ujedinjeni Arapskim Emiratima

Ino entitet u Kataru

Ino entitet u Omanu

Izvorna delatnost Društva, projektovanje termoenergetskih objekata, zastupljena je u radu Energoprojekta od njegovog osnivanja 1951. godine. Tokom godina svog razvoja Društvo je (od 1990. godine Entel) kompletiralo i širilo svoju uslugu tako da danas pokriva pružanje usluga projektovanja i konsaltinga u oblastima vezanim za energetiku, vodu, telekomunikacije i zaštitu životne sredine, kao i upravljane realizacijom projekata u ovim oblastima.

Paralelno sa radom na termoenergetskim objektima, razvijena je i delatnost projektovanja i konsaltinga prilikom gradnje razvodnih postrojenja, trafostanica i dalekovoda, prvo u zemlji, a onda i u inostranstvu (poslednjih dvadeset godina uspešno se realizuju projekti u Nigeriji, Kataru, Omanu, UAE i Jordanu). Društvo je učestvovalo u realizaciji projekata termoenergetskih objekata sa konvencionalnim, novim i obnovljivim izvorima energije, upravljanjem složenim energetskim sistemima i odgovarajućom ekološkom zaštitom, tretirajući sve izvore zagađenja vazduha, tla i vode iz energetskih sistema. Poslednjih nekoliko godina Društvo je imalo i nekoliko projekata na obnovljivim izvorima električne energije (solarne i vetroelektrane).

Ugovoreni poslovi uglavnom se realizuju u Republici Srbiji, za sve domaće i delimično inostrane poslove, ali i kroz angažovanje u zemljama ugovaranja poslova radom kroz ino kompanije.

Dominantna tržišta na kojima Društvo posluje su:

- Republika Srbija i
- Bliski Istok (Katar, Oman, UAE, Jordan).

Imajući u vidu delatnost Društva, klijenti u Srbiji su subjekti koji posluje o oblasti energetike (npr. JP EPS, EMS). Pored državnih insitucija, sve je veće učešće projekata finansiranih od strane privatnih investitora i fondova, kao i od strane institucionalnih inostranih izvora finansiranja.

Kapitalni projekti Društva u Republici Srbiji su nastavka izgradnje TE Kolubara B, izgradnja novog termoenergetskog bloka TE Kostolac B3, izgradnja postrojenja za energetsku valorizaciju komunalnog otpada u Vinči, izgradnja kogenerativnog postrojenja TE-TO Pančevo.

Kada su u pitanju zemlje Bliskog Istoka, u Kataru delatnost Društva se odnosi na konsultantske usluge u oblastima proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije i vode, kao i usluge projektovanja i konsaltinga u eksploataciji nafte i gasa. U Omanu se dominantno pružaju usluge u oblasti proizvodnje i transporta voda, kao i prenosa i distribucije električne energije.

Energoprojekt Entel a.d. i svi zavisni ino entiteti svoje poslovanje obavljaju u skladu sa pozitivnim propisima u Republici Srbiji i drugim zemljama u kojima sprovode svoje poslovne aktivnosti.

Energoprojekt Entel a.d. i svi zavisni ino entiteti svoje poslovanje planiraju i u definisanim vremenskim periodima prate realizaciju usvojenih godišnjih planova i srednjoročnog plana, te, po potrebi, preduzimaju neophodne mere u cilju obezbeđenja kontinuiteta i razvoja poslovanja uzimajući pri tom u obzir sve relevantne faktore koji utiču na poslovanje. Ovi procesi su definisani nizom internih normativnih akata, pisanim procedurama i drugim usvojenim dokumentima. Sledeća dokumenta definišu procedure:

EN-09P-01	12/17.06.2021	Upravljanje dokumentovanim informacijama
EN-09P-02	13/11.05.2021	Interne provere IMS
EN-09P-03	10/23.02.2016	Upravljanje neusaglašenostima i korektivne mere
EN-09P-04	10/17.06.2020	Opšti poslovi
EN-09P-05	12/11.05.2021	Upravljanje razvojem kadra
EN-09P-06	7/23.02.2016	Infrastruktura informacionih tehnologija
EN-09P-07	12/23.04.2021	Nuđenje i ugovaranje

EN-09P-08	12/17.06.2020	Upravljanje projektima
EN-09P-09	13/17.06.2020	Projektovanje i razvoj
EN-09P-10	7/23.02.2016	Izrada studija i analiza
EN-09P-11	9/23.02.2016	Tehnička / stručna kontrola projektne dokumentacije
EN-09P-12	8/23.02.2016	Pružanje konsultantskih usluga
EN-09P-13	9/31.05.2017	Upravljanje uslugama isporučilaca
EN-09P-14	9/13.05.2016	Upravljanje nabavkom hardvera i softvera
EN-09P-15	2/23.02.2016	Upravljanje promenama
EN-09P-16	4/28.02.2019	Upravljanje rizicima
EN-09P-17	1/31.05.2017	Upravljanje zakonskom regulativom i vrednovanje uskladenosti
EN-09P-18	3/01.09.2020	Protokol za nove zaposlene, odlazak iz preduzeca i radno vreme
EN-14P-01	6/28.06.2019	Upravljanje zaštitom životne sredine
EN-14P-02	6 / 28.06.2019	Pripremljenost i reagovanje u vanrednim situacijama
EN-27P-01	10/17.06.2021	Upravljanje bezbednošću informacija
EN-27P-02	2/17.06.2021	Zaštita podataka o ličnosti
EN-45P-01	5/28.06.2019	Upravljanje bezbednošću i zdravljem na radu
EN-50P-01	7/21.03.2022	Energetski menadžment

Vlasnička struktura Društva

Društvo se nalazi 100% u vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. Beograd.

Društvo je osnivač i 100% vlasnik kapitala u sledećim povezanim kompanijama:

- Energoprojekt Entel LLC, Muskat, Oman;
- Energoprojekt Entel LTD, Doha, Qatar;
- Energo Consult LLC, Abu Dabi, UAE;
- Energoprojekt Entel AD Beograd, Manama, Bahrain.

U kompaniji Energoplast d.o.o, Beograd, Društvo poseduje 20% osnovnog kapitala.

Klasifikacija delatnosti Društva

U skladu sa Zakonom o klasifikaciji delatnosti i Uredbom o klasifikaciji delatnosti, kao i prema NACE klasifikaciji, delatnost koju obavlja Društvo razvrstana je u sektor M, oblast 71, granu 1 i grupu 2, tj. delatnost 71.12 –Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje.

Sektor M – Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti - Obuhvata specijalizovane stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti. Da bi se one mogle obavljati, neophodan je visok stepen obučenosti, posedovanje specijalizovanih znanja i stručnosti, koje se korisnicima stavljaju na raspolaganje.

Oblast 71 – Arhitektonske i inženjerske delatnosti; inženjersko ispitivanje i analize - Obuhvata pružanje arhitektonskih i inženjerskih usluga, projektovanje, izradu planova, nadzor izgradnje, premeravanje i kartografiju. Takođe uključuje obavljanje fizičkih, hemijskih i drugih analitičkih ispitivanja.

Delatnost 71.12 – Inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje- Obuhvata: inženjerski dizajn (tj. primenu zakona fizike i principa inženjerstva u dizajniranju mašina, materijala, instrumenata, struktura, procesa i sistema) i konsultantske aktivnosti u vezi sa: mašinama i procesima projektima za niskogradnju, hidrogradnju i saobraćaj projektima upravljanja vodama izradu i realizaciju elaborata u oblasti elektrotehnike, rudarstva, hemije, mašinstva, industrije i sigurnosnog sistema izradu projekata koji se koriste za klimatizaciju, rashlađivanje, prečišćavanje i ispitivanje zagađenosti vazduha, u oblasti akustike itd geofizička, geološka i seizmološka merenja-geodetske aktivnosti: premeravanje granica i terena hidrološko merenje podzemno merenje pružanje kartografskih informacija. Ne obuhvata: probna bušenja povezana sa iskorišćavanjem ruda, del. 09.10 i 09.90, razvoj i publikovanje softvera, del. 58.29 i 62.01, usluge informacione tehnologije, del. 62.02 i 62.09, tehničko testiranje, del. 71.20, istraživanje i razvoj u tehničko-tehnološkim naukama, del. 72.19, industrijski dizajn, del. 74.10, snimanje iz vazduha, del. 74.20

Pregled zakonskih propisa kojim je regulisana posmatrana delatnost

Posmatrana delatnost regulisana je velikim brojem zakona, pravilnika, uredbi, a samo neki od njih navedeni su u nastavku.

Zakon o planiranju i izgradnji - Ovim zakonom uređuje se: uslovi i način uređenja prostora, uređivanje i korišćenje građevinskog zemljišta i izgradnja objekata; vršenje nadzora nad primenom zakona i inspeksijski nadzor; druga pitanja od značaja za uređenje prostora, uređivanje i korišćenje građevinskog zemljišta i za izgradnju objekata.

Zakon o ozakonjenju objekata - Ovim zakonom uređuju se uslovi, postupak i način ozakonjenja objekata, odnosno delova objekta izgrađenih bez građevinske dozvole, odnosno odobrenja za izgradnju, uslovi, način i postupak izdavanja rešenja o ozakonjenju, pravne posledice ozakonjenja, kao i druga pitanja od značaja za ozakonjenje objekata.

Zakon o podsticanju građevinske industrije Republike Srbije u uslovima ekonomske krize - Ovim zakonom uređuju se uslovi i način realizacije projekata za izgradnju, rekonstrukciju, odnosno adaptaciju objekata visokogradnje i niskogradnje, određuje vrsta postupka koji se primenjuje za izbor projektanta, vršioca tehničke kontrole, izvođača radova, vršioca stručnog nadzora i vršioca tehničkog pregleda i uređuju druga pitanja od značaja za realizaciju projekata izgradnje objekata visokogradnje i niskogradnje, radi podsticanja građevinske industrije Republike Srbije u uslovima ekonomske krize.

Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu - Ovim zakonom uređuje se postupak procene uticaja za projekte koji mogu imati značajne uticaje na životnu sredinu, sadržaj studije o proceni uticaja na životnu sredinu, učešće zainteresovanih organa i organizacija i javnosti, prekogranično obaveštavanje za projekte koji mogu imati značajne uticaje na životnu sredinu druge države, nadzor i druga pitanja od značaja za procenu uticaja na životnu sredinu.

Pravilnik o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata - Ovim pravilnikom bliže se propisuje sadržina, način i postupak izrade planskih dokumenata, način vršenja stručne kontrole, kao i uslovi i način izlaganja planskih dokumenata na javni uvid.

Pravilnik o sadržini i načinu vršenja tehničke kontrole glavnih projekata - Ovim pravilnikom utvrđuje se sadržina i način vršenja tehničke kontrole glavnih projekata za građenje objekata, glavnih projekata rekonstrukcije, adaptacije i sanacije, projekata izvedenog objekta kada se izrađuje za potrebe legalizacije objekata i glavnih projekata izgrađenih po propisima drugih zemalja, kao i glavnih projekata, odnosno pojedinih delova glavnih projekata čija je tehnička kontrola već izvršena, a od dana izvršene tehničke kontrole do podnošenja zahteva za izdavanje građevinske dozvole propisi u toj oblasti su izmenjeni ili su prestali da važe.

Činioci koji utiču na cene u delatnosti Društva

Na kretanje cena u delatnosti Društva, utiču sledeći faktori:

- Raspoloživost kvalifikovane radne snage;
- Dostupnost sredstava finansiranja (cene kredita);
- Raspisivanje projekata finansiranih od strane države (javne nabavke) i sl.

Rizici koji se javljaju u delatnosti Društva

U nastavku su navedeni najznačajniji rizici koji se javljaju u građevinskoj delatnosti:

- Rizik više sile,
- Rizik promene regulative,
- Rizik promene kursa,

Rizik neadekvatnog planiranja projekta i sl.

Energoprojekt Entel (ENTEL) opredeljen je da stalno unapređuje svoje poslovanje kako bi obezbedio da ga njegovi tradicionalni i novi naručioci stalno rangiraju među vrhunske svetske organizacije koje se bave projektovanjem i konsultantskim uslugama u oblastima energetike, vodoprivrede, telekomunikacija, zaštite životne sredine i upravljanja projektima. U tom cilju ENTEL uspostavlja i unapređuje sopstveni integrisani sistem menadžmenta (IMS) koji obuhvata menadžment kvalitetom (usaglašen sa ISO 9001:2015), menadžment zaštitom životne sredine (usaglašen sa ISO 14001:2015), menadžment bezbednošću i zdravljem na radu (usaglašen sa ISO 45001:2018), energetske menadžment (usaglašen sa ISO 50001:2018) i menadžment bezbednošću informacija (usaglašen sa ISO 27001:2013). Svoj integrisani sistem menadžmenta ENTEL stavlja u funkciju stalnog nastojanja da u svom poslovanju što potpunije, efikasnije, efektivnije i pouzdanije zadovoljava zahteve, potrebe i očekivanja, kako naručilaca svojih proizvoda i usluga, tako i svih radnika, poslovnog sistema Energoprojekt, vlasnika, isporučilaca, šire društvene zajednice i države.

Sve svoje poslovne aktivnosti ENTEL usklađuje sa primenljivim zakonskim i drugim zahtevima u oblasti zaštite životne sredine, bezbednosti i zdravlja na radu, energetske efikasnosti, korišćenja i potrošnje energije i bezbednosti informacija, utvrđuje programe zaštite životne sredine, bezbednosti i zdravlja na radu, energetske efikasnosti, korišćenja i potrošnje energije i bezbednosti informacija i angažuje se na njihovom doslednom sprovođenju, uključujući i učešće i konsultovanje radnika. Kroz projektna rešenja, specifikacije za nabavku opreme i materijala i metode realizacije projekata ugrađujemo tehničko-tehnološka rešenja koje sprečavaju ili minimizuju zagađenje životne sredine, odnosno rizike po bezbednost i zdravlje ljudi i bezbednost opreme, postrojenja i informacija i vodimo računa o primeni energetske efikasne proizvoda i usluga, identifikujemo, analiziramo i vrednujemo rizike i prilike u oblastima zaštite životne sredine, bezbednosti i zdravlja ljudi, bezbednosti opreme, postrojenja i informacija, odnosno energetske efikasnosti, korišćenja i potrošnje energije prema uspostavljenim kriterijumima i pomažemo našim klijentima u procesu usaglašavanja sa zakonskom regulativom u ovim oblastima.

Najviše rukovodstvo ENTEL-a organizuje i stalno prati, preispituje i usmerava aktivnosti svih organizacionih delova, službi i pojedinaca kako bi ova politika IMS bila u potpunosti ostvarivana na svakom poslu. U tom smislu, sveukupna i krajnja odgovornost najvišeg rukovodstva je da svi radnici budu potpuno upoznati sa utvrđenom politikom, da jasno prepoznaju svoje zadatke i odgovornosti na ostvarivanju te politike kroz svakodnevne aktivnosti, da im obezbedi raspoloživost informacija i resursa i da ih maksimalno motiviše za stalno postizanje njenih ciljeva.

Utvrđena politika IMS u okviru ENTEL-a predmet je stalnog preispitivanja od strane najvišeg rukovodstva, koje je obavezno da tu politiku neprekidno usavršava i blagovremeno prilagođava svim nastalim promenama u poslovnom i društvenom okruženju, kao i da tako usavršenu i prilagođenu politiku IMS efikasno sprovodi uz pomoć integrisanog sistema menadžmenta.

Principi integrisanog sistema menadžmenta

U cilju poboljšavanja performansi poslovnog sistema, rukovodstvo ENTEL-a primenjuje sledeće principe:

- ◆ Usredsređenost na korisnike
- ◆ Liderstvo
- ◆ Angažovanje zaposlenih
- ◆ Procesni pristup
- ◆ Poboljšavanje
- ◆ Donošenje odluka na osnovu dokaza
- ◆ Menadžment međusobnim odnosima.

Odgovornost za integrisani sistem menadžmenta (IMS)

Za efektivnu primenu IMS-a krajnju odgovornost ima najviše rukovodstvo. Najviše rukovodstvo odredilo je svog predstavnika - Predstavnik rukovodstva za IMS (PRIMS) – kako bi obezbedilo koordinaciju aktivnosti IMS između vlasnika raznih procesa.

Procesni pristup

Procesni pristup podrazumeva primenu sistema procesa unutar ENTEL-a, zajedno sa identifikacijom i međusobnim delovanjem ovih procesa, kao i menadžment njima. Ključni faktori IMS su odgovornost rukovodstva, dokumentovanost procesa i proizvoda, resursi (kadrovski, materijalni itd.), kao i stalna poboljšavanja procesa i proizvoda. ENTEL podstiče i primenjuje "procesni" pristup u funkcionisanju IMS-a, radi povećanja zadovoljstva zainteresovanih strana (korisnika, menadžmenta, radnika, akcionara, sistema EP, države i društva, finansijskih institucija, isporučilaca / dobavljača itd) ispunjavanjem njihovih potreba, zahteva i očekivanja.

Model IMS zasnovan na procesima, prikazan na slikama 4-1 i 4-2, pokazuje veze glavnih procesa IMS-a. Korisnici i druge relevantne zainteresovane strane imaju značajnu ulogu u definisanju zahteva, kao ulaznih elemenata procesa, a praćenje njihovog zadovoljstva zahteva od ENTEL-a vrednovanje informacija u vezi sa njihovim zapažanjima koja se odnose na to da li ENTEL ispunjava njihove potrebe, zahteve i očekivanja.

ENTEL naglašava važnost stalnog upravljanja procesima kroz razumevanje i ispunjavanje zahteva, potrebu razmatranja procesa u smislu dodatne vrednosti, ostvarivanje rezultata, performansi i efektivnosti procesa i stalno poboljšavanje procesa, zasnovano na objektivnom merenju. U ENTEL-u je primenjena PDCA metodologija za upravljanje procesima (PLANIRAJ – URADI – PROVERI – STALNO POBOLJŠAVAJ)

ENTEL je povezao svoj IMS sa svim ostalim podsistemima poslovnog sistema.

Razmišljanje zasnovano na rizicima

ENTEL promoviše i sprovodi pristup "razmišljanje zasnovano na rizicima" u procesu planiranja IMS, njegove implementacije i kontrole. To obuhvata utvrđivanje rizika i prilika zasnovano na razumevanju konteksta organizacije kao i na zahtevima, potrebama i očekivanjima zainteresovanih strana, orijentisano ka dostizanju planiranih rezultata, sprečavanju ili smanjenju neželjenih efekata i postizanju stalnih poboljšanja.

POSLOVNI PORTRET ENERGOPROJEKT ENTEL-a

ENTEL nudi širok dijapazon usluga iz domena osnovne delatnosti – projektovanja i konsaltinga, u sledećim oblastima:

- ◆ Termoenergetski objekti i postrojenja
- ◆ Sistemi daljinskog i gradskog grejanja
- ◆ Postrojenja za desalinizaciju morske vode
- ◆ Distribucija i prenos električne energije
- ◆ Elektro i elektroenergetski objekti i postrojenja

- ◆ Telekomunikacioni sistemi
- ◆ Hidrotehnička postrojenja
- ◆ Proizvodnja i transport gasa i nafte
- ◆ Zaštita životne sredine
- ◆ Centri za upravljanje elektroenergetskim sistemom
- ◆ Arhitektura i građevinarstvo.

U okviru navedenih oblasti ENTEL pruža sledeće usluge:

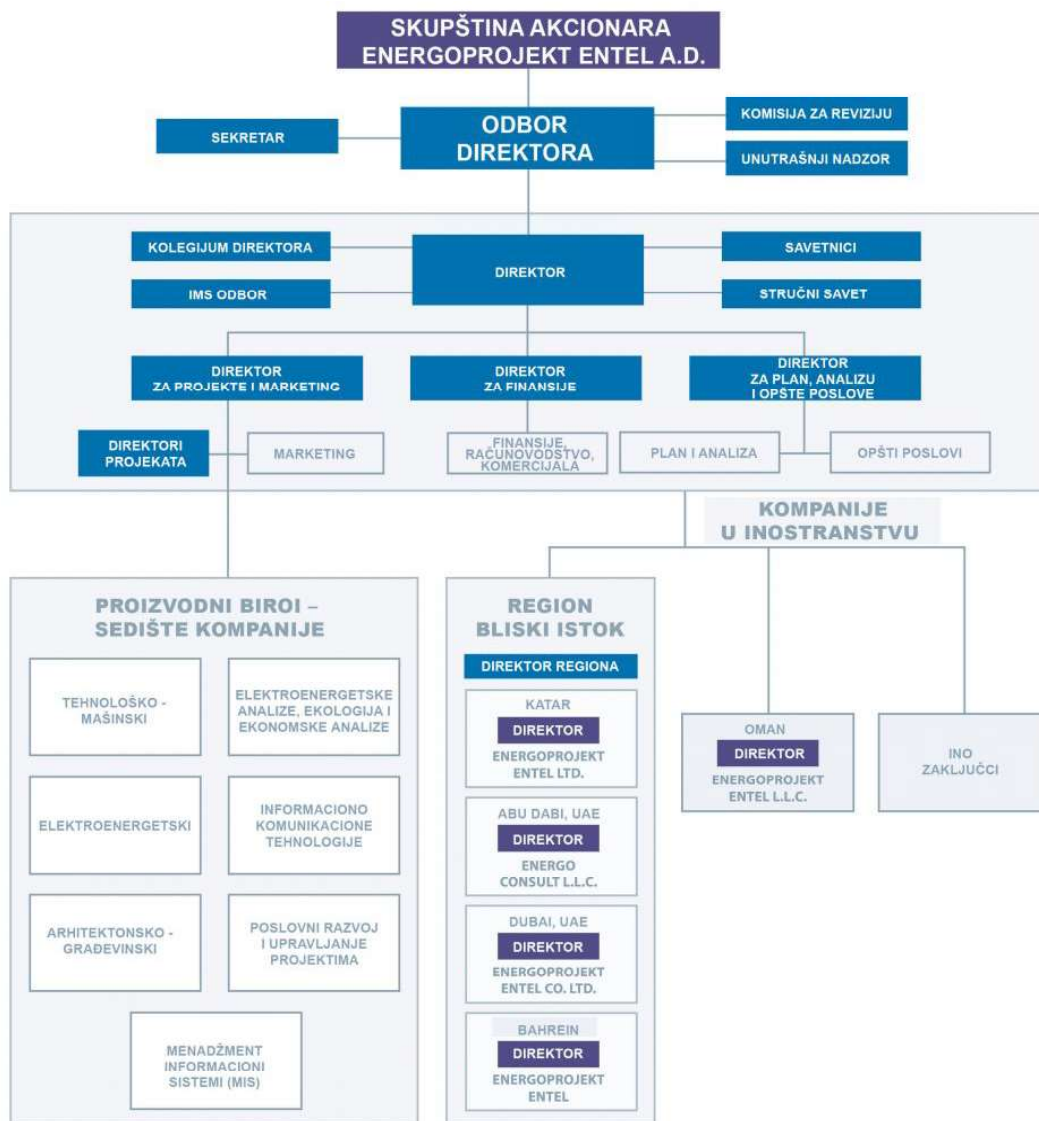
- ◆ Izrada prethodne studije i studije opravdanosti
- ◆ Izrada studije revitalizacije i modernizacije
- ◆ Izrada ekonomskih i finansijskih analiza
- ◆ Izrada analize uticaja na životnu sredinu
- ◆ Procena stanja sistema i postrojenja
- ◆ Izrada generalnih projekata, idejnih rešenja, idejnih projekata, projekata za građevinsku dozvolu, projekata za izvođenje i projekata izvedenog objekta
- ◆ Izrada tenderske dokumentacije
- ◆ Tehnička kontrola i revizija projektne dokumentacije
- ◆ Pomoć investitoru u evaluaciji tendera i ugovaranju
- ◆ Nadzor nad izvođenjem radova uključujući praćenje radova, kontrolu izvođačkih projekata, prijemne procedure, testiranja u fabrici i na mestu izgradnje, pomoć pri puštanju u rad
- ◆ Procena vrednosti osnovnih sredstava
- ◆ Upravljanje projektima i kontrola kvaliteta projekta.

Iskustvo od 70 godina rada stečeno na brojnim projektima u zemlji i inostranstvu obuhvata tehničko – konsultativne poslove i upravljanje velikim energetske projekatima. ENTEL je bio projektant i konsultant širom sveta, na projektima termoelektričnih postrojenja svih tipova i snage, ukupnog kapaciteta preko 20 000 MW.

Visoka reputacija, koju je ENTEL stekao radom na više od 300 značajnih energetske objekata, danas je podržana kvalitetnim informacionim sistemom, koji omogućuje efikasnost, potpunu informisanost i adekvatno upravljanje celokupnim projektovanjem i konsalting uslugama.

ENTEL ima više od 200 stalno zaposlenih inženjera, tehničara i ostalog profesionalnog osoblja, od kojih su 6 doktori, a 4 magistri nauka.

Organizaciona šema prikazana je na slici ispod . Proizvodni biroi i INO-punktovi su Tehnološko-mašinski biro (TM), Arhitektonsko-građevinski biro (AG), Elektroenergetski biro (EE), Biro za informaciono komunikacione tehnologije (IKT), Biro za EE analize, ekologiju i ekonomske analize (ES), Biro za poslovni razvoj i upravljanje projektima (BD) i INO punktovi. ENTEL trenutno ima INO punktove u Kataru (IC), Dubaiju (BO), Abu Dabiju (IC) i Omanu (IC), a samostalne projektne aktivnosti, pored navedenih zemalja, obavlja i u Jordanu, Bangladešu, a sa drugim preduzećima iz sistema Energoprojekt i u drugim delovima sveta.

ENTEL svojim poslovanjem upravlja kroz sledeće funkcije (i prateće službe):

♦ Kvalitet, ZŽS, BZR, EE, BI	IMS služba (Služba za integrisani sistem menadžmenta)
♦ Marketing	Marketing služba
♦ Finansijske, računovodstvo	Služba za finansijske, računovodstvo, komercijalna služba i nabavka
♦ Planiranje	Plan i analiza
♦ Informacioni sistem	Biro za MIS
♦ Kadrovi	Služba za kadrovske poslove, obračun zarada
♦ Prevođenje	Prevodilačka služba
♦ Prijem i otprema dokumentacije	Služba za PDOO.

Pored navedenih organizacionih celina, u poslovanju učestvuju sekretarijat, vozni park i kafe kuhinja.

Glavni korisnik proizvoda ENTEL-a u zemlji je elektroenergetski sistem Srbije – Elektro-privreda Srbije i Elektromreža Srbije, za koje je ENTEL uradio projekte za sve termoelektrane i za veliki broj dalekovoda, trafo stanica i telekomunikacionih objekata.

U poslednjih deset godina glavni inostrani korisnici proizvoda ENTEL-a su:

- ♦ Kahramaa (Qatar General Electricity & Water Corporation), Katar
- ♦ Qatar Petroleum, Katar

- ◆ Commission of Electricity (General Company for Electrical Projects), Irak
- ◆ Oman Electricity and Transmission Company (OETC), Oman
- ◆ Public Authority for Water (PAW), Oman
- ◆ Rural Areas Electricity Company (RAEC), Oman
- ◆ Dubai Electricity and Water Authority (DEWA), Dubai (UAE)
- ◆ Abu Dhabi Water and Electricity Authority (ADWEA), Abu Dabi (UAE)
- ◆ Transmission and Dispatch Company (TRANSCO), Abu Dabi (UAE)
- ◆ Elektroprivreda Crne Gore
- ◆ Elektroprivreda Republike Srpske.

Misija ENTEL-a je pružanje kvalitetnih i visokoprofesionalnih usluga na najvišem stručnom nivou, uz korišćenje savremenih tehnologija i znanja.

Vizija ENTEL-a jeste očuvanje i unapređenje pozicija na tržištu u osnovnoj delatnosti i proširenje delatnosti i na druge oblasti koje iz nje mogu proisteći.

Sistem vrednosti ENTEL-a zasniva se na odgovornom pristupu poslovanju koje uvažava interese svih zainteresovanih strana i odvija se u skladu sa zakonskom regulativom i ispunjavanjem svih obaveza prema društvenoj zajednici i državi. Sistem vrednosti definisan je posebnim dokumentom „Etički kodeks i kodeks poslovnog ponašanja“.

Strategija razvoja ENTEL-a bazira se na efikasnom i konzistentnom pristupu tržištu i razvoju strateškog marketinga, na stalnom praćenju i korišćenju savremenih metoda i postupaka u rešavanju i najkomplicovanijih zadataka, na širokom korišćenju informacionih tehnologija u cilju preciznijeg planiranja, efikasnije realizacije, kontrole i informisanja, stalnom intenzivnom proširenju i korišćenju sopstvene baze podataka i na sistematičnom i planskom unapređivanju kadrovske potencijala. Na osnovu strategije razvoja, ENTEL definiše **politike po pojedinim poslovnim oblastima** kao što su vlasništvo, delatnost, tržišta, tehnologija rada, organizacija rada, rukovođenje, kadrovi, nagrađivanje, i IMS.

KONTEKST ORGANIZACIJE

Organizacija i njen kontekst

Elementi vezani za misiju organizacije i smer stratejskog razvoja, a koji utiču na sposobnost ENTEL-a da postigne planirane rezultate u IMS, uključuju eksterna i interna pitanja.

Eksterna pitanja obuhvataju:

- ◆ Zakonodavstvo: ENTEL primenjuje Zakon o planiranju i izgradnji i odgovarajuću zakonsku i podzakonsku regulativu za projektovanje i pružanje usluga u Srbiji, a za projekte koji se realizuju van Srbije primenjuje propise koji važe na teritoriji za koju se proizvod realizuje
- ◆ Tehnologija: U obavljanju delatnosti – izradi proizvoda i pružanju usluga – i kroz projektna rešenja, specifikacije za nabavku opreme i materijala i metode realizacije projekata ENTEL primenjuje savremene tehnologije i znanja, uz uvažavanje njihove tehničko ekonomske primenljivosti na konkretnim projektima
- ◆ Konkurencija: ENTEL podržava korektnu i slobodnu konkurenciju, u skladu sa duhom zakona o konkurentnosti u konkretnoj zemlji i principima etičnosti u poslovanju. ENTEL ne podržava korupciju u od strane bilo kog učesnika u svojim poslovnim aktivnostima
- ◆ Tržište: ENTEL aktivno prati stanje na postojećim i potencijalnim tržištima, uz prilagođavanje svojih aktivnosti i/ili organizacije kako bi se izborio za svoju poziciju na tim tržištima, uz jačanje svojih komparativnih prednosti
- ◆ Kulturološka pitanja: ENTEL poštuje kulturu i običaje svih naroda u zemljama u kojima obavlja svoje poslovne aktivnosti, kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou
- ◆ Društvena i ekonomska pitanja: ENTEL nastoji da kroz obavljanje svojih poslovnih aktivnosti doprinese ekonomskom i društvenom razvoju zajednica u zemljama u kojima deluje, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom i lokalnom nivou

- ♦ Fluktuacija kadrova: Stvaranjem dobrih uslova za rad i stručno napredovanje ENTEL nastoji da zadrži fluktuaciju kadrova na prihvatljivom nivou, uz uvažavanje njene neizbežnosti. Posebna pažnja posvećuje se tehničkim i organizacionim merama radi zaštite informacija u slučaju zaposlenih koji napuštaju preduzeće (kroz klauzule ugovora o radu, ukidanje prava pristupa i sl)
- ♦ Zaštita životne sredine i BZR: Kroz izradu projektne dokumentacije, nadzor nad izvođenjem radova i rad u poslovnim prostorijama ENTEL u punoj meri vodi računa o problematici zaštite životne sredine i BZR (predlaganje odgovarajućih tehničkih rešenja kroz projektnu dokumentaciju, praćenje aktivnosti glavnog izvođača na gradilištu iz ugla sprovođenja mera zaštite životne sredine i BZR, praćenje aktivnosti organizacije angažovane na čišćenju poslovnih prostorija u smislu korišćenja hemijskih reagenasa u održavanju higijene itd.).

U poslednje vreme značajno eksterno pitanje predstavlja pandemija zarazne bolesti COVID-19, koja je zahtevala određene promene u pristupu poslovanju ENTEL-a, pre svega u smislu uspostavljanja, razrade i primene koncepta rada od kuće, kako bi se zaštitila bezbednost i zdravlje zaposlenih uz istovremeno ostvarivanje poslovnih ciljeva. Uporedo sa definisanjem okvira za obavljanje radnih aktivnosti od kuće, rešavaju se i pitanja vezana za bezbednost informacija kako u pogledu opreme koja je korišćena u kućnim uslovima, van poslovnih prostorija, tako i u pogledu bezbednosti komunikacije tih uređaja sa centralnom opremom (serverima) koja se nalazi u poslovnim prostorijama.

Interna pitanja obuhvataju:

- ♦ Sistem vrednosti: ENTEL zasniva svoje aktivnosti na odgovornom pristupu poslovanju koje uvažava interese svih zainteresovanih strana i odvija se u skladu sa zakonskom regulativom i ispunjavanjem svih obaveza prema društvenoj zajednici i državi
- ♦ Organizacijska kultura: Uspeh poslovnih aktivnosti ENTEL-a neposredno je povezan sa stručnošću, odgovornošću, posvećenošću i kreativnošću svakog pojedinca i dobrim timskim radom. ENTEL nastoji da obezbedi i stalno unapređuje radne uslove za udoban, bezbedan i zdrav rad zaposlenih. Kroz komunikaciju i dijalog sa zaposlenim gradi se i promovise odnos međusobnog poverenja i odgovornosti, etičkog ponašanja, kao i zajedničkog rada radi uspeha i zaposlenih i kompanije
- ♦ Organizacijsko znanje: ENTEL podstiče individualni napredak svojih zaposlenih i nastoji da uspostavi organizacione i druge pretpostavke za pretvaranje individualnog u organizacijsko znanje, njegovo organizovanje, očuvanje, razmenu i korišćenje / ponovno korišćenje, u interesu napretka organizacije kao celine
- ♦ Performanse: ENTEL prati, poboljšava i unapređuje performanse organizacije u svim segmentima svojih poslovnih aktivnosti, kako bi organizacioni, materijalnim i ljudskim resursima mogao uspešno da ostvari interese svih zainteresovanih strana u organizaciji i van nje.

U okviru srednjoročnih i dugoročnih planova razvoja preduzeća, najviše rukovodstvo ENTEL-a sprovodi SWOT analizu (Strengths-Prednosti, Weaknesses-Slabosti, Opportunities-Mogućnosti i Threats-Pretnje) kako bi sa sagledale sopstvene prednosti i slabosti kao i pretnje iz okruženja i mogućnosti-šanse koje stoje na raspolaganju. Aktuelni dokument koji to uključuje je „Srednjoročni plan poslovanja Energoprojekt Entel a.d. 2020-2024.“. Na osnovu utvrđenih stratejskih ciljeva, u oblasti IMS-a uspostavljaju se odgovarajući ciljevi na godišnjem nivou. Ostvarivanje ovih ciljeva praćeno je odgovarajućim procenama rizika i prilika, kao i preduzimanjem aktivnosti za prevazilaženje / korišćenje za one rizike / prilike koji su po svom nivou značajniji. Procedurom EN-09P-16 definisan je okvir za upravljanja rizicima i prilikama koji je globalno razrađen za svaki od menadžment sistema u sklopu IMS (QMS, EMS, OH&S, EnMS, ISMS), a detaljnija razrada data je u odgovarajućim procedurama povezanim sa tim menadžment sistemima.

Potrebe i očekivanja radnika i drugih zainteresovanih strana

Najviše rukovodstvo, koga sačinjavaju direktor, DPM/PRIMS, DPAOP i PSS, osigurava da se u svim osnovnim procesima utvrđuju i ispunjavaju potrebe, zahtevi i očekivanja korisnika i da se povećava njihovo zadovoljstvo, što je detaljnije objašnjeno u tačkama 8.2.2. (Utvrđivanje zahteva koji se odnose na proizvod) i 9.1.2. (Zadovoljstvo korisnika).

Pored usmerenosti na korisnike, menadžment procesi u ENTEL-u usmereni su na zadovoljavanje zahteva, potreba i očekivanja i ostalih zainteresovanih strana - unutar preduzeća (radnici, akcionari) i van njega (poslovni sistem Energoprojekt, država i društvo, finansijske institucije, isporučiooci, poslovni partneri, konkurencija itd.).

Prikaz ovih zainteresovanih strana i njihovih ključnih interesa dat je u Tabeli 4-1 (van ENTEL-a) i u Tabeli 4-2 (unutar ENTEL-a). Uz to, definisan je nivo značaja tj. kritičnosti (1=visok, 3=nizak) kao i dominantni oblici komunikacije sa posmatranom zainteresovanom stranom kroz koji se prate njeni interesi, zahtevi i očekivanja i kroz koje ta zainteresovana strana ostvaruje svoj uticaj na aktivnosti preduzeća.

Predmet i područje primene IMS

IMS ENTEL-a sastoji se od sledećih sistema menadžmenta:

- ◆ Sistem menadžmenta kvalitetom (QMS, prema ISO 9001:2015)
- ◆ Sistem menadžmenta zaštitom životne sredine (EMS, prema ISO 14001:2015)
- ◆ Sistem menadžmenta bezbednošću i zdravljem na radu (OH&S, prema ISO 45001:2018)
- ◆ Sistem energetskog menadžmenta (EnMS, prema ISO 50001:2018)
- ◆ Sistem menadžmenta bezbednošću informacija (ISMS, prema ISO 27001:2013).

Osnovna delatnost ENTEL-a je projektovanje i konsalting usluge u oblasti energetike, vodoprivrede, telekomunikacija i zaštite životne sredine. Proizvodi ENTEL-a su projektna dokumentacija i softver, kao i pružanje konsultantskih usluga.

IMS ENTEL-a opisan je u okviru Poslovnika IMS (u daljem tekstu: Poslovnik), koji definiše predmet i područje primene IMS, koncepciju, politiku i opšte ciljeve IMS, strukturu organizacije, uloge, odgovornosti i ovlašćenja, opis međusobnog delovanja procesa IMS, procedure IMS i/ili pozivanje na njih, hijerarhiju i upravljanje dokumentovanim informacijama, kao i sve ostale elemente IMS. Postupak izrade Poslovnika i njegova verifikacija sprovode se na isti način kao i za druge dokumente IMS.

Poslovnik odobrava direktor preduzeća. Original Poslovnika arhivira se u papirnom obliku (u regulatoru koji se nalazi u službi IMS) i u elektronskom obliku (na INFONET-u). Nekontrolisane kopije Poslovnika ne podležu izmenama i uručuju se poslovnim partnerima sa poslednjim revizionim statusom, uz odobrenje direktora.

IMS i njegovi procesi

ENTEL je uspostavio, održava i kontinualno unapređuje IMS u skladu sa zahtevima standarda ISO 9001:2015 (QMS), ISO 14001:2015 (EMS), ISO 45001:2018 (OH&S), ISO 50001:2018 (EnMS), ISO 27001:2013 (ISMS) i ovog Poslovnika. Procesi definisani u Poslovniku razrađeni su u procedurama IMS, u kojima je definisan standardni postupak odvijanja ključnih procesa, identifikovani su njihovi “vlasnici” i odgovornost ostalih učesnika.

- a) Model integrisanog sistema menadžmenta ENTEL-a zasnovanog na procesima prikazan je na slikama 3-1 i 3-2. Čine ga sledeći procesi:

UPRAVLJAČKI PROCESI – LIDERSTVO & PLANIRANJE

- ◆ Strategijsko planiranje (misija, vizija, sistem vrednosti, strategija, politike po pojedinim poslovnim oblastima) i IMS ciljevi (kvalitet, ZŽS, BZR – učešće i konsultacija radnika, EE – energetski profil i zaštita informacija)
- ◆ Poslovno planiranje
- ◆ Definisanje uloga, odgovornosti i ovlašćenja kao i komunikacija
- ◆ Rizici i prilike povezani sa IMS.

Tabela 3-1: Zainteresovane strane van ENTEL-a

Zainteresovana strana	Interes / Zahtev / Očekivanje	Nivo kritičnosti	Način komunikacije
Naručioci / klijenti	◆ Ispunjavanje zahteva ◆ Kvalitetan proizvod / usluga ◆ Povoljna cena ◆ Poštovanje dogovorenih rokova ◆ Fleksibilnost u ispunjenju zahteva ◆ Podrška realizaciji razvojnih planova ◆ Bezbednost informacija	1	◆ Istraživanje tržišta ◆ Ponude/ugovori ◆ Praćenje napretka projekata ◆ Stručni saveti, tehničke kontrole, revizije ◆ Dinamika naplate
Isporučioci	◆ Partnerski odnos ◆ Stabilnost poslovanja ◆ Zajednički nastup na tržištima ◆ Zaštita životne sredine, BZR ◆ Bezbednost informacija	3	◆ Istraživanje tržišta ◆ Ponude i ugovori ◆ Ugovori sa isporučiocima
Finansisjke institucije	◆ Partnerski odnos ◆ Stabilnost poslovanja ◆ Održivi poslovni rast	3	◆ Svakodnevna poslovna komunikacija
Konkurencija	◆ Korektno i fer nadmetanje ◆ Etika i pošteno poslovanje ◆ Borba protiv korupcije	3	◆ Istraživanje tržišta ◆ Tenderske procedure
Državni organi i regulatorna tela	◆ Poštovanje zakona i propisa ◆ Redovno plaćanje poreza i doprinosa ◆ Poštovanje prava zaposlenih ◆ Poštovanje autorskih prava ◆ Podrška razvoju infrastrukture	2	◆ Skupština akcionara ◆ Komunikacija sa nadležnim organima i ustanovama pri realizaciji projekata
Institucije medicine rada	◆ Bezbedni i zdravi uslovi rada	2	◆ Komunikacija sa institucijama
Lokalna zajednica	◆ Društveno odgovorno poslovanje ◆ Zaštita životne sredine ◆ Racionalno korišćenje prirodnih i energetskih resursa ◆ Podrška rešavanju potreba lokalne zajednice	2	◆ Komunikacija sa lokalnim samoupravama ◆ Komunikacija sa društvenim organizacijama
Porodice radnika	◆ Zdravi i bezbedni uslovi za radnike	1	◆ Periodični kontakti i saradnja po potrebi
EP Holding	◆ Stabilnost poslovanja ◆ Održivi poslovni rast ◆ Standardizacija i razvoj poslovanja ◆ Saradnja članica poslovnog sistema ◆ Zajednički nastup na tržištima ◆ Izbegavanje konkurencije između članica poslovnog sistema ◆ Bezbednost informacija	2	◆ Svakodnevna poslovna komunikacija ◆ Izvršni odbor direktora ◆ Skupština akcionara ◆ Interna revizija

Tabela 3-2: Zainteresovane strane unutar ENTEL-a

Zainteresovana strana	Interes / Zahtev / Očekivanje	Nivo kritičnosti	Način komunikacije
Akcionari	◆ Održivi poslovni rast ◆ Stabilnost poslovanja ◆ Ostvarivanje profita i dividende ◆ Porast vrednosti akcija ◆ Transparentnost poslovanja ◆ Etika i pošteno poslovanje	2	◆ Skupština akcionara ◆ Odbor direktora
Menadžment	◆ Održivi poslovni rast	2	◆ Odbor direktora

	◆ Stabilnost poslovanja ◆ Podrška naručilaca ◆ Podrška finansijskih institucija ◆ Korektan odnos sa zaposlenima ◆ Nagrada srazmerna rizicima		◆ Svakodnevna poslovna komunikacija
Sindikati	◆ Održivi poslovni rast ◆ Stabilnost poslovanja ◆ Dobri, bezbedni i zdravi uslovi rada	2	◆ Svakodnevna komunikacija ◆ Odbor za BZR
Lica na praksi / posetiooci	◆ Dobri, bezbedni i zdravi uslovi rada ◆ Bezbednost informacija	1	◆ Ugovori o praksi ◆ Lica koja primaju posetioce
Radnici	◆ Sigurnost zaposlenja ◆ Redovna i pristojna zarada ◆ Dobri, bezbedni i zdravi uslovi rada ◆ Mogućnost usavršavanja i napredovanja ◆ Korektni međuljudski odnosi ◆ Zaštita životne sredine ◆ Zaštita podataka o ličnosti	2	◆ Odbor sindikata ◆ Odbor BZR ◆ Svakodnevna poslovna komunikacija

PODRŽAVAJUĆI PROCESI – MENADŽMENT RESURSIMA

- ◆ Upravljanje kadrovima – ljudski resursi
- ◆ Upravljanje znanjem
- ◆ Održavanje infrastrukture - poslovnog prostora, opreme i alata
- ◆ Infrastruktura informacionih tehnologija
- ◆ Upravljanje finansijama
- ◆ Upravljanje zakonskom regulativom i vrednovanje usklađenosti.

OSNOVNI PROCESI – OPERACIJE

- ◆ Komuniciranje sa korisnicima (marketing, nuđenje i ugovaranje)
- ◆ Planiranje realizacije proizvoda i pružanja usluga
- ◆ Nabavka – eksterno obezbeđenje proizvoda i usluga
- ◆ Preispitivanje, kontrolisanje, verifikacija i validacija
- ◆ Isporučka proizvoda i usluga
- ◆ Aktivnosti nakon isporuke
- ◆ Upravljanje otpadom
- ◆ Istraživanje incidenata
- ◆ Pripremljenost i reagovanje u vanrednim situacijama.

VREDNOVANJE PERFORMANSI & PROCES POBOLJŠANJA

- ◆ Merenje zadovoljstva korisnika
- ◆ Praćenje i merenje preformansi procesa i proizvoda
- ◆ Razrešavanje neusaglašenosti
- ◆ Sprovođenje korektivnih mera
- ◆ Interne provere
- ◆ Preispitivanje od strane rukovodstva.

b) Veza između procesa IMS

Veza između procesa navedenih u tački a) date su na slikama 3-1 i 3-2. Slikom 3-1 prikazani su upravljački procesi, podržavajući procesi kao i procesi za vrednovanje performansi i poboljšanja. Na slici 3-2 razrađeni su operativni procesi realizacije proizvoda. Slike su povezane linijama planiranja (“a”), praćenja i merenja performansi (“b”) i poboljšanja (“c”).

Analiza eksternih i internih pitanja obuhvata elemente definisane u tački 4.1 Poslovnika sa ciljem sagledavanja potreba, zahteva i očekivanja akcionara i drugih zainteresovanih strana definisanih tačkom 4.2 Poslovnika. Ova analiza je osnova procesa stratezijskog planiranja čiji je rezultat srednjoročni (obično četvorogodišnji ili petogodišnji) plan razvoja preduzeća, formiran u koordinaciji sa Energoprojekt Holding. Tom prilikom sagledavaju se rizici i prilike na globalnom nivou poslovanja preduzeća. Na osnovu srednjoročnog plana razvoja preduzeća za svaku kalendarsku godinu priprema se godišnji plan koji razrađuje detalje realizacije srednjoročnog plana, uz konkretizaciju rizika i prilika i uz obezbeđivanje svih neophodnih preduslova u oblasti ljudskih resursa, infrastrukture, informacionih tehnologija i finansija. Proces poslovnog planiranja povezan je sa planiranjem realizacije proizvoda (linija “a”). Pored toga, na osnovu rezultata poslovnog planiranja preciziraju se odgovornosti, ovlašćenja i komuniciranje, kao neophodni preduslovi za realizaciju godišnjeg plana.

Sprovođenje godišnjeg plana i performansi preduzeća prate se preko verifikacije i validacije proizvoda (linija “b”) kao i na osnovu rezultata internih provera IMS i preispitivanja od strane rukovodstva koje se obavlja na godišnjem nivou. Na osnovu rezultata praćenja i merenja, koje uključuje i praćenje i/ili merenje zadovoljstva korisnika i drugih zainteresovanih strana pokreću se i sprovode korektivne mere i poboljšanja IMS. Ova poboljšanja imaju uticaj kako na poslovno planiranje tako i na osnovne procese i to na procese marketinga, planiranja realizacije proizvoda i proces realizaciju proizvoda (linija “c”).

Proces komuniciranja sa korisnicima u delatnostima ENTEL-a, slika 4-2, obuhvata nudenje i ugovaranje koje se odvija kroz proces marketinga koji obuhvata istraživanje tržišta (u slučaju da se planira proširenje delatnosti na nova tržišta ili proširenje aktivnosti na postojećim tržištima), prezentaciju proizvoda potencijalnim korisnicima (uključujući i predkvalifikaciju) kao i pripremu i podnošenja ponuda. Ovaj proces predstavlja osnovu za proces ugovaranja tj. pripremu i zaključivanje ugovora.

Procesi realizacije proizvoda i pružanja usluga u ENTEL-u odvijaju se uz puno poštovanje principa upravljanja projektima koji su ugrađeni u procedure IMS. Svaki od sklopljenih ugovora realizuje se kao poseban poslovni poduhvat – projekat koji ima svog rukovodioca (šefa projekta) i projektni tim formiran u saradnji sa organizacionim jedinicama ENTEL-a.

Organizacija upravljanja projektima u ENTEL-u zasniva se po pravilu na matričnom modelu organizacije, a u izuzetnim slučajevima, na velikim i dugotrajnim projektima, primenjuje se čisto projektni model organizacije upravljanja projektom. Procedure IMS obuhvataju kompletan životni ciklus projekta, od njegovog pokretanja i osnivanja, preko planiranja, praćenja, kontrole i izveštavanja pa do njegovog zaključenja.

Proces planiranja realizacije proizvoda i pružanja usluga pokreće se kroz osnivanje projekta, izradu i odobravanje osnovnog planskog dokumenta (TEP – Tehno ekonomski program za realizaciju projekta), koji predstavlja osnovu (“baseline”) za operativno planiranje koje se sprovodi u sklopu izrade proizvoda, odnosno pružanja usluga. Istovremeno, ovim dokumentom se planira projektovanje i razvoj proizvoda, bez obzira da li je u pitanju već razvijen, modifikovan postojeći ili potpuno nov proizvod.

U delatnosti ENTEL-a, “projektovanje” se odnosi pre svega na osmišljavanje proizvoda ili usluge u skladu sa specifičnim zahtevima korisnika, a “razvoj” predstavlja definisanje metodologije po kojoj će proizvod biti izrađen ili usluga pružena.

Proces planiranja realizacije p&u tesno je povezan sa procesom poslovnog planiranja i sprovodi se uz uvažavanje rizika i prilika kao i okvira u oblasti ljudskih resursa, infrastrukture, informacionih tehnologija i finansija (linija “a”).

Izrada proizvoda / pružanje usluga zasniva se na nizu procedura i uputstava, kojima su definisani standardni proizvodi ENTEL-a (projektna dokumentacija – studijska, licitaciona i tehnička), konsultantske usluge i proizvodi koji se posebno projektuju i razvijaju (softver). U toku izrade proizvoda, odnosno pružanja usluga sprovodi se njegovo preispitivanje (kroz vršenje unutrašnje kontrole) i verifikacija (kroz Stručni savet ENTEL-a), a nakon isporuke sprovode se različiti oblici validacije (tehnička kontrola, odnosno stručna revizija projektne dokumentacije, primopredaja softvera itd), u saradnji sa naručiocem. Iz procesa verifikacije i validacije formiraju se elementi za praćenje i merenje performansi (linija “b”). Ovi elementi predstavljaju osnovu za sprovođenje korektivnih mera i poboljšavanje IMS, koje imaju uticaja na procese marketinga, planiranja realizacije proizvoda i izrade proizvoda.

c) Metode i kriterijumi za efektivno izvođenje i upravljanje procesima

Metode i kriterijumi za efektivno izvođenje i upravljanje za procese navedene u tački a) određuju se definisanjem uslova upravljanja, resursa, ulaznih veličina i izlaznih veličina, a definisani su u ovom Poslovniku i u procedurama.

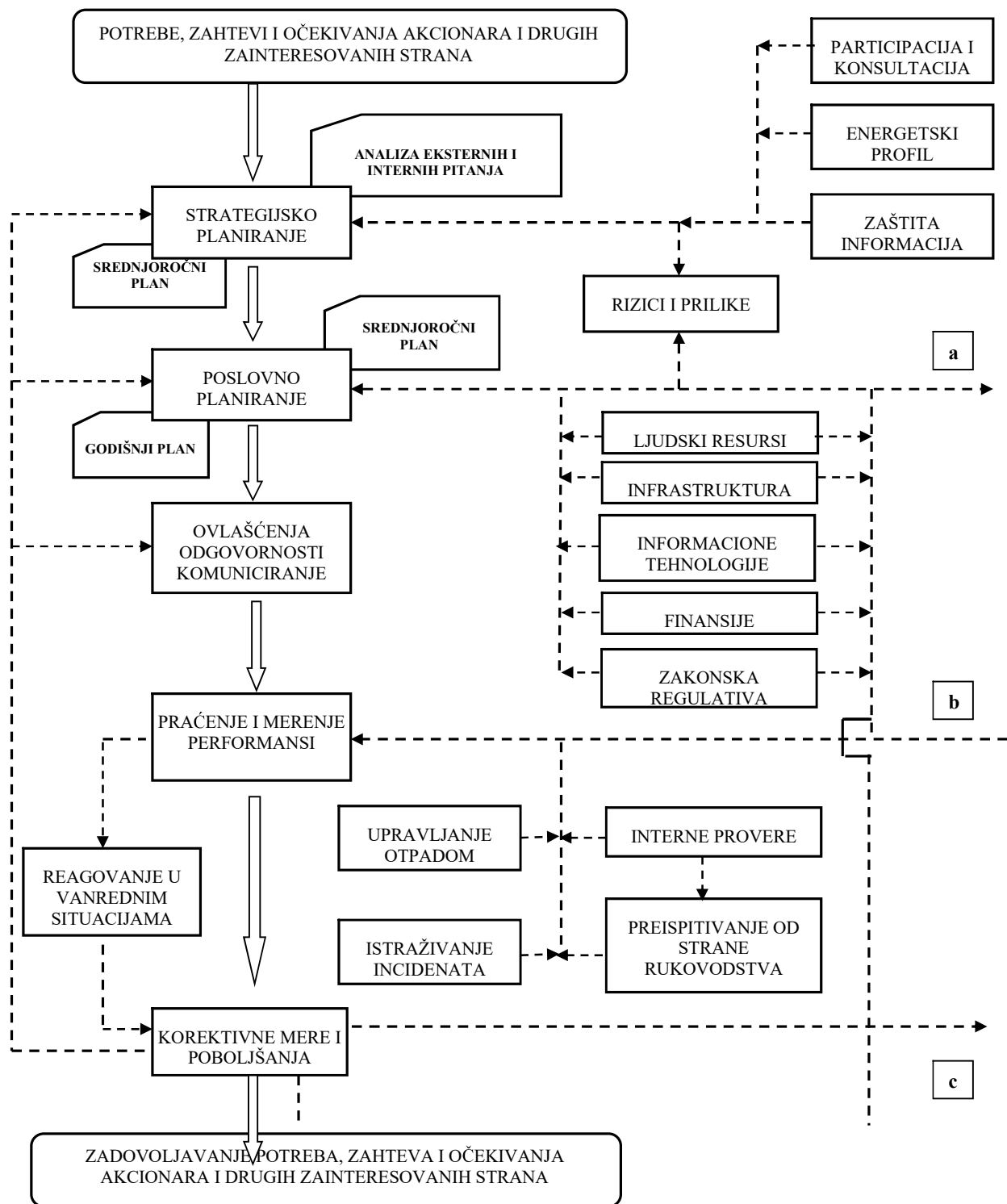
d) Informacije i kriterijumi za podršku izvođenju i praćenju procesa

Informacije i resursi potrebni za podršku izvođenju i praćenju procesa, obezbeđuju se kroz analizu tržišta, preispitivanje potreba, zahteva i očekivanja naručilaca, praćenje propisa (zakona, standarda) iz oblasti planiranja i izgradnje objekata, zaštite ŽS, bezbednosti i zdravlja na radu, energetske efikasnosti, korišćenja i potrošnje energije i bezbednosti informacija, praćenje međunarodnih propisa vezanih za uslove nuđenja opreme i radova za izgradnju objekata i praćenje stanja razvoja tehnologije i parametara osnovne opreme za objekte iz delatnosti ENTEL-a.

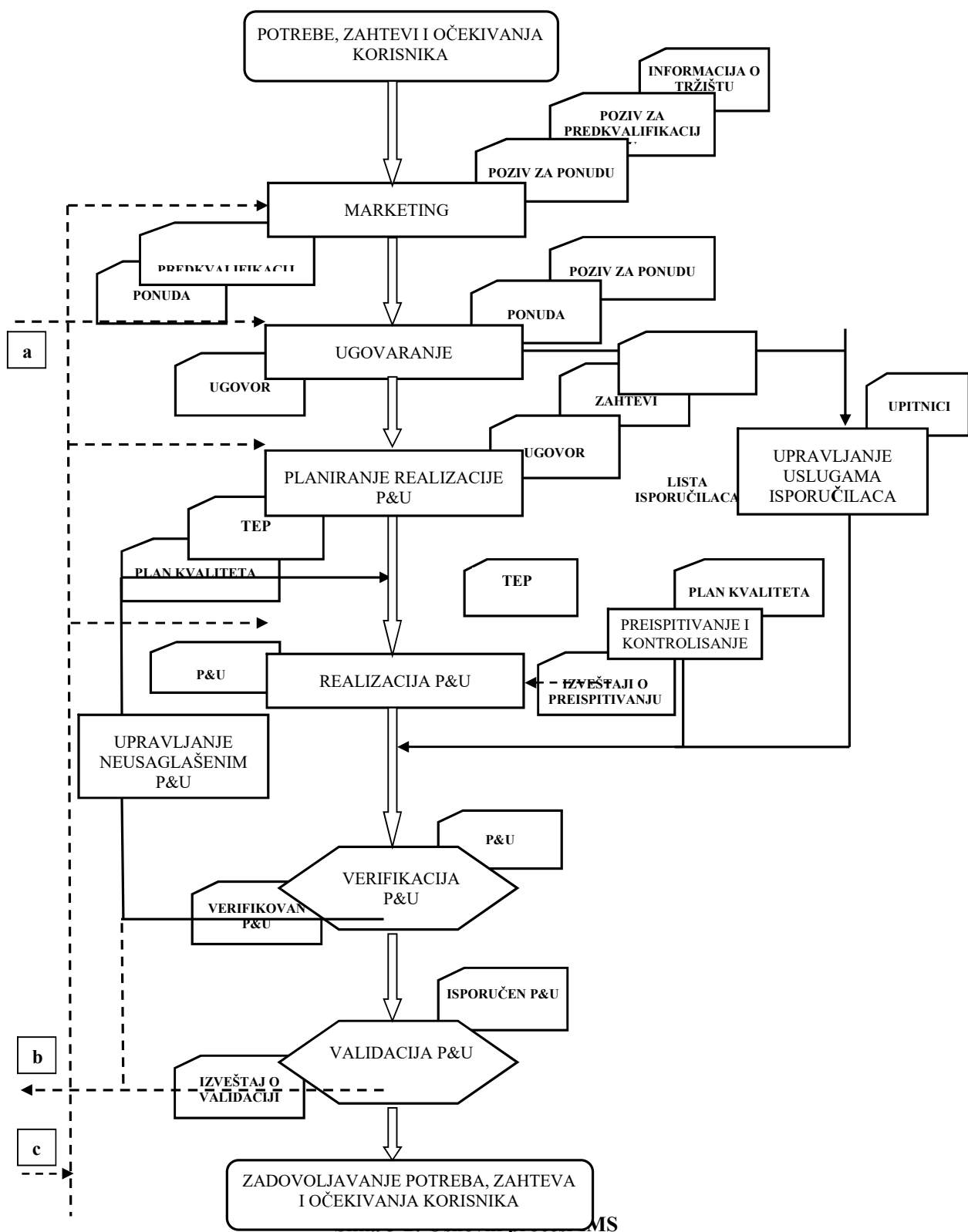
Upravljanje zakonskom regulativom i vrednovanje usklađenosti definisano je posebnom procedurom EN-09P-17.

e) Vrednovanje performansi & poboljšavanje

Praćenje, merenje i analiza procesa navedenih u tački a) i neophodne mere u cilju kontinualnih aktivnosti unapređenja, pripremaju se u skladu sa glavama 9 i 10 Standarda IS= 9001 i drugih menadžment standarda.

Slika 3-1: Procesi u IMS ENTEL-a

Zahtevi za sistem menadžmenta zaštitom životne sredine

U svetlu zahteva standarda ISO 14001:2015, ENTEL ostvaruje uticaj na životnu sredinu kroz tri ključne oblasti (aspekta):

- ♦ Izrada projektne dokumentacije (studijske, licitacione, tehničke) kojom se predviđaju mere koje bi trebalo preduzeti kako bi se štetan uticaj objekata koje ENTEL projektuje na zaštitu životne sredine eliminisao ili bar ublažio.
- ♦ Nadzor nad izgradnjom, pri čemu se ENTEL pojavljuje u ulozi nadzora nad izvođenjem radova u toku kojih se moraju preduzeti mera kako bi se sprečio štetan uticaj na životnu sredinu. Ove mere predviđa izvođač, a ENTEL kao konsultant ima obavezu da ukaže na sve propuste usled kojih bi došlo do štetnog uticaja na životnu sredinu.
- ♦ Poslovna zgrada i drugi prostori u kojima se odvija delatnost ENTEL-a, gde je u mogućnosti da neposredno primenjuje mere upravljanja čvrstim otpadom, elektronskim otpadom, potrošnjom električne energije i vode itd. U ovom segmentu ENTEL ostvaruje saradnju sa drugim preduzećima u sklopu sistema Energoprojekt, s obzirom da zajednički koriste poslovnu zgradu.

Ovi oblici uticaja predmet su posebnih procedura EN-14P-01 (kojom se definišu aspekti uticaja, način njihovog vrednovanja, uključujući i rizike i prilike, donošenje odluke o značajnim aspektima za koje se planira i realizuje program zaštite ŽS) i EN-14P-02 (kojom se predviđaju mere za reagovanje u slučaju opasnosti po životnu sredinu, odnosno bezbednost i zdravlje na radu) i uputstava EN-14I-01 i EN-14I-02 (kojima se definiše upravljanje čvrstim otpadom i potrošnjom električne energije i vode).

Zahtevi za sistem menadžmenta bezbednošću i zdravljem na radu

U svetlu zahteva standarda za BZR ISO 45001:2018, ENTEL ostvaruje uticaj na bezbednost i zdravlje na radu zaposlenih, odnosno bezbednost opreme i postrojenja kroz tri ključne oblasti (aspekta):

- ♦ Izrada projektne dokumentacije (studijske, licitacione, tehničke) kojom se predviđaju mere koje bi trebalo preduzeti kako bi se štetan uticaj objekata koje ENTEL projektuje na bezbednost i zdravlje na radu ljudi i bezbednost opreme i postrojenja eliminisao ili bar ublažio.
- ♦ Nadzor nad izgradnjom pri čemu se ENTEL pojavljuje u ulozi nadzora nad izvođenjem radova u toku kojih se moraju preduzeti mera kako bi se sprečio štetan uticaj na bezbednost i zdravlje na radu ljudi i bezbednost opreme i postrojenja. Ove mere predviđa izvođač, a ENTEL kao konsultant ima obavezu da ukaže na sve propuste usled kojih bi došlo do štetnog uticaja na BZR i bezbednost opreme i postrojenja.
- ♦ Poslovna zgrada i drugi prostori u kojima se odvija delatnost ENTEL-a, gde je u mogućnosti da neposredno primenjuje mere BZR za svoje zaposlene, kao i za ostala lica koja se u dužem ili kraćem vremenskom preiosu nalaze u tom prostoru (posetioci, studenti na praksi, poslovni partneri i sl).

Ovi oblici uticaja predmet su posebne procedure EN-45P-01 kojom se definišu opasnosti po BZR i ocenjivanje odgovarajućih rizika i prilika i postupanje po njima, kao i uputstvo EN-45I-01 koje definiše plan za obezbeđenje bezbednosti i zdravlja na radu. Identifikacija opasnosti i postupanje po rizicima i prilikama, kao i istraživanje incidenata sprovode se uz aktivno učešće i konsultovanje radnika. Posebna kombinovana ŽŽS i BZR procedura EN-14P-02 definiše pripremljenost i reagovanje u vanrednim situacijama.

U skladu sa zakonskom regulativom u Srbiji, ENTEL je pripremio Akt o proceni rizika za pojedina radna mesta, uz učešće medicine rada, odredio lice odgovorno za BZR i uspostavio i održava odgovarajuće evidencije o BZR. Identifikovano je pet grupa radnih mesta –administrativno tehnički poslovi u poslovnoj zgradi (rukovođeća, odnosno

projektantska radna mesta), administrativno tehnički poslovi nadzora nad izvođenjem radova, vozač motornog vozila i rad u kafe kuhinji.

Zahtevi za sistem energetskeg menadžmenta

U svetlu zahteva standarda ISO 50001:2018, ENTEL ostvaruje uticaj na energetske efikasnost, korišćenje i potrošnju energije kroz tri ključne oblasti:

- ◆ Izrada projektna dokumentacije (studijske, laticacione, tehničke) kojom se predviđaju rešenja koja su na liniji racionalnog korišćenja svih oblika energije. Poseban akcenat stavlja se na specifikacije za nabavku kojima se vodi računa o primeni energetske efikasne proizvoda.
- ◆ Nadzor nad Izgradnjom, pri čemu se ENTEL pojavljuje u ulozi nadzora nad izvođenjem radova u toku kojih se moraju preduzeti mera kako bi se sprečilo neracionalno korišćenje svih vidove energije. Ove mere predviđa izvođač, a ENTEL kao konsultant ima obavezu da ukaže na sve propuste usled kojih bi došlo do štetnog uticaja na EE, korišćenje i potrošnju energije. U ovom segmentu, značajno korišćenje energije ogleđa se u potrošnji goriva za službene automobile.
- ◆ Poslovna zgrada i drugi prostori u kojima se odvija delatnost ENTEL-a, gde je u mogućnosti da neposredno primenjuje mere EE, korišćenja i potrošnje energije. U ovom segmentu ENTEL ostvaruje saradnju sa drugim preduzećima u sklopu sistema Energoprojekt, s obzirom da zajednički koriste poslovnu zgradu i da su merna mesta za praćenje potrošnje električne i toplotne energije zajednička. U ovom segmentu, značajno korišćenje energije ogleđa se u potrošnji električne i toplotne energije za osvetljenje prostora i rad opreme, odnosno grejanje i hlađenje prostorija.

Ovi oblici uticaja predmet su posebne procedure EN-50P-01 (kojom se definišu početni energetske profil i akcioni planovi EE, korišćenja i potrošnje energije) i uputstva EN-14I-02 (kojim se definiše upravljanje potrošnjom električne energije).

Zahtevi za sistem bezbednosti informacija

U svetlu zahteva standarda ISO 27001:2013, ENTEL ostvaruje uticaj na bezbednost informacija u svih 14 oblasti zaštite informacija iz Aneksa A ovog standarda, kroz usklađivanje svojih aktivnosti sa 35 ciljeva kontrole i uz primenu 114 kontrola, u skladu sa prirodom svoje delatnosti. Ključni elementi BI iskazani su kroz:

- ◆ Registar informacione imovine, koja je klasifikovana u 6 tipova (čisto informaciona imovina -podaci i informacije u bilo kom obliku, softverska imovina - aplikativni i sistemski softver, opipljiva informaciona (fizička) imovina, servisi (usluge), humana informaciona imovina – osoblje i nematerijalna imovina (znanje, licence, sertifikati, ugled).
- ◆ Procenu rizika po bezbednost informacija, uz uvažavanje vrednosti informacione imovine (A), verovatnoće nastajanja neželjenog događaja (P) i uticaja (I) koji on ima na informacionu imovinu, u skladu sa njenom ranjivošću
- ◆ Postupanje sa rizicima po bezbednost informacija
- ◆ Plan kontinuiteta poslovanja
- ◆ Izjavu o primenjivosti.

Ove aktivnosti predmet su posebne procedure EN-27P-01, kojom se definišu metodologija procene rizika po bezbednost informacija, postupanje sa bezbednosnim događajem i incidentom i izrada plana kontinuiteta poslovanja*. Posebnim uputstvom EN-27I-01 detaljnije se definišu postupci zaštite informacija. Poseban segment bezbednosti informacija predstavljaju elementi vezani za realizaciju koncepta rada od kuće kao i povezivanje informacionog sistema ENTEL-a sa sistemom za upravljanje dokumentima na nivou sistema Energoprojekt (Document Management System – DMS).

Zaštita podataka o ličnosti predmet je posebne procedure EN-27P-02. Ova procedura obuhvata procese analize (mapiranja) podataka o ličnosti, procenu uticaja na bezbednost podataka o ličnosti, postupak u slučaju ugrožavanja bezbednosti podataka o ličnosti, davanje i opoziv pristanka za obradu podataka o ličnosti, postupak ostvarivanja uvida zaposlenog u podatke koji se o njemu obrađuju i postupak brisanja podataka o ličnosti. Procedura se zasniva na generalnim okvirima uspostavljenim kroz proceduru EN-27P-01, primenljivim odredbama evropske uredbe o zaštiti podataka o ličnosti (engl. *General Data Protection Regulative* – GDPR) i Zakonu o zaštiti podataka o ličnosti u Republici Srbiji. Procedura se odnosi kako na podatke o ličnosti zaposlenih i članova njihovih porodica, lica koja konkurišu za posao u ENTEL-u preko oglasa i/ili sajta ENTEL-a tako i drugih subjekata podataka - isporučilaca (podizvođača, dobavljača, pružalaca usluga), konsultanata, sertifikacionog tela, studenata na praksi i drugih poslovnih partnera.

Ključni nefinansijski pokazatelji uspešnosti poslovanja

Smatramo da ključni nefinansijski pokazatelji uspešnosti poslovanja se ogledaju u stabilnom poslovanju na domaćem i inostranom tržištu. To govori naša prisutnost i učestovanje na dinamičnim tržištima Srednjeg istoka. U Kataru naša prisutnost od 1992. godine je na svim najznačajnijim državnim projektima u oblasti prenosa električne energije gde smo od 13 faza elektrifikacije Katar radili na fazama IV, V, VI, VII, VIII, IX, XI, XII i XIII. Takođe smo učestvovali i na projektu vezanom za izgradnju metroa u Dohi. Radili smo projekat Mega rezervoara koji jedan od najvećih u svetu vezano za sistem desalinizacije vode i obezbeđenje zaliha vode u rezervoarima. Ono što je najvažnije za naše poslovanje imamo odlične odnose sa našim tradicionalnim i dugogodišnjim partnerom KAHRAMA koja je pandam Elektroprivredi Srbije kod nas. Tu uspešnost i dugoročnu saradnju dokumentujemo određenim sertifikatima datim u slikama koje slede.

In-Country
Value

ICV Scorecard Certificate

This Certificate is issued to:

ENERGOPROJEKT ENTEL LTD

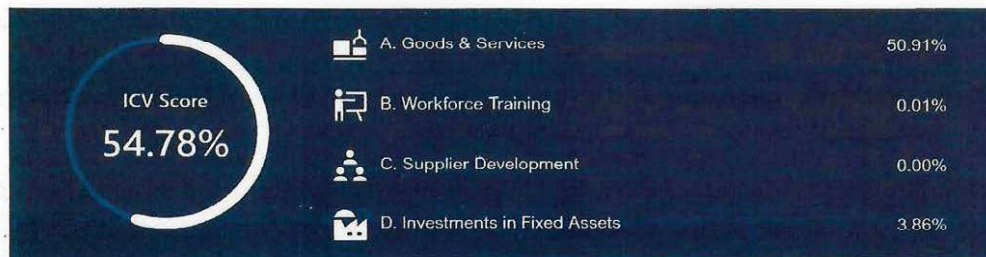
Commercial Registration Number: LCS/14905 | Address: 21st Floor Palm Tower B West Bay

ICV Certification Details

Certificate Number	Certifier	Financial Year
10000848	Morison & Kuriachan Kuriakose Chartered Accountants	31 December 2020
Issue Date	Expiry Date	Download Date
04 October 2022	04 October 2023	04 October 2022

ICV Score & Contribution

Valid

On behalf of
ENERGOPROJEKT ENTEL LTD

04 October 2022

On behalf of
Morison & Kuriachan Kuriakose
Chartered Accountants

04 October 2022

Full Name
MOMCILO MRVIC

Position
REGIONAL DIRECTOR

Signature

Full Name
George George Karikampallil

Position
Engagement Leader - ICV Certification

Signature

- Notes**
- 1) This ICV Certificate is an extraction from Morison & Kuriachan Kuriakose Chartered Accountants's full ICV report dated 04/10/2022 and should be read in conjunction with the cover letter and factual findings report relevant to the ICV score in the full ICV report.
 - 2) This full ICV report is issued vide an engagement letter between Morison & Kuriachan Kuriakose Chartered Accountants and ENERGOPROJEKT ENTEL LTD dated 15/05/2022. Morison & Kuriachan Kuriakose Chartered Accountants does not accept or assume any liability, responsibility or duty of care for any use of or reliance on this document by anyone, other than the intended recipient to the extent agreed in the engagement letter.
 - 3) In the case any information included in the ICV Certificate requires further validation, contact should be made with Tawteen.

U UAE smo prisutni od 2001. godine i takodje smo radili na vrlo značajnim državnim kao i na projektima vezanim za infrastrukturne objekte koje prate izgradnju najvećih stambeno poslovnih objekata.

Tradicionalni i dugogodišnji partneri su nam DEWA i Transco državna preduzeća koja je pandam Elektroprivredi Srbije kod nas. Takodje radimo i za značajne komitente kao što su Meraas, Emaar, DP World , Etihad railway . Tu uspešnost i dugoročnu saradnju dokumentujemo određenim sertifikatima datim u slikama koje slede.

IN-COUNTRY VALUE CERTIFICATE

Certificate ID: **113574**
Issue Date: **15.12.2021**
Valid Until: **23.12.2022**

ENERGO CONSULT - L L C

35.10%

Company General Information

License No.: **CN-1044511**
Company Type: **SME in UAE**
Financial Year End Date: **31.12.2020**
Company based in: **Within UAE**
Company Business: **SERVICE PROVIDER**

For Cases of Re-Certification

Re-Certification (*) No.:

Reason for this Re-Certification

Signed By
On behalf of Supplier

Name:
Vladimir Milosevic

Designation:
Resident Manager

Verified as per ICV Agreed Upon Procedures (AUP)
On behalf of Certification Body

Name:
Peter Brooks

Designation: **Electronically signed by**
Senior Partner & Managing Director **Peter Brooks**

Company:
Baker Tilly MKM Chartered Accountants

Certificate Issued Based on ICV Version: 3.0

U Omanu smo prisutni od 1997. godine i tu smo radili puno projekta iz oblasti prenosa električne energije, a i u oblasti projekata vezanih za izradu projektne dokumentacije i nadzora za izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže u Omanu.

Tradicionalni i dugogodišnji partneri su nam OETC i OWWSC državna preduzeća koja su pandam Elektroprivredi Srbije kod nas.

Mladen
Simović
398291

Digitally signed by
Mladen Simović
398291
Date: 2023.04.28
14:13:42 +02'00'

VI. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVEŠTAJA

Prema našem najboljem saznanju, godišnji konsolidovani finansijski izveštaj sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu društva, uključujući i društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

Lice odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja:

Energoprojekt Entel a.d.
Izvršni direktor za finansije, računovodstvo
Gordana Lisov

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Entel a.d.

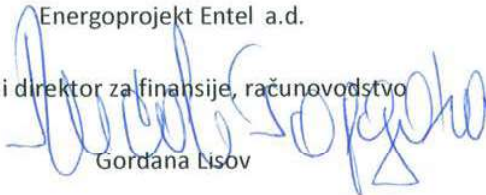
Direktor
Mladen Simović

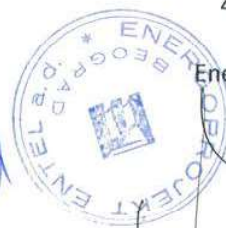
VII. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVEŠTAJA *

Napomena *:

- godišnji konsolidovani finansijski izveštaj Energoprojekt Entela a.d. za 2022. godinu je odobren i prihvaćen od strane ODBORA DIREKTORA ENERGOPROJEKT ENTEL-a dana 29.03.2023. godine na 66. sednici OD.

Lice odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja:

Energoprojekt Entel a.d.
Izvršni direktor za finansije, računovodstvo

Gordana Lisov

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Entel a.d.
Direktor
Mladen Simović

VIII. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA *

Napomena *:

- Odluka o raspodeli dobiti društva za 2022. godinu doneće se na redovnoj godišnjoj skupštini akcionarskog društva. Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o raspodeli dobiti društva.

Lice odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja:

Energoprojekt Entel a.d.

Izvršni direktor za finansije, računovodstvo

Gordana Lisov

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Entel a.d.

Direktor

Mladen Simović